

3 RODNA GRUDA

marec 1968

revija Slovenske izseljenske matice

Slika na naslovni strani:
Škofja Loka. Foto: Joško Dolničar

Mirna na Dolenjskem (zgoraj), Ribnica (spodaj)

RODNO GRUDO izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Cankarjeva cesta 1/II. Ureja uredniški odbor. Glavna urednica ZIMA VRŠČAJ. Urednika: INA SLOKAN in JOŽE PREŠEREN.

Grafično oblikovanje: Špela Kalin in Sašo Mächtig.

Izhaja dvanaajstkrat na leto. V poletnem času izdeta dve številki skupno. Letna naročnina za prekomorske dežele je 5 ZDA dolarjev. Za plačila iz inozemstva: devizni račun pri Splošni gospodarski banki 501-620-5-32040-10-4; za dinarska plačila 501-8-3. Poština plačana v gotovini. Rokopisov ne vračamo. Tisk tiskarne »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.

PRIREDITVE ZA VAS, KI LETOS OBIŠČETE SLOVENIJO

2. junija

V Črnomlju tradicionalno belokranjsko JURJEVANJE

30. junija

Izseljensko srečanje v RIBNICI. Sodeloval bo ribniški pevski zbor, učenc glasbene šole ter ansambel narodnih plesov iz Predgrada

4. julija

tradicionalni izseljenski piknik v Škofji Loki

13. in 14. julija

Izseljensko srečanje v MIRNI NA DOLENJSKEM. Na predvečer bo na gradu gledališka predstava, naslednj dan piknik s kulturnim programom. Sodelovali bodo domači pevci, folklorne skupine, godba ter slovenski pevski zbori s Koroške.

v juliju

družabna prireditev s kulturnim programom na GRADU BOGENŠPERK NAD LITJO

22. julija

družabna prireditev za izseljence MURSKI SOBOTI

27. julija

srečanje izseljencev s Primorske VIPAVI

v juliju

družabna prireditev za izseljence KAMNIKU. Kamničani vabijo rojake tudi na DAN NARODNIH NOŠ v KAMNIKU in na ROKOVNJAŠKI TABOR na BRDU pri LUKOVICI

2. avgusta

v LJUBNEM v Zgornji savinjski dolini FLOSARSKI BAL

v avgustu (datum še sporočimo)

družabna prireditev za izseljence IZLAKAH

v avgustu (datum še sporočimo)

družabno srečanje izseljencev v LENO DAVI

Pridite! Rodna dežela vas prijazno vabi

RODNA GRUDA

revija Slovenske izseljenske matice

Marec

XV. leto

Št. 3

Iz vsebine:

Sredi živih priprav za novo sezono
Janez Zrnec: Škofja Loka,
starodavno mesto
Mir, neodvisnost in enotnost
Deklaracija o pravicah žensk
Franc Šetinc: Večji razmah zasebne obrti
Lado Zupančič: »Treba ni v Ljubljani
mostove tri«

Zanimivosti - novice

Letos v Ljubljani najbolj imenitna
kmečka ohcet
75 let planinske organizacije
Dušan Kuret: Pomladansko prvenstvo
pred durmi — Bohinj, Pohorje,
Kranjska gora
J. P.: Uspeh Jugoslovanov na olimpijskih
igrah v Grenoblu

News

Les nouvelles

Naša beseda — Učimo se slovenščine

Noticias

Kultura

Jana Milčinski: Ob 8. marcu — slovenske
književnice o svojem delu
Ada Škerl: Saj vem
Marička Žnidaršič: Lepota
Saša Vegri: Uspavanka strahu
Mira Mihelič: Slovenska knjiga v svetu

Otroci berite

Ela Peroci: V temni, tihi gori
Zima Vrščaj: Srebrna budilka
in stenska ura
Agrež Franc, Francija: Čuvaj Muri

Naši po svetu

Vprašanja - odgovori

Naši pomenki

Humor

Dve veseli od Franceta Magajne
Šale

Podjetje *Coetličarne*

v Ljubljani, Titova 38 — Jugoslavija

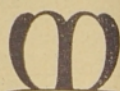
član TELEFLORE nudi cenjenim naročnikom svoje usluge s tem, da

izdeluje darilne in cvetlične aranžmaje, ki jih dostavlja naslovljencem na dom v katerikoli kraj Jugoslavije

Oskrbuje grobove pokojnikov naših izseljencev na pokopališčih v Sloveniji

Posreduje dostavo cvetja, aranžmajev ipu v različna mesta na svetu s pomočjo mednarodnega združenja cvetličarjev »Teleflora«

Magistrat

POROČNI SERVIS LJUBLJANA, MESTNI TRG 2

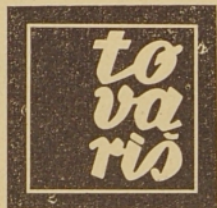
- svetuje
- organizira
- nudi:

kompleten poročni aranžman:

od poročnih prstanov — cvetja — modnih nasvetov — poročnih vizitk — konfetov — fotografij poročnega obreda — avtoprevozov — poročnih kosil — poročnih potovanj itd.

ŽE PRVI KORAK V ZAKONSKO ŽIVLJENJE
NAJ BO BREZ SKRBI

DRAGI ROJAKI!

Ali ne bi bilo lepo, ko bi vas vsak teden obiskal prijatelj iz domovine in vam povedal, kaj je novega, kakšne uspehe so dosegli delovni ljudje in kaj jih tare? Vse to in še mnogo drugega zanimivega boste izvedeli, če vpišete svoje ime in naslov v spodnjo naročilnico in jo pošljete na naslov slovenske ilustrirane revije »Tovariš«, Ljubljana, Tomšičeva 3. V kratkem bo prišel vsak teden k vam na obisk.

NAROČAM

ilustrirano
revijo
TOVARIŠ

Ime:

Ulica:

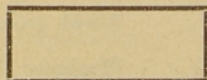
Mesto:

Država:

„Tovariš“
Ljubljana
Tomšičeva 3
Jugoslavija

Letna naročnina je 9,6 USA dolarjev, trimesečna 2,4 USA dol., plačljivo vnaprej na Kreditno banko, Ljubljana, Subičeva 1, tek. rač. 501-620-7-32000-160 s pripisom »Za revijo Tovariš«

Podpis:

Čitljivo izpolni in odpošlji v pismu

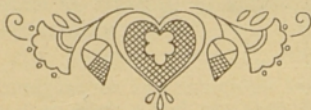
Pišete nam...

Tončka Trkaj, Limburg, Belgija

POZDRAV SLOVENIJI

Pozdravljena bodi slovenska dežela,
pozdravljeni ljubi bratje, sestre!

Pozdravljena polja in trava zelena,
pozdravljeni gozdi in vinske gore!

ŽE S PRVO ŠTEVILKO RODNE GRUDE STE ME PRIDOBILI

Pred mano je razprostrto nepregledno züriško jezero. Bela jadrnica plove po njem in tekmuje z nemirnimi valovi. Želi dospeti do še zasnežene obale. Zrem skozi okno in na uho mi udarja šum besnega valovanja. Val za valom hiti v daljavo, kot otrok, ki ne ve, kaj prav za prav hoče. Vendar se ne utruji. Prelepo jezero kako si podobno našim domačim, tako nemirno, nenehno valujoče. In v noči se šum valov omamno spaja z veličastnim donenjem zvonov.

V tem trenutku mislim na svojo domovino. Bolj kot kdajkoli živim z njo in bolj kot kdajkoli čutim, da so korenine ostale za vedno nazaj, kar mi povzroča tihe, tihe bolečine...

Uredništvu matice čestitam k bogatemu izvorniku slovenske besede ter se zahvaljujem za pozornost, ki jo posveča izseljencem širom sveta — mene ste pridobili že s prvo letošnjo številko Rodne grude. — neizruvane v domači zemlji... Zato mi misel vedno znova pohiteva

Vaša zvesta bralka Pavla iz Erlenbacha, Švica

RAD PREBIRAM RODNO GRUDO

Zelo rad prebiram Rodno grudo in redno vsako leto obiščemo z družino staro domovino. Dva tedna preživimo na morju, teden pa pod zelenim Pohorjem. Pozdravljam vse bralce Rodne grude doma in v tujini.

Gotfried Bezenšek, Dorsten, Nemčija

ZDAJ JE RODNA GRUDA VELIKO LEPŠA, KOT JE BILA
PRED LETI

Pošiljam vam naročnino za Rodno grudo. Vsak mesec komaj čakam vašo revijo. Prejemam jo že odkar izhaja, ampak zdaj je Rodna gruda veliko lepša, kot je bila pred leti. Želim vam mnogo naročnikov med Slovenci po svetu. Lepo pozdravljam vse pri matici in želim, da se drugo leto vidimo — četrtič!

Frank in Mary Kramer iz ZDA

VŠEČ MI JE

Z veseljem prejemam revijo Rodno grudo. Všeč mi je, saj vidim, da se zanimате za nas izseljence in nam skušate v raznih ozirih pomagati.

Mary in John Gerden, St. Catharines, Kanada

PREKRASNO DARILO

Prejeli smo Slovenski izseljenski koledar 1968. Zelo nas je razveselilo to prekrasno novoletno darilo.

Sabina Zgrabljč, Chicago, Ill.

ČESTITAM!

Sporočam, da sem prejel oba naročena koledarja v najlepšem redu. Branje mi je v razvedrilo, ko je toliko različnega berila in slik v tej krasni knjigi. Iskreno vam čestitam na izvrstnem delu.

Andrew Bartel, North Chicago, Ill.

NAŠA PRILJUBLJENA REVIJA

Pošiljam naročnino na našo priljubljeno izseljensko revijo Rodno grudo, katero zelo rad berem in jo želim še nadalje prejemati.

Stanko Hauptman, London

ZA EN KOZARČEK

Pošiljam vam deset dolarjev: pet za revijo za leto 1968 in pet za vas uradnike za dobre čase, da boste spili vsak en kozarček. Jaz ljubim revijo in vas, ki jo pišete.

Teresa Hafner, Cleveland, Ohio

STAR NAROČNIK

Obnavljam naročnino za drago Rodno grudo. Sem star naročnik te revije, ki jo z veseljem prebiram.

Rajmond Kladnik, Washington

LJUBIM DEŽELO STARŠEV

Naročam koledar za leto 1968. Malo predolgo sem čakal, a upam, da bo še kateri ostal zame. Hvala za Rodno grudo, ki mi jo pošiljate. Zelo rad prebiram novice in gledam slike iz Slovenije, še posebej sedaj, ko sem bil lani tam na obisku. Ljubim deželo svojih staršev.

Joe Mlakar, Fontana, California

DA BI ŠE NAPREDOVALA V MIRU

Zahvaljujem se vam za lepo urejeni koledar 1968, ki je ilustriran z lepimi slikami in prinaša toliko zanimivega čtiva iz naše nove napredne Jugoslavije. Da bi v bodoče še napredovala v miru, saj si vsak delovni človek na svetu želi mir.

Anton Vatovec, Johnston City, Ill.

PRIJETNO BRANJE

Koledar je lepo opremljen in nam nudi prijetno branje posebej zdaj ob zimskih večerih.

Leon Fister z družino, Willoudale, Ont.

PODPORA RODNI GRUDI

Želim veselja, zdravja in blagostanja v tem novem letu vsem sodelavcem lepe Rodne grude, katero redno prejemam, kakor tudi Izseljenski koledar. Torej prav prisrčna hvala za te zanimive knjige. Ker je moja naročnina za leto 1968 poravnana, prilagam 300 frs kot podporo Rodni grudi. Voščila in pozdrave vsem Slovencem po svetu!

Čargo Katarina, vdova Križnič iz Belgije

ZA VSAKEGA NEKAJ

Pošiljam ček za obnovo naročnine za RODNO GRUDO. Revija je zelo lepo urejevana in je v njej za vsakega nekaj. Posebno zanimivi so za nas starejše sestavki, kakršen je na primer bil Zupančičev opis Čateža in slika Zaplaza. Opis mi je živo priklical v spomin dogodek, ko sem petletni deček odšel s staro materjo peš na božjo pot na Zaplaz. V domovini sem bil zadnjič 1930. leta po sedemindvajsetih letih bivanja v Ameriki. Takrat so živeli še moji starši, pa sem poleg obiska naredil še nekaj zanimivih izletov in obšel vse gmajniške stezice, hribčke in dole, zidanice, skratka vse, kar me je spominjalo na mlada leta.

Anton Shular iz Girarda, ZDA

SREDI ŽIVIH PRIPRAV ZA NOVO SEZONO

V četrtek 18. januarja je bilo v prostori Slovenske izseljenske matice v Ljubljani posvetovanje podružnic Slovenske izseljenske matice. Na dnevnem redu je bil razgovor o tem, kakšne prireditve pripravljajo podružnice za naše rojake v letošnji sezoni. Že sredi zime so se torej naše podružnice začele pripravljati na prireditve v poletnih mesecih, ko nas obiščejo naši izseljenci.

V februarški številki smo na kratko omenili prireditve, ki jih za letošnje pripravljajo v raznih krajih Slovenije. Danes se bomo ob njih ustavili malo dlje, saj so predstavniki podružnic iz Novega mesta, Ribnice, Krškega, Brežic, Celja, Litije, Ljubnega v Savinjski dolini, Trbovelj, Murske Sobote, Kamnika — Domžale, Vrhnike, Postojne, Ilirske Bistrice, Kočevja, Nove Gorice in Škofje Loke, kar veliko povedali.

Prireditve na Dolenjskem

Lani je bilo v Kostanjevici lepo uspelo srečanje izseljencev z Dolenjske. Letos pa bo podobno srečanje v prijazni Mirni, v kraju, ki se je v povojnih letih lepo razvil in ga danes tudi mnogokje po svetu poznajo po tovarni šivalnih strojev, prav tako pa tudi po Dani, tovarni žganih pijač in sadnih sokov. V starem mirenskem gradu bo v dnevih 13. in 14. julija srečanje naših izseljencev. Na predvečer bo na gradu gledališka predstava, naslednji dan pa piknik s kulturnim programom. Na prireditvah bodo sodelovali domači pevci in folklorne skupine ter godba na pihala, kot gostje pa bodo nastopili slovenski pevski zbori iz Koroške.

Tisti, ki pridejo v Slovenijo v prvih skupinah, se bodo lahko udeležili tudi tradicionalne pomladanske belokranjske prireditve — Jurjevanja v Črnomlju, ki bo 2. junija.

Predstavniki podružnic iz Ribnice Karel Oražem je povedal, da tam pripravljajo prireditev za izseljence podružnici iz Ribnice in Kočevja; ta pa bo zadnje nedelje v juniju. Sodeloval bo ribniški pevski zbor, učenci glasbene šole ter ansambel narodnih plesov iz Predgrada. Seveda ni treba posebej poudarjati, da bo najbolje poskrbljeno tudi za pristno kapljico in razne domače prigrizke.

Pomlad prihaja v naše kraje

Prav gotovo bodo imele te prireditve veliko obiskovalcev, ne samo med izseljenci, ampak tudi od drugod. Tudi s prenočevanjem ne bo težav.

Kamničani bodo letos povabili rojake

na izseljensko srečanje dne 21. julija. Da bo prijetno, lahko rečemo že vnaprej in potrdili nam bodo vsi, ki so se udeležili katerega od dosedanjih. Rojaki iz kamniškega in domžalskega območja se bodo lahko udeležili tudi dneva slovenskih narodnih noš, ki bo poleti v Kamniku. Kamničanke slove po svojih pristnih narodnih nošah, ob tem dnevu pa se bodo v našem starodavnem mestecu zbrale tudi skupine v slovenskih narodnih nošah iz drugih krajev Slovenije.

Tudi Rokovnjaški tabor v Črnem grabnu pri Lukovici je zelo zabavna vsakoletna prireditev, ki privabi številne domače in tuje turiste, med katerimi bodo prav gotovo tudi naši izseljenci.

Okrog Litije je doma veliko naših rojakov

Kje vse po svetu žive danes? A domačih krajev niso pozabili. Radi prihajajo na obisk. Če ne morejo, nam pišejo. Če nam je le mogoče, jim ustrezemo in objavimo slike in novice njihovih domačih krajev, kakor seveda tudi ostalim rojakom. Tisti, ki pridejo letos na obisk, se bodo prav gotovo radi udeležili prireditve, ki bo julija na dvorišču starinskega gradu Bogenšperk blizu Litije. Ime tega gradu se večkrat omenja v zgodovini. Leta 1672 ga je kupil slavni zgodovinar Janez Vajkard Valvazor. Ko se je z izdajo svoje zgodovinske knjige »Slava vojvodine Kranjske« hudo zadolžil, je moral grad prodati zagrebškemu nadškofu, ki je velik del dragocene grajske knjižnice preselil v Zagreb.

To je drobec zgodovine, na prireditvi pa seveda ne bomo modrovali o zgodovinskih rečeh, ampak se bomo ob domačih vižah in pesmih prijetno poveselili.

Tudi lepote Zgornjesavinjske doline imajo veliko obiskovalcev

med turisti, kaj šele med tistimi, ki so od tam doma, a zdaj že dolgo ali krajši čas žive na tujem. Ko pridejo domov na obisk,

jih kliče srce v rodni kraj. Če pridejo letos — bodo prav gotovo med udeleženci Flosarskega bala, ki bo prvo nedeljo v avgustu v Ljubnem. Vesela, prijetna zabava bo povezana s starodavnimi tradicijami iz teh krajev.

V okviru pobratenja z rudarskim mestom Sallauminesom

bo letošnja prireditve za izseljence v Trbovljah, ki je vsakoletna tradicionalna prireditve za izseljence iz evropskih dežel, ki pridejo na dopust v avgustu. Prireditve bo kakor vse doslej v začetku avgusta, točen datum pa bomo še sporočili.

Obiščite nas, naši kraji so lepi in zanimivi

sta rekla predstavnik Vrhnike in Postojne. Na Vrhniki so v preteklih letih imeli že nekaj lepo uspešnih prireditev, na katere so povabili izseljence s svojega območja. Za letos, je povedal predstavnik na posvetovanju, se še niso dogovorili s turističnim društvom. Obenem pa je poudaril:

»Naš kraj je lep in zanimiv. Ustavite se, kadar z rojaki potujete skozi. In prej sporočite, da bomo drage goste lepo sprejeli in jim razkazali zanimivosti: kjer izvira Ljubljanka, Cankarjevo rojstno hišo, starodavni grad Bistro itd.«

Tudi predsednik podružnice iz Postojne Leo Vilhar je podobno povedal. Lepo bodo sprejeli skupine, ki bi se tam ustavile, kakor so jih že velikokrat doslej. Moški pevski oktet jim bo zapel najlepše domače pesmi. In še to: svetovno znana Postojnska jama bo letos slavila 150-letnico. Jubilej bodo seveda primerno proslavili. Kdaj pa bodo, bomo še sporočili.

V Ilirsko Bistrico na lovsko veselico in dan ribičev

ste povabljeni v juliju. Prireditve bodo ves teden, da bo zabavno in prijetno, lahko povedo predvsem tisti, ki so se pred nekaj leti udeležili v Ilirski Bistrici izseljenskega piknika — in pa seveda vsi lovci in ribiči. Iz ilirskobistriške občine je 4200 izseljencev v ZDA, Kanadi in drugod. Lani je bilo na obisku 408 rojakov, za letos pa jih pričakujejo še več.

Asado v Vipavi ali v Goriških Brdih

bo zadnjo soboto v juliju, to je letos 27. julija, je poročal tajnik podružnice Mirko Ličen. To je že ustaljen datum za prireditve novogoriške podružnice. Vipava in Goriška Brda — oba kraja sta polna lepote in privlačnosti, še dvakrat za tiste, ki so od tam doma in pridejo na obisk po dolgih letih. Za katerega se je podružnica odločila, bomo še sporočili. Najbrž bo to Vipava, saj so lepa Goriška Brda zaradi prometnih zvez težje dosegljiva. Tisti, ki bodo med letošnjimi prvimi obiskovalci, se bodo lahko udeležili tudi praznika česenj, ki bo na Goriškem v prvih majskih dneh.

V Pomurju tudi letos dve prireditvi

Pomurska podružnica SIM je na posvetovanju, ki je bilo v začetku februarja v Murski Soboti in ki so se ga udeležili predstavniki vseh pomurskih občin, sklenila, da bodo letos za izseljence z njihovega področja ponovno dve prireditvi. Prva bo, kot je postala že tradicija, 22. julija v Murski Soboti in bo združena s prijetno kulturno prireditvijo, druga pa bo v začetku avgusta po vsej verjetnosti v Lendavi. Obenem pa so tudi sklenili, da bodo v letošnjem letu pripravili vsaj tri prireditve na deloviščih v Avstriji. Na vseh izseljenskih prireditvah obljublajo, da bo čimveč domačih običajev, domače glasbe, da se bodo prav vsi prijetno počutili.

O prireditvah v Pomurju bomo obširneje poročali v prihodnji, aprilski izdaji Rod-

ne grude, obenem pa se bomo podrobneje seznanili tudi z nekaterimi pomurskimi kraji.

Občni zbor podružnice matice iz Kočevja

Podružnica Slovenske izseljenske matice v Kočevju je imela 18. februarja občni zbor. Glede na številne naloge, ki jih ima matica, je bila tudi dejavnost podružnice dokaj razgibana. Priredila je več sprejemov za rojake v sezoni obiskov, organizirala kulturno prireditve in obisk muzeja ter izlete na izseljenska piknika v Ilirsko Bistrico in v Velenje. Svoje delo je povezala z delom turističnega društva, ki je v času obiskov rojakov zadovoljivo sodelovalo s podružnico. Sami so pripravili tudi sprejem slovenskega okteta iz Pittsburgha in tovariško srečanje s pevci. Odbor podružnice je bil prizadeven tudi pri zbiranju zgodovinskega gradiva o izseljevanju kočevskih rojakov. V lokalnem muzeju je že zbranih nekaj prispevkov.

Pomemben je bil sklep, da se kočevska podružnica združi s podružnico v Ribnici, kar bo omogočilo še bolj intenzivno delo. V razpravi so se tudi zavzeli za tesnejšo povezanost z našimi izseljenskimi organizacijami na tujem, posebej še iz tistih krajev, kjer žive kočevski rojaki. Ugotovljeno je bilo namreč, da se je iz teh krajev izselilo blizu 4.000 domačinov. Večjo skrb bo podružnica v bodoče posvečala delavcem, ki odhajajo na delo v tujino. Predvsem jim bo skušala pomagati z nasveti glede na uveljavljanje pravic.

V novi skupni odbor so izvolili osem članov in enega člana v nadzorni odbor.

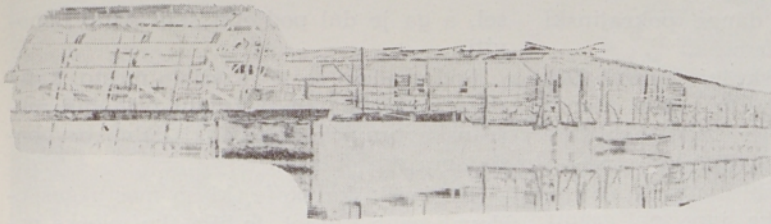
Obiščite kraje svoje mladosti!

V Rodni grudi večkrat opisujete dolenske kraje. S posebnim zanimanjem sem prebral o Krškem in Kostanjevici, katerih se spominjam iz otroških let, saj sem doraščal prav v sredi med tema mestoma. O Krškem je lepo napisal Peter Breščak. Z veseljem sem sledil vrsticam, ki so me privedle v mislih za 54 let nazaj, ko sem zapustil te kraje. Leta 1965 sem po dvainpetdesetih letih obiskal rojstno domovino. Resnično moram priznati, da se me neprestano polašča želja, da bi svoj obisk ponovil in bi videl še tiste kraje, ki jih na prvem obisku nisem. Res veliko je spremenjenega, izboljšane: kraji, čeprav zdaj drugačni, pa leže še tam in reke tečejo po istih strugah, kakor so v dnevih moje mladosti.

Rodna gruda nam vsem, ki smo obiskali rojstno domovino, pomaga obujati spomine na naša doživetja z besedo in slikami. Priporočam vsakomur, ki mu zdravje dopušča, da se odloči za obisk rojstne domovine. Prepričan sem, da bo zadovoljen, ko bo spet videl kraje, kjer je pred desetletji doraščal. Mene je globoko v srce ganilo srečanje s kraji moje mladosti.

Louis Dornik, Uniontown, Pa.

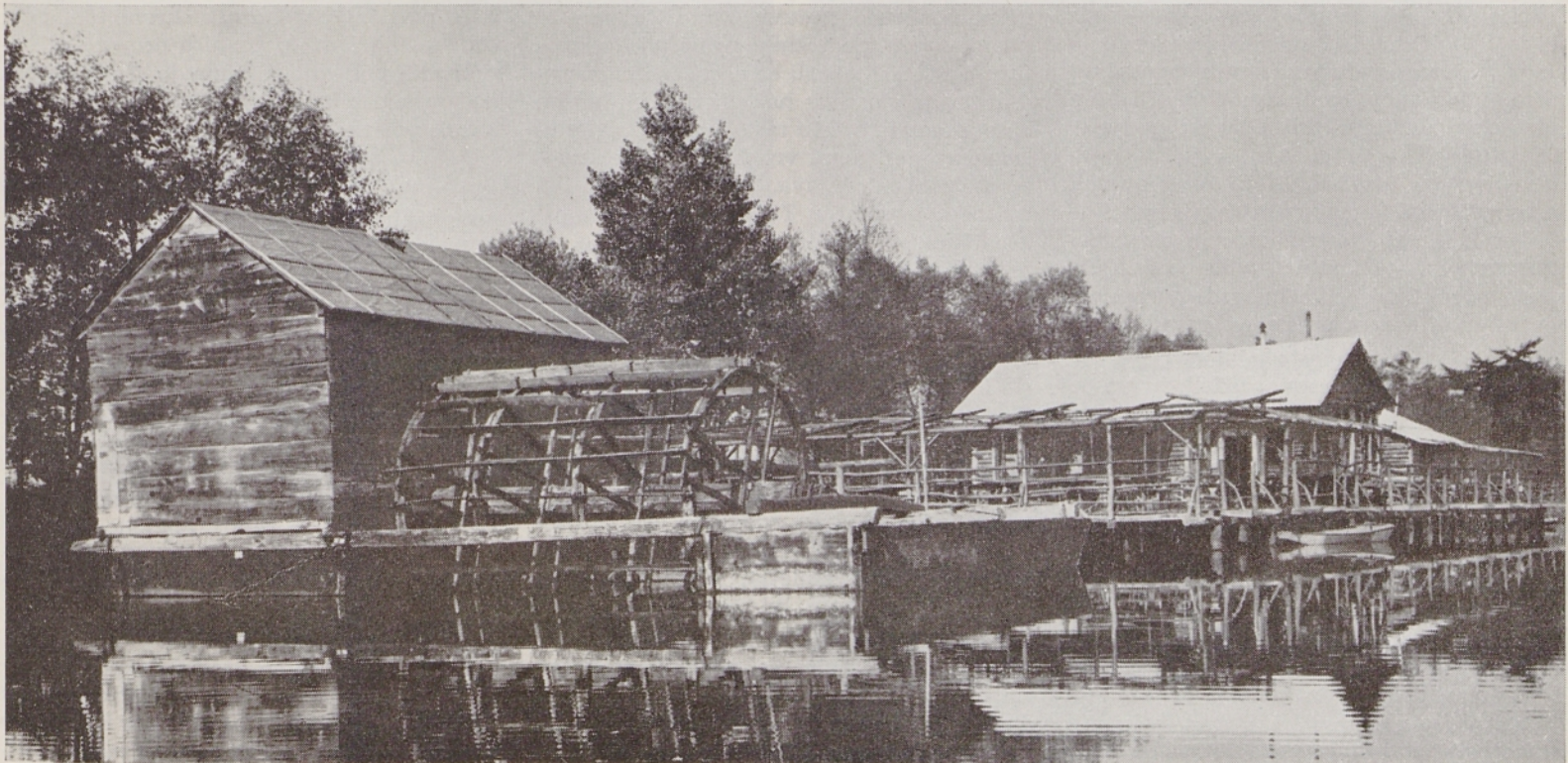

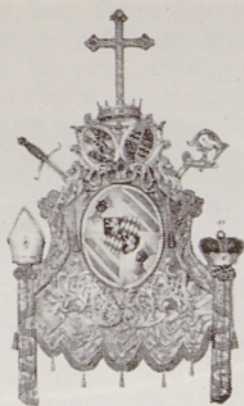
Dobrovo v Goriških brdih
(Foto: J. Dolničar)

Stara kovačija na Muti ob
Dravi (Foto: J. Gal)

Mlin na Muri z gostiščem
Bobri (Foto: M. Zaplatil)

ŠKOFJA LOKA, STARODAVNO MESTO OB STIKU DVEH DOLIN

ških škofov, kjer je danes pokrajinski muzej z bogatimi zbirkami.

Škofjo Loko radi obiskujejo turisti. Domači in tuji. Obiskujejo jo zaradi njenih znamenitosti in zaradi prelepih okoliških krajev, ki vabijo na številne prijetne izlete. Znane in dobro obiskane so škofjeloške poletne gledališke igre na gradu. Vsako leto prirejajo tudi mednarodne motociklistične dirke.

Zdaj pa bomo čisto na kratko posegli v zgodovino Škofje Loke, nato pa vas vabimo na izlet po lepih krajih škofjeloške okolice.

Darilo nemškega cesarja

Bilo je še v prejšnjem tisočletju, pisalo se je leto 973, ko je freisinški škof Abraham s spremstvom jezdil po zaraščeni pokrajini. Brez spremstva takrat ni bilo varno potovati, gozdovi so bili polni medvedov in drugih zverin pa tudi razbojniške tolpe so imele v njih svoje zavetje. Škof ni prišel na lov, prišel si je ogledovat obširno ozemlje, ki mu ga je podaril nemški cesar Oton II., ozemlje Selške in Poljanske doline.

Škofje so za svojo posest potrebovali gospodarsko in upravno središče, mesto, kamor naj bi podložniki prinašali del svojih pridelkov. Izbrali so si ga nekje v sredini svoje posesti, na stiku obeh dolin, kjer je kmalu začelo rasti mestece pod gričem Kranjceljnom, vrh katerega je krasila stolpasta trdnjava, najstarejša utrdba na loškem ozemlju. Trdnjavo je oskrboval gradiščan, človek iz plemiške rodbine, ki je imel nalogo varovati nastajajoče mesto. Ko je v šestnajstem stoletju stolp razrahljal potres, ki tudi mestu ni prizanesel, ga niso več obnavljali, saj je njegovo vlogo že prevzel loški grad, zgrajen nekoliko niže. Zob časa je ruševine izravnal z zemljo. 1954. leta se je zaraščenelega kupa kamenja lotilo muzejsko društvo, ki je restavriral temelje trdnjave. Med izkopavanji no našli novce, orodje in orožje, najznamenitejši pa je svečnik s kipecem paža, iz štirinajstega stoletja, tretji ohranjeni primerek na svetu, ki je shranjen v loškem muzeju.

Pod Kranceljnom so sezidali že v trinajstem stoletju grad, rezidenco oskrbnika, ki je upravljal škofijsko posestvo. Tudi temu gradu potres 1511. leta ni prizane-

sel, a ga je dal podjetni škof Filip obnoviti.

Pod gradom se je razvijalo mesto, katerega prebivalci so si kmalu pridobili meščanske pravice in se vsaj delno osvobodili grajske oblasti.

Za freisinške škofe, ki so mestu gospodovali celih 830 let, je bila škofjeloška posest velik vir dohodkov, ki pa je trem od njih prinesla tudi smrt. Zadnjega škofa je zadela kap v Freisingu, ko je zvedel, da je vlada zaplenila celotno loško posest v svojo korist, s čimer je bilo tudi konec škofove vladavine. Takrat je začelo gospodarstvo Škofje Loke pešati.

Izleti po okoliških hribih

Nad mestom se dviga Lubnik, 1024 metrov visok hrib s planinsko kočo na vrhu. »Lubnik je loški Triglav,« je zapisal geograf in zgodovinar France Planina, loški rojak. Res, na Lubnik vodi več poti, najprimernejša pa je tista, ki vodi za gradom in se skoz vas Gabrovo vzpne na vrh, do koder je dve uri hoda. Med vojno so se v okolici bili hudi boji, zlasti okrog vasi Breznice. Planinski dom vrh Lubnika je bil med vojno požgan, ker je dajal zatočišče partizanom. Lubnik skriva tudi precej kraških jam, ki pa niso urejene za turiste. Najbolj znana jama je Kevderc tik pod vrhom z lepimi kapniki v notranjosti, znana po izkopaninah iz kamene dobe.

Če gremo iz mesta proti Kranju, pride mo po eni uri hoje v Crngrob, ki je znan po gotski cerkvi iz trinajstega stoletja; ne toliko po sami cerkvi, kot po freskah, ki so v njej. Najznamenitejša je freska, ki prikazuje Kristusa na križu, okrog njega pa je sedeminštirideset podob, na katerih so upodobljena opravila, ki se v nedeljo ne smejo opravljati. Za časa potresa, ki je v šestnajstem stoletju pustošil škofjeloško pokrajino, je bila tudi cerkev poškodovana, a so jo popravili v nekoliko drugačnem slogu, kot je bila prvotno zgrajena. Zanimivost je rebro, obešeno za tram v cerkvi. Ljudska domišljija ga je pripisovala ajdovski deklici, ki je bila tako velika, da je z eno nogo stala na Šmarni z drugo pa na Šmarjetni gori in zajemala vodo iz Save, ko so gradili cerkev. V resnici pa rebro ne pripada bajeslovnemu bitju, ampak je last navadnega kita. Cerkev ga je podaril pred stoletji nek romar.

Na svojih potovanjih po Sloveniji se ustavimo danes v Škofji Loki, kjer bo letos 4. julija tradicionalni izseljenski piknik.

Škofja Loka je eno naših najstarejših mest ter v celoti naše najbolje ohranjeno starinsko mesto ob stiku Poljanske in Selške doline. V mestu samem živi nekaj nad šest tisoč prebivalcev. V povojnih letih se je Škofja Loka gospodarsko zelo razvila: ima več tovarn in večjih podjetij. Med temi naj omenimo tovarno hladilnikov, tovarno klobukov, predilnico, tovarno konfekcije Kroj, dalje dve znani lesni podjetji: Jelovica in LIP na Češnjici. Prvo je zlasti znano po izdelavi lesenih montažnih hišic in stavbnega pohištva. V Škofji Loki je sedež znanega turističnega podjetja Transturist, ki je v zadnjih nekaj letih doseglo vidne uspehe. V letu 1954 so imeli le tri avtobuse in sedem tovornjakov. Danes pa imajo že 75 avtobusov in 68 tovornjakov. Njihovi avtobusi, ki vzdržujejo zveze po Gorenjski in drugod, prepeljejo na leto nad sedem milijonov potnikov.

Novi čas je tudi mesto pomladil. Nastali so novi, moderni mestni predeli, ki pa so očitno ločeni od starinskega središča mesta, katerega je občinska skupščina leta 1963 z zakonom zaščitila.

Že kratek sprehod po Loki nas poveže s tisočeriimi srečanji z davno preteklostjo: obokani Kamniti most iz 14. stoletja, pa mlin pod mostom, katerega omenjajo stare listine že leta 1309, pročelja hiš na Mestnem trgu in drugod z letnicami iz šestnajstega stoletja, gotska župna cerkev s freskami Jerneja iz Loke iz 16. stoletja pa še in še. In potem loški grad, nekdanji sedež škofjeloških gospodarjev — freisin-

Skofja Loka (Foto: J. Pokorn)

Grb freisinških škofov

Dolga stoletja so šla mimo teh hiš in stare tesne ulice v Skofji Loki (Foto: Ante Kornič)

Ziri nad Skofjo Loko

(Foto: J. Dolničar)

Zdaj pa se napotimo v Selško dolino

po katere dnu se med polji in travniki zvija Selška Sora ali kratko kar Selščica. Prva večja vas je Praprotno, kjer so doma »Fantje s Praprotna«, pevci, ki pojejo z ansamblom Lojzeta Slaka. V tej vasi se odcepi makadamska cesta v loško hribovje k sv. Tomažu, kjer je prijazna cerkva, znana po lepem razgledu.

Pri vasi Bukovica se dolina razširi v Selško polje. Onstran polja je vas Ševlje, kjer je nekoč obratoval rudnik železa, a so ga že pred stoletji opustili. Ob vznožju stirpniškega hriba stoji spomenik devetnajstim talcem, ki so jih na tem mestu ustrelili Nemci, izdelan je po zamisli mojstra Plečnika. Selško polje se konča pri vasi Selca, po kateri je dolina tudi dobila ime. Na prelazu nad vasjo je postavljen spomenik na kraju, kjer je padel komandant škofjeloškega odreda Oton Vrhunc — Blaž Ostrovrhar.

Prva vas za Selcami je Studeno, nad katero stoji na 833 metrov visokem slemenu cerkva sv. Križa. Na pročelju so znamenite freske, delo furlanskih slikarjev iz 15. stoletja. Med vojno je bila poškodovana, ker je služila belogardistom za postojanko in so jo proti koncu vojne partizani zavzeli. Pod cerkvijo je vas Kališe, kjer so našli nekaj grobov iz starejše železne dobe.

Naslednje naselje je Češnjica, ki je prvič vpisana v urbarjih že leta 1291. Od tu se lahko povzpnete na Ratitovec s planinsko kočjo na vrhu, do kamor je tri ure hoda. V kraju imajo tudi precej zasebnih turističnih sob.

Dražgoše so znane po hudih bojih med drugo svetovno vojno

V vasi Rudno se cesta razcepi. En krak vodi v Dražgoše, drugi pa v Bohinj. Po bojih v Poljanski dolini so se borci Cankarjevega bataljona nastanili po hišah v Dražgošah, da bi se odpočili. Nemci so v enem tednu pripravili ofenzivo in vas napadli z več strani. Boji so trajali tri dni, dokler niso prišli Nemci partizanom za hrbet s kroparske strani. Bataljon in mnogo domačinov se je umaknilo na Jelovico, do zadnjega pa se je boril Bičkov vod, ki

je z Bičkove skale z mitraljezom kril umik soborcev. Ko so Nemci vas zavzeli, so postrelili vse moške, ženske pa izselili. Vas so požgali, ruševine pa razstrelili. Dražgoše so imele lepo baročno cerkev, iz katere so Nemci, preden so jo razstrelili, dovolili odpeljati nekaj umetnin, zlasti znan je zlati dražgoški oltar, ki ga danes hrani muzej v Škofji Loki.

Najzanimivejši kraj v dolini so Železniki

Naselje je nastalo že v 14. stoletju, ko so se tu naselili furlanski fužinarji. Že zaradi priseljenega prebivalstva pa tudi zaradi dejavnosti, se je trg popolnoma ločil od ostale doline. Fužinarji so izdelovali predvsem žeblje, ki so jih potem v lesenih sodčkih na mulah tvorili čez Petrovo brdo v Italijo. 1901. leta je ugasnil zadnji plavž, ker je ročno železarstvo zadušila mehanizirana inozemska industrija. Veliko železarskih objektov so porušili, v spomin na železarstvo je ostal le plavž z letnico 1422. Turistom na ogled je tudi skromen železarski muzej, ki priča o težkem življenju nekdanjih kovačev. V okolici Železnikov je bilo med vojno tudi precej bojev z Nemci, o katerih pričajo po samotnih gozdnih jasah raztreseni grobovi. Iz kraja, kjer imajo pisarno Turističnega društva, se vzpenja pot na Prtovč in naprej na Ratitovec. Kam naprej? Lahko greste v Sorico, kraj s čudovito okolico, kjer imajo tudi nekaj zasebnih turističnih sob, ali pa naprej, skozi zelene gozdove Jelovice v Bohinj.

Poljanska dolina, svet pisatelja Ivana Tavčarja

Na drugo stran Škofje Loke pa se odpira Poljanska dolina. V prvem večjem kraju, Poljanah, ki so dale dolini ime, si lahko ogledate rojstno hišo pisatelja Ivana Tavčarja in slikarjev Janeza in Jurija Šubica. Malo naprej je Visoko, znamenita kmetija, ki jo je imel nekaj časa v posesti pisatelj Tavčar, ki je tam tudi pokopan. Kmetija je že stara, nekoč je bila bivališče svobodnih kmetov, ki niso bili dolžni dajati loškemu gradu desetine in delati tlake. Taki kmetje so bili premožni, dogajalo se je, da so imeli več denarja in posesti kot bližnja gosposka. Taka je bila

tudi visoška kmetija, kateri je Tavčar posvetil svojo znano povest »Visoška kronika«, v kateri opisuje svobodnjaka Kalana, poleg pa življenje in običaje teh krajev v srednjem veku. Nad Visokim kraljuje cerkva sv. Volbenka, v kateri so freske Janeza Šubica.

Dolina se še nekajkrat odpre pa zopet stisne, od nje se cepijo stranske dolinice gorskih potokov, ki prihajajo iz okoliških gozdnatih področij. Tu sem je pisatelj Tavčar postavil svojo povest »V Zali«, po kateri so posneli celovečerni barvni film »Amandus«.

Največji kraj v dolini pa so Žiri

ki imajo že popolnoma mestni videz. Industrijski kraj je znan tudi v zamejstvu po kvalitetnih čevljih vseh vrst, ki jih izdeluje tovarna Alpina. Tudi prej, ko še ni bilo tovarne, je bilo v Žirih mnogo čevljarjev, tako da je tradicija te obrti že stara.

Ko pridemo dalje, se dolina kaj kmalu zoži, prične pa se tudi vzpenjati. Potujemo po slikoviti soteski proti Rovtam, kjer se svet prevesi proti Logatcu.

Rovte so prijeten kraj s turističnim domom, kjer imajo tudi prenočišča in vedno kaj za pod zob. Tudi okolica ni kar tako. Po samotnih grapah so posejani stari mlini in žage, po gričkih cerkvice in samotne domačije.

V Škofji Loki imajo dovolj prenočišč in restavracij, prav tako je v vseh ostalih večjih krajih, sicer pa lahko zavijete v vsako hišo, ki ima na pročelju napis »Gostilna« in ne boste se kesali.

Janez Zrnee

Selška dolina, spredaj Selca, zadaj Ratitovec

Pod sv. Mohorjem nad Selcami. Iz megle se dviga
Lubnik (Foto: Ančka Tomšič)

Lani je bila v Škofji Loki Groharjeva slikarska kolonija. Na sliki slikar
Marjan Dovjak (Foto: P. Pokorn)

MIR, NEODVISNOST IN ENOTNOST

Prisrčno srečanje z Jugoslavlani, ki so zaposleni
v Indiji

V Indiji so sprejeli predsednika Tita in njegovo
soprogo s tradicionalnimi venci za dobrodošlico

V januarju in februarju je bil predsednik Tito na več kot enomesečnem popotovanju po deželah Azije in Afrike. S političnimi voditelji Afganistana, Pakistana, Kambodže, Indije, Etiopije in Egipta se je pogovarjal o vseh perečih mednarodnih problemih. To potovanje je bilo še toliko pomembnejše, ker so te dežele v neposredni bližini žarišč najnevarnejših svetovnih kriz. Vse te dežele pa so tudi Jugoslaviji prijateljske dežele, s katerimi imamo večinoma že dolgo prijateljske stike. Jugoslovanskega predsednika so povsod sprejeli s

spoštovanjem in izredno pozornostjo, ponekod npr. v Kambodži pa s prizori pravega navdušenja in z izrazi prekipevajočih čustev.

Uspeh vseh teh obiskov je bil izreden. Razen novih spoznanj o teh deželah in narodih, njihovih dosežkih in težnjah so bili navezani novi stiki in sodelovanje v vseh oblikah, prijateljski odnosi Jugoslavije s temi deželami so se poglobili. Jugoslavija z vsemi temi deželami sodeluje na gospodarskem in trgovinskem področju, naša podjetja v teh deželah grade pomembne gospodarske objekte, trgovinska izmenjava pa se vse bolj razvija.

Vsekakor sta bila bistvena problema vseh pogovorov vietnamska vojna in kriza na Srednjem vzhodu. Težko je predvideti izhod iz vsake izmed njih, jasno pa je, da njihovo nadaljevanje, trajanje in stopnjevanje odpira samo nove probleme in nove spopade.

Predsednik Tito se je v vseh deželah, ki jih je obiskal, sestal tudi z našimi državljani, ki živijo v teh deželah, bodisi, da so tam za stalno naseljeni ali pa da so tam začasno kot tehnični strokovnjaki.

JUGOSLOVANSKI KLUB V ŠVICI VABI NA SVOJE PRIREDITVE

V prihodnjih mesecih bo imel Klub jugoslovanskih državljanov v Švici vrsto prireditev, s katerimi bo nadaljeval tradicijo živahnih zabavnih večerov in predavanj, ki vedno pritegnejo veliko število naših ljudi. 23. februarja je v Zürichu predaval o problemih zaposlovanja in o gospodarskih gibanjih v naši deželi Rafael Tabor, direktor zveznega biroja za zaposlovanje, 22. marca pa bo prav tako v Zürichu, Stadthof 11, Oerlikon, predaval sekretar social-demokratske stranke U. Goetsch o družbeno-politični ureditvi v Švici. V Zürichu bo 27. aprila tudi zabavno plesni večer, na katerem bo nastopil ansambel iz Jugoslavije s pevko.

V Baslu je bila 8. marca v restavraciji Sans-Souci na Morgartenring zabava v počastitev dneva žena. V aprilu pripravljajo izlet v Pariz, naslednjo zabavno prireditev pa predvidevajo za 11. maj.

V Badnu bo 28. aprila v restavraciji BBC, Martinsberg nastopil ansambel iz Jugoslavije, prav tako bo ta ansambel gostoval 26. aprila v Schaffhausenu v restavraciji Schaffhauserhof.

Podružnica Kluba jugoslovanskih državljanov v Amriswilu je 2. marca priredila v restavraciji Gambrinus Slovenski večer. V tem mestu je največja strnjena naselbina Slovencev v Švici, ki imajo tudi svoje, slovenske prireditve, o katerih bomo podrobneje še poročali.

Število Jugoslovancev v Švici stalno narašča, s tem pa narašča tudi število raznih nezgod pa tudi smrtnih primerov, zato je Klub jugoslovanskih državljanov v Zürichu sklenil zavarovati vse svoje člane. Klub bo ustvaril močnejši fond samopomoči iz prispevkov vseh članov, da bi bil npr. v smrtnih primerih zagotovljen prevoz članov v Jugoslavijo.

V soboto 16. marca je bila redna letna skupščina Kluba jugoslovanskih državljanov v Švici, kjer so razpravljali o mnogih važnih tekočih vprašanjih. Skupščine so se udeležili tudi predstavniki izseljenskih matic iz Jugoslavije. Podrobneje bomo o njej pisali prihodnjič.

DEKLARACIJA O PRAVICAH ŽENSK

Že več kot pol stoletja je osmi marec mednarodni praznik žensk. Pomeni nam mejnik v boju delavskega razreda za enake pravice moških in žensk v boju za dostojanstvo človeka. Ob letošnjem mednarodnem prazniku žensk smo praznovali tudi dvajsetletnico deklaracije o pravicah človeka. V naši deželi je delavski razred že uresničil mnoge svoje ideale in se žene svobodno uveljavljajo na vseh področjih. A kljub napredni zakonodaji tudi pri nas enakopravnost žene še ni polno uresničena ker zato še ni dovolj materialnih pogojev. Odprta so še številna vprašanja in naloge, katere je treba rešiti.

O vsem tem so razpravljali tudi v pogovoru za okroglo mizo, katerega sta priredili v počastitev mednarodnega praznika žensk in dvajsetletnice deklaracije o pravicah človeka Konferenca za družbeno aktivnost žensk mesta Ljubljane in Društvo za Združene narode SRS. Na pogovoru so sodelovali številni javni delavci.

Pogovor je tekkel o položaju žene na svetu sploh, ter zlasti o deklaraciji o odpravi diskriminacije žensk, ki jo je generalna

skupščina OZN soglasno sprejela lani 7. novembra. Pri tem so posebej poudarili prispevek Jugoslavije. Predlog deklaracije je pripravila komisija za status žensk na zahtevo generalne skupščine, ki je obenem pozvala države članice, da sodelujejo s predlogi. Popravljen besedilo osnutka je lani v oktobru obravnaval tretji komite generalne skupščine, ki je sprejel številne amandmaje in priporočila skupščini, naj deklaracijo sprejme. Predsednica tretjega komiteja pri generalni skupščini je bila tedaj predstavnica Jugoslavije, Mara Radić, nekdanja jugoslovanska ambasadorica v Švici.

Ta deklaracija je še posebej pomembna, saj bodo na njenih načelih pripravili mednarodno konvencijo. Države članice OZN so pohvalno ocenile besedilo deklaracije. Poudarile so, da je to velik uspeh, predvsem zaradi tega, ker je izšlo iz različnih ideologij, različnih političnih institucij in družbenih sistemov. Deklaracijo so ocenile kot zelo učinkovito v borbi proti predsodkom, ki v različnih delih sveta še vedno preprečujejo, da bi se ženska uveljavila v svoji življenjski vlogi in to ne le v družinskem življenju, temveč tudi na družbenem, kulturnem, političnem in gospodarskem področju.

V veliki akciji »Kri za sočloveka«, se je zlasti izkazala naša mladina. Na sliki mladi darovalci krvi — dijaki šentiviške gimnazije, čakajo na odvzem krvi v Zavodu za transfuzijo v Ljubljani

VEČJI RAZMAH ZASEBNE OBRTI

Nekateri so si obširne, zelo žive razprave o osebnem delu z zasebnimi sredstvi razlagali kot uvod v ostro omejevanje zasebnega sektorja gospodarstva. Po njihovem je to konec obdobja »liberalizacije« na tem področju in začetek potiskanja zasebne obrti, gostinstva itd. na stranski tir — v prid družbenemu sektorju.

Razprave se stekajo h kraju in dobivajo obliko konkretnih sklepov, vendar iz njih ni videti, da bi osebno delo z zasebnimi sredstvi izgubljalo svoj prejšnji pomen. Narobe: mnoge nejasnosti so se umaknile spoznanju, da je treba omogočiti zasebnemu sektorju, seveda v mejah ustave, še večji razmah. Celotna razprava je bolj ali manj izzvenela v zahtevo, da je nujno oba sektorja — družbenega in zasebnega — obravnavati brez kakršnihkoli diskriminacij. Oba naj poslujeta pod enakimi pogoji; ne enega ne drugega ne bi smeli obremenjevati z večjimi družbenimi dajatvami. Edina omejitev je — izkoriščanje tujega dela. Ustava sicer omogoča, da lahko, na primer, zasebni obrtniki zaposlujejo do pet ljudi, vendar bi morala biti zaščitena pravica le-teh do udeležbe v dohodku. Obseg udeležbe naj bi določalo samo delo, torej tudi večja odgovornost lastnika, njegov poslovni riziko, njegova uspešnost vodenja in organizacije itd. Na udeležbo lastnika delavnice bi moralo vplivati seveda tudi dejstvo, da je vložil, na primer, v obrt svoja orodja, denar itd. Medsebojna razmerja naj bi lastnik zasebne delavnice in njegovi delavci uredili s posebno pogodbo.

V javni razpravi o osebnem delu z zasebnimi sredstvi so govorili tudi o tem, da bi premaknili mejo, ki je sedaj v ustavi potegnjena ob številki pet. Ko so predlagali, naj bi dovolili zasebnikom zaposlovati več kot pet ljudi, niso omenjali, do katere številke bi šlo to povečanje. Predlog so utemeljevali s tem, da omejitev po številu zaposlenih izgublja svoj prejšnji pomen, ker so medtem postala aktualnejša sredstva za delo. Nekdo, ki dela z naj-sodobnejšimi sredstvi za delo, pa čeprav brez tuje delovne sile, lahko ustvari večji dohodek kot sosed, ki zaposluje pet ljudi, vendar dela po starem, z ročnim orodjem. Dohodek je odvisen tudi od tega, s kakšno

Delovni kolektivi velikih podjetij in ustanov v Sloveniji so letos namesto novoletnih čestitk prispevali večje zneske (mnogi kar več milijonov) h gradnji inštituta za raziskavo in zdravljenje rakastih obolenj v Ljubljani. V ta namen so prispevali 24 milijonov starih dinarjev

menijo, da postaja v sedanjih razmerah že anahronizem in bi ga kazalo odpraviti, oziroma spremeniti v redno obrt z enakimi družbenimi obveznostmi, kot jih imajo polno zaposleni obrtniki.

Skratka, v široki javni razpravi, ki je potekala tudi na najodgovornejših političnih tribunah Socialistične zveze, so dovolj jasno poudarili, da je v jugoslovanski družbi, ki temelji sicer na družbeni lastni in samoupravljanju delovnih ljudi, še dovolj prostora za razmah zasebnega sektorja gospodarstva.

F. Setine

Razstava »Lončarstvo na Slovenskem«

V Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani so konec februarja odprli razstavo »Lončarstvo na Slovenskem«, ki je posvečena spominu 1400-letnice prihoda Slovanov v naše kraje.

Razstava je nekakšen pregled lončarstva na naših tleh od najstarejše dobe s posebnim poudarkom na razvoj lončarske obrti v zadnjih 150 letih. Razstavljenih je bilo več sto lončarskih izdelkov iz vseh večjih lončarskih delavnic v Sloveniji. Z lončarstvom so se včasih ukvarjali predvsem siromašni kmetje, ki so se s tem tudi preživljali. Lončarske izdelke z Ljubnega so prodajali celo na Tirolsko. Ribničani in Rezijani so nosili lončarske izdelke po vsej Sloveniji. Kako pomembna je bila včasih ta obrt, govori tudi podatek, da so imeli lončarji svoje šege in navade, opevale pa so jih tudi številne pesmi.

Razstava bo odprta do maja.

sili bolj priviti »davčni vijak« z namenom, da bi »zadušili« zasebni sektor. Tudi ni pglavilni motiv občinska mošnja, v kateri je morda v tem času — spričo reformnih težav — premalo denarja. Temeljni razlog je težnja, narediti red in preprečiti, da bi posamezniki ustvarjali pretirano visok dohodek ne z delom, temveč z davčnimi utajami, špekulacijami in podobno. To doslej sicer ni bil splošen pojav, vendar pa so tudi posamezni primeri neupravičenega bogatenja povzročali moralno-politične težave v širši javnosti; metali so senco na večino poštenih obrtnikov in gostilničarjev, ki so ustvarjali večji dohodek z več in boljšim delom.

Bila so tudi vprašanja, kako je lahko prišlo do pojavov neupravičenega bogatenja. V javni razpravi so ugotavljali, da je bil vzrok v premalo učinkoviti davčni službi, v nedognanem načinu evidentiranja dohodka itd. Obenem so opozarjali, da sedaj ne bi smeli v drugo skrajnost, da bi namreč obremenili zasebni sektor z zapletenim in dragim administriranjem. Če sedaj ugotavljamo, da je družbeni sektor obrti in gostinstva preveč obremenjen z administracijo, ne bi smeli enako zlo vpeljati še v zasebno obrt, temveč kaže pri obeh zagotoviti učinkovito, toda čimbolj enostavno in ceneno družbeno evidenco.

V razpravi je bilo slišati tudi številne druge predloge, ki težijo vsi za tem, da bi omogočili še večji razmah osebne dela z zasebnimi sredstvi. Tako so predlagali, naj bi tudi zasebnim obrtnikom omogočili najemanje bančnih posojil. Zahtevali so, da je nujno odpraviti sedanjo diskriminacijo pri plačevanju prometnega davka. Sedaj je tako, da zasebni obrtnik plača prometni davek, ko kupi surovine, nato pa ga, ko dokonča izdelek, za naslov družbe še enkrat zaračuna potrošniku oziroma kupcu. V družbenem sektorju obračunavajo prometni davek samo enkrat, takrat, ko gre izdelek v prodajo. Razumljivo je, da dvakratno obračunavanje prometnega davka podražuje izdelek zasebnega obrtnika, s tem pa zmanjšuje njegovo konkurenčnost.

Precej so govorili tudi o tako imenovanem dopolnilnem delu, ki ga opravljajo delavci v prostem času, potem ko se vrnejo iz tovarne. Takšno popoldansko delo so doslej dovoljevali celo predpisi, vendar

Znani folklorist Božo Račič iz Ljubljane, ki je nekoč učiteljeval v Adlešičih in bil nato 21 let ravnatelj Državnega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani, je lani v decembru slavil 80-letnico. Račič, ki mu Belokranjci pravijo kume, je tudi zdaj kot upokojenec ves sredi dela, zlasti si prizadeva za ohranitev lepe belokranjske domače obrti. Za svoje uspešno delo na področju naše folklore je ob življenjskem jubileju prejel visoko odlikovanje — red zasluge za narod z zlato zvezdo

dejavnostjo se kdo ukvarja: ali, na primer, s čevljarstvom ali s prevozništvom?

Javna razprava se je nagnila k mišljenju, da zaenkrat ni potrebe po spreminjanju ustavnih omejitev. K takšnemu prepričanju je pripomogla ugotovitev, da niti sedanje ustavne možnosti niso povsem izrabljene, saj pride na eno zasebno delavnico oziroma gostilno povprečno dosti manj kot pet ljudi. Poleg tega pa obstaja po sedanjih predpisih še možnost, da zasebni obrtnik zaposli tudi več kot pet ljudi, če sklene ustrezno pogodbo z delovno organizacijo družbenega sektorja. Zasebniki so se doslej premalo zatekali k tej možnosti, čeravno bi lahko bila obojestransko zelo koristna, saj bi pogodbeno sodelovanje z veliko gospodarsko organizacijo, tovarno ali kombinatom, olajšalo preskrbo s surovinami, prodajo izdelkov itd.

Posebno pozornost so posvetili davčni politiki, pa ne zato, ker bi kdo hotel po

»TREBA NI, TREBA NI V LJUBLJAN MOSTOVE TRI«

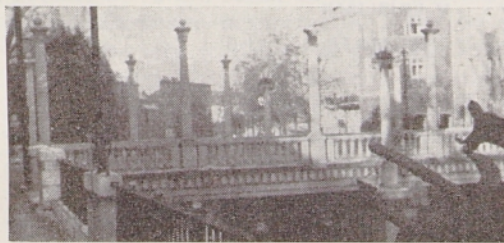
Številna mesta v svetu sloviijo po svojih mostovih: Rim, Pariz, Benetke, Amsterdam, Budimpešta... Kar težko je naštetii vsa mesta, kjer so mostovi med glavnimi turističnimi zanimivostmi. V to dolgo vrsto pa bi lahko, ne čisto na koncu, vključili tudi Ljubljano, ki ima lepo število mostov.

Z dneva v dan se ljubljanski mostovi ogledujejo v motnih valovih Ljubljanice, Gradaščice, Grubarjevega prekopa in, zdi se, razmišljajo o svoji kameniti lepoti. Le v turistični sezoni imajo dovolj občudovalcev med turisti, ki jih bolj zanima stari del mesta, Grad in seveda betonsko korito Ljubljanice, ki z vsemi mostovi tvori zaključeno celoto arhitekture prvih tridesetih let našega stoletja.

Težko je reči, kateri most v Ljubljani je bolj zanimiv. Vsi so grajeni na temeljih nekdanjih srednjeveških mostov in se stilno ujemajo z okoljem, v katerega so postavljeni. Verjetno ima največ občudovalcev Zmajski most, ki ga varujejo simboli mesta — štirje mogočni zmaji. Zaradi njih so ga hudobneži, bržda gre za »slabše polovice« zakonskih parov preimenovali v taščin most in s tem užalili, vrag si ga vedi koga bolj: tašče ali miroljubne zmaje. Most je gradila mestna občina takoj po izteku prvega leta »atomskega« stoletja,

takrat »ko je Viktor baron Hein bil deželni predsednik na Kranjskem, Ivan Hribar pa župan v Ljubljani«, kakor piše na plošči iz litega železa, pritrjeni na ograjo. Precej vode je od takrat že preteklo pod mostom in objekt so napadle prve starostne težave: betonski ornament se je pričel luščiti, pa tudi ograja in cestišče nosita sledove dolgoletne uporabe.

Svojevrstna posebnost je ljubljansko Tromostovje. Dva mostova za pešce in most za vozila. Ko je beljaški podjetnik, sicer Italijan Giovanni Picco, pred dobrimi dvesto leti iztržil pravico do gradnje mo-

stu, še niso poznali avtomobilov, zato je zgradil most le za pešce in konjsko vprego. Leta 1842 je bila slavnostna otvoritev ob navzočnosti »njegove visokosti nadvojvode Franca Karla«, zato se je most po njem imenoval.

Kmalu potem ko so izumili prve avtomobile, je postal most pretesen za naraščajoči promet. Nekdo se je moral umakniti in po zakonu »močnejši zmaguje« so bili to seveda pešci. Da bi tudi oni imeli svoj prehod preko Ljubljanice, je arhitekt Jože Plečnik izdelal idejni osnutek o gradnji dodatnih dveh mostov, ki ga je mestna občina tudi sprejela. Leta 1930 so pričeli z gradnjo, ki so jo Ljubljančani sprejeli z mešanimi občutki: eni so bili za gradnjo, drugi bolj konservativni meščani pa so temu nasprotovali in so celo sestavili nekakšno himno, ki se je takole glasila:

»Trebaj ni, trebaj ni v Ljubljani mostove tri,

láhko bi, láhko bi vsi čez enega prišli.«

No, most, oziroma mostova sta kljub temu že čez dve leti doživela otvoritev in sedaj so tudi najhujši trdovratneži čez njega radi hodili.

Tudi sedanji čevljarski most je Plečnikova mojstrovina iz leta 1931. Stoji na temeljih najstarejšega mostu, oziroma mostov, saj jih je bilo več, v Ljubljani, na katerih so imeli čevljarji in nožarji postavljene delavnice in »štante«. Usoda teh mostov je bila različna, eden od njih je celo z lopami vred, pogorel zaradi malomarnosti nekega nožarskega pomočnika, sedanji most pa precej trdno stoji in je pravi okras tega dela mesta.

Na Ljubljani sta zanimiva še dva mostova: Šentjakobski most in Šentpetrski most. Poleg podobnega »svetniškega« imena sta si tudi sicer zelo slična. Oba sta iz železobetona, kar je bilo pred več kot štiridesetimi leti, ko so jih gradili, »revolucionarna« novost, ki pa se je, kot kaže, zelo

dobro obnesla. Most pri svetem Jakobu je hkrati važna prometna povezava Trsta z Zagrebom in je kos tudi modernemu avtomobilskemu prometu.

In še en most je v Ljubljani, ki ga je treba omeniti. Ta je na Grubarjevem prekopu, grajen pa je bil v začetku našega stoletja. Naraščajočemu prometu že dolgo ni več kos. Čeprav so ga po vojni razširili, je bilo v zadnjih letih tu že več težkih prometnih nesreč. Žalostno tradicijo črne kronike je bojda pričel okupatorjev tankist, ki je z vozilom vred padel v mrzlo vodo Grubarjevega prekopa. Voznik je sicer cel prilezel iz vode, tank pa so morali vseeno vpisati med prve »vojne izgube« pri nas. Posebnost tega mostu je tudi to, da je pravzaprav brez pravega lastnika. Na njega sicer mejita kar dve občine, vendar se ga obe otepata, bržčas zaradi stroškov popravila.

Lado Zupančič

Letos v Ljubljani — najbolj imenitna kmečka ohcet

Kmečka ohcet po starih slovenskih običajih, ki je postala najbolj popularna ljubljanska turistična prireditev, bo letos še posebej imenitna. Ker je za to prireditev tudi v tujih deželah veliko zanimanja, so se prireditelji odločili, da bo letos mnogo večja, kakor doslej. Datum so preložili na maj, ko se že začne turistična sezona. Kar štiri dni bo letos trajala ohcet, začela pa se bo devetega maja, to je na dan, ki je za mesto Ljubljano posebej zapisan, saj je bila devetega maja Ljubljana osvobodjena. Letos se bo po starih slovenskih običajih poročilo na kmečki ohceti kar deset parov: iz Vzhodne Nemčije, Francije, Švedske, Češkoslovaške, Italije, ZDA, Avstrije, Tunizije, Srbije in Slovenije. Izbor poročnega para bodo vodila v posameznih deželah turistična podjetja in uredništva znanih časopisov. V Sloveniji bo izbor vodil Ljubljanski dnevnik, odločilo pa bo glasovanje bralcev.

Novo bo tudi to, da bodo vsak par, oblečen v narodno nošo svoje dežele, letos spremljali tudi svatje iz te dežele, ki bodo prav tako v narodnih nošah. Računajo, da bo v svatovski povorki nad osemsto narodnih noš.

Kurentovanja

Na pustno nedeljo 25. februarja je bilo v Ptujju tradicionalno kurentovanje. Za prireditev je vsako leto veliko zanimanja

KMEČKA OHCET
V LJUBLJANI
18. MAJA

ne samo v Sloveniji, temveč tudi v sosednjih deželah, predvsem v Avstriji. Tudi letos so tisočem gledalcev prikazali prebivalci iz Ptujja, Ptujskega in Dravskega polja, Slovenskih goric in Haloz stare predpustne običaje, ki so se tu ukoreninili pred davnimi stoletji. Dopoldne je bilo kurentovanje na športnem stadionu, popoldne pa je bil velik karnevalski sprevod, v katerem so nastopile skupine pustnih šem v starodavnih maskah, ki so v navadi v tem delu Slovenije, udeležile pa so se ga tudi skupine iz drugih slovenskih pokrajin.

Tudi Bled je bil prizorišče čudovitega karnevalskega spreveda. Ni manjkalo lepih blejskih kočij, na katerih so se vozili grajska gospoda, Francozi, gorenjski svatje in tudi Mlakarjev Stric Trebušnik, Martin Krpan in drugi. V tem sprevedu pa so nastopili tudi jahači, med katerimi je bil lastnik kobilarne lipicancev in jahalne šole na Bledu, Miha Ferčej.

Dva stoletna jubileja

Slovenski tiskarji so se pri nas prvi začeli boriti za pravice in enakopravnost delavskega razreda in prvi so se povezali v organizacijo, ki je vodila trd, a uspešen boj z delodajalci.

Prav letos mineva sto let, odkar so v Ljubljani ustanovili Izobraževalno društvo za tiskarje. Naslov »Izobraževalno društvo« ni vseboval samo želje po strokovnem izpopolnjevanju, čeprav je res, da se je prav po zaslugi nenehnega izobraževanja in stremljenja k napredku naše tiskarstvo

zmerom lahko kosalo s tehniko in estetskim oblikovanjem evropskega tiskarstva. S tovariško povezavo vseh članov, z večnimi tarifnimi boji in hudimi stankami so si tiskarji priborili izjemen položaj, ki je tudi drugim delavcem dokazoval uspešnost trdne povezave in soglasnosti delavskega razreda.

Tudi v osvobodilnem boju so tiskarji dokazali svojo delavsko in narodno zavest. Z njihovo pomočjo se je razvila partizanska tehnika, ki ji ni bilo enake nikjer drugje v Evropi.

Čeprav so se po osvoboditvi razmere v grafični industriji bistveno spremenile, so tiskarji tudi v novo dobo prenesli vrednote svoje stoletne organizacije: ne samo skrb za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje svojega članstva, ampak tudi za vsestranski napredek grafične dejavnosti.

Poleg stoletnega jubileja društva tiskarjev pa slavimo letos še enega jubilanta: drugega aprila bo minilo sto let, odkar je začel v Mariboru izhajati prvi slovenski dnevnik »Slovenski narod«.

Orjaški sulc, ki ga je ujel dolenski ribič

trdijo, da jim je k temu pomagal film, ki ga je posnela zahodnonemška firma »Balzer« z naslovom »Kraljevski lov na sulca v Krki«. Največ je bilo gostov iz Zahodne Nemčije, Avstrije, Švice in Italije. V prihodnji sulčji sezoni, na katero se bodo dolenski ribiči še bolj marljivo pripravili, nameravajo povabiti goste tudi iz ostalih evropskih dežel.

Slavko Dohl

75 let planinske organizacije

Vsak zaveden Slovenec bo nedvomno ponosen, ko bo zvedel, da je 27. januarja poteklo že 75 let, odkar imamo v Sloveniji lastno planinsko organizacijo. Letos bo v počastitev tega jubileja več proslav. Prva bo v dvorani Tivoli v Ljubljani, prenašala pa jo bosta tudi radio in TV. Osrednja proslava bo poleti v dolini Vrat pod mogočnim Triglavom. Morda bo tja pohitel tudi kdo izmed vas, izseljencev, ki je svoj čas planinaril po domačih gorah.

Uspešna ribiška sezona na Dolenskem

Reka Krka sodi med tiste reke v Evropi, ki slove po tem, da imajo tudi zarod »kralja voda« — sulca. Ta plemenita riba, ki jo civilizacija izriva in jo je ponekod možno gojiti samo umetno, se je v večji množini ohranila le v dveh rekah, v Krki in Kolpi, v manjši množini pa še v nekaterih naših rekah. Dolenski ribiči, ki se zavedajo zakladov, ki so jim zaupani v upravljanje, jih seveda ljubosumno čuvajo.

Letošnja ribiška sezona je dala odgovor na vprašanje, kakšno je bogastvo reke. Številni tuji in domači ribiči so se prepričali, da je z malo večjo spretnostjo lahko ujeti največjega sulca.

Ribiška družina, ki je letos dovolila odlov 20 sulcev, je plan v celoti izpolnila. Pri tem so ji pomagali domači ribiči, ki so ujeli 12 sulcev, in tujci, ki so odlovili preostalih osem.

Najbolj uspešen je bil gost iz Zahodne Nemčije Walter Wurtz, ki je ujel 20 kilogramskega velikana, in domačin dr. Ivo Podergajs, ki je odlovil 16 kilogramskega sulca. Skupno so vsi ribiči iz zelene Krke potegnili v letošnji sulčji sezoni kar 153 kilogramov, kar daje poprečje več kot 7 kg na posamezno ribo.

Letošnje zanimanje tujih gostov je presseglo vsa pričakovanja. Ribiški delavci

Bohinj, Pohorje, Kranjska gora

Slovenski smučarji, ki so še vedno najboljši smučarji v Jugoslaviji, tekmujejo kar naprej. Razen skakalcev pa so še vedno na repu evropske elite. Njihova prizadevanja pa že kažejo viden napredek. Tako je na tradicionalnem mednarodnem tekmovanju v smučarskih tekah v Bohinju zmagala med mladinkami Jožica Bavče iz Raven na Koroškem. Med mladinci pa je bil Filip Kalan drugi med odličnimi italijanskimi in poljskimi tekači. Na velikem tekmovanju za »Pohorski alpski pokal« so najboljša mesta osvojile Avstrijke in Francozinje. Jugoslovanske tekmovalke z Majdo Ankele na čelu pa še niso bile kos svetovni eliti, ki se je takrat zbrala na Pohorju. V začetku marca je bilo podobno mednarodno tekmovanje za moške v Kranjski gori.

Še en smučarski dogodek je bil izredno pomemben. To je prva koroško-slovenska turnea v smučarskih skokih. Izreden podudek kot novemu prispevku k utrjevanju dobrega sosedstva so ji dali tako na avstrijski, kakor na slovenski strani. V generalni uvrstitvi je zmagal Peter Eržen, ki je premagal avstrijskega prvaka in svetovnega rekorderja v smučarskih poletih (154 m) Reinholda Bachlerja v Mariboru,

na tekmi v Beljaku pa je slavil Bachler tesno zmago pred Erženom. Naš najboljši skakalec je zmagal še v Feldkirchnu, toda tamkaj Bachlerja ni bilo na startu.

Pomladansko prvenstvo pred durmi

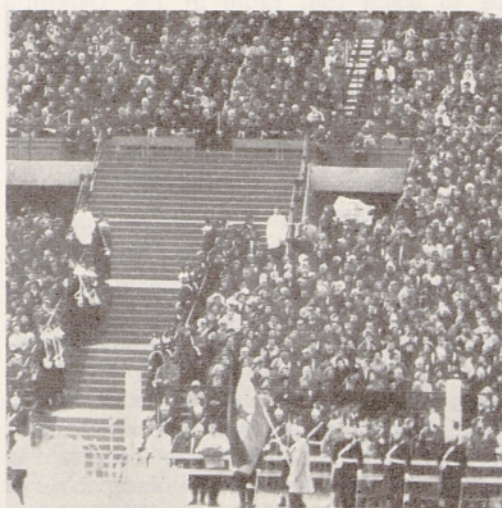
Slovenski športniki so bili v januarju in februarju zelo marljivi. Medtem ko so smučarji tekmovali kar naprej, pa so se drugi, zlasti nogometaši in atleti vneto pripravljali na začetek njihov tekmovalne sezone, ki je pred vrati. Februar je bil sicer v senci olimpijskih dogodkov v Grenobleu, toda zlasti nogometašev I. lige to ni motilo, saj se 10. marca že nadaljuje njihov ples za točke — pomladanski del državnega prvenstva. Kje in kako sta se torej pripravljala slovenska ligaša Olimpija in Maribor (13. na lestvici med 16. klubi).

Enaindvajset nogometašev Olimpije si je dva tedna na snegu v Radovljici utrjevalo zdravje in kondicijo s smučanjem in sankanjem pa tudi v telovadnici, drugo polovico januarja pa so prebili na travnatem igrišču v Novi Gorici, ki je znana po topli klimi. Na teh treningih so se izkazali nekateri mladi igralci. Zlasti močno trkata na vrata ligaškega moštva mladince Hacerler in Zavrl, ki pa sta se pripravljala skupaj z ostalimi kandidati jugoslovanske mladinske reprezentance v Makarski ob Jadranu. Vodstvo Olimpije je zelo optimistično razpoloženo, ker mu je uspelo vzgojiti precej mladih igralcev oziroma okrepiti moštvo za odločilno pomladansko sezono. Po končanih pripravah pa Olimpija sodeluje v tako imenovani zimski ligi, v kateri je igrala takole: z Zagrebom je izgubila 1 : 3, s Hajdukom 0 : 1, na Reki pa je igrala z Rijeko 1 : 1. Tako je bilo v gosteh, doma pa bo nedvomno boljše.

Maribor (»vijoličasti«) ne igra v zimski ligi. V najhujši januarski zimi se je pripravljala na domačem stadionu, nato pa v februarju na Hvaru, kjer so mariborski nogometaši postali že pravi domačini. Ko so lani postali člani I. zvezne lige, so prve čestitke prejeli prav s toplega Hvara. Zaradi slabega položaja na lestvici želijo moštvo okrepiti z novimi igralci. H klubu je pristopil Kobeščak, bivši igralec zagrebskega Dinama, ki že vso zimo trenira v Mariboru.

USPEH JUGOSLOVANOV NA OLIMPIJSKIH IGRAH V GRENOBLU

Skupina tekmovalcev iz Slovenije. Prvi na levi je Ludvik Zajc, ki se je v skupni uvrstitvi na stometrski skakalnici uvrstil na odlično deveto mesto. Majda Ankeletova je bila dvanaajsta med najboljšo svetovno smučarsko elito. Slovenski par Barbka Senk in Mitja Sketa, letošnji državni prvak v umetnostnem drsanju na ledu

Na zimskih olimpijskih igrah v Grenoblu so jugoslovanski tekmovalci dosegli nekaj lepih uspehov, ki se jih niti nismo nadejali. V resnici smo upravičeno pričakovali dobro uvrstitev le pri skakalcih, prijetno pa so nas presenetili tudi hokejisti in smučarji.

Med alpskimi smučarji nam je pripravila največje presenečenje Majda Ankeletova, ki je v smuku zasedla dobro 36. mesto, v veleslalomu 29. mesto, v slalomu pa je bila odlična dvanaajsta med najboljšo svetovno smučarsko elito. Moški alpski smučarji takih uspehov niso dosegli, vseeno pa so se uvrstili na solidna mesta; najuspešnejši pa je bil Jakopič, ki se je v slalomu uvrstil na 28. mesto. Na solidna mesta so se uvrstili tudi tekači, med kate-

rimi se je še posebno izkazal Alojz Kerštajn.

Doslej največji uspeh so dosegli tudi naši hokejisti, ki so v skupini B brez poraza osvojili prvo mesto, v skupni uvrstitvi olimpijskih iger v hokeju na ledu pa so zasedli deveto mesto.

V sam vrh svetovne elite smučarskih skakalcev se je povzpел naš Ludvik Zajc, ki se je v skupni uvrstitvi na stometrski skakalnici uvrstil na odlično 9. mesto. To ni bil samo največji uspeh Ludvika Zajca, to je bil tudi doslej največji uspeh vsega jugoslovanskega skakalnega športa. Omenimo naj še, da je našo hokejsko reprezentanco sestavljala skoraj kompletna ekipa Jesenic, pa tudi vsi ostali jugoslovanski predstavniki na olimpiadi so bili Slovenci.

Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju

Na evropskem prvenstvu v umetnostnem drsanju v Västerås na Švedskem je Jugoslavijo zastopal mladi par Barbara Senk in Mitja Sketa. 16-letna Barbara je na evropskem prvenstvu sodelovala prvič, Sketa pa drugič. Kljub temu sta zasedla kar solidno 17. mesto in za seboj pustila francosko, norveško in poljsko dvojico. To pa ni bilo dovolj za olimpijske igre v Grenoblu.

PERFORMANCES FOR OUR THIS YEAR VISITORS IN SLOVENIA

2nd June

The traditional »belokranjsko JURJEVANJE« at Črnomelj.

30th June

The emigrants meeting in Ribnica. To the meeting are invited also singing chorus of Ribnica, students of the Musical School and the »ansambel narodnih plesov« from Predgrad who will care for good the entertainment of our guests.

4th July

The traditional emigrant picnic at Skofja Loka.

13th and 14th July

The emigrant meeting at MIRNA NA DOLENJSKEM. On the eve of the meeting there will be given a theatre performance and the next day picnic with a cultural programme in the collaboration of pop-singers, local national song singers, dancing groups, music orchestras and the well known Slovene singing chorus from Koroško.

In July (the exact date will be given later)

The entertaining performances with the cultural programme at the GRAD BOGENSPERK NAD LITIJO.

22nd July

An entertaining performance for the emigrants from MURSKA SOBOTA.

27th July

The emigrant meeting from Primorsko taking place at Vipava.

In July (the exact date will be given later)

An performance of entertainment for the emigrants from Kamnik. The people of Kamnik invite their compatriots to the celebration called DAN NARODNIH NOŠ V KAMNIKU and to the ROKOVNJAŠKI TABOR at LUKOVICA.

2nd August

A very interesting entertainment programme called FLOSARSKI BAL will be organized at Ljubno in ZGORNJA SAVINJSKA DOLINA.

In August (the exact date will be given later)

A performance of entertainment will be given for the meeting of the emigrants from LENDAVA.

THIS YEAR IN LJUBLJANA — THE MOST SPLENDID COUNTRY WEDDING (KMEČKA OHCET)

The »kmečka ohcet« keeping to the traditional customs, which has become one of the most popular tourist performance in Ljubljana, is going to be especially splendid this year. As there is a great interest in the performance also in foreign countries, the organizers have decided to make the performance much bigger and more excellent than it has ever been before. First of all they have changed the date and delayed it until the month May, the month of love and, on the other hand, the beginning of the tourist season. The wedding celebrations will last the whole four days, with its beginning on the 9th May, that is a day of great importance to Ljubljana town: it is the day of Ljubljana's liberation. This year there are 10 wedding pairs that want to be married in the traditional style and custom of a country wedding: a pair from East Germany, France, Sweden, Czecho-Slovakia, Italy, USA, Austria, Tunisia, Serbia and Slovenija. The selection of the wedding pairs will be made by the tourist enterprises and by the editors of the recognized newspapers of each participating country. In Slovenia the selection will be made by the newspaper editors, of Ljubljanski Dnevnik, but the final decision will be taken from the votes of the readers.

The novelty of this year's wedding is that each pair will be dressed in its own national dress and will be accompanied by the wedding-guests from their countries also dressed in their national costume. We expect that about 800 different national dresses will be represented in the ceremony. The bachelor's fare-well party and the girls hen party will be the beginning of the wedding. The bride-grooms will have their bachelor's fare-well party in the motel Medno near Ljubljana and the girls in the hotel Lev in Ljubljana. The next day, 10th May, will be a great performance in the Tivoli Hall, where an international program will be given. Each country represented in the wedding will send its pop-singers, folklorists, humorists and other to make the performance still more interesting and entertaining. On Saturday, 11th May, the wedding pairs with

their wedding-guests will go in a procesion to the town-hall, where the wedding ceremony will begin. The wedding-guest dinner will take place in the Tivoli Hall and will again be accompanied by an international program of entertainment. For the evening they have organized some sports performances like »friendship racing«. On the 12th May the young wedding pairs with their wedding-guests will be invited to the performance called »Štehvanje«, an old Slovene custom, which will be performed by a Carinthian group from Ziljska dolina.

We can say emphatically that this year's kmečka ohcet will certainly be our most splendid tourist attraction in Ljubljana. Our white town is in full swing with the all necessary preparations.

FIRST YOUNG PEOPLE'S LIGHT MUSIC FESTIVAL

The first young people's light music festival, organized by the town committee of the United Youth of Slovenia (Zveza mladine Slovenije), took place in Ljubljana in January. Composers, not older than 26 years sent not less than 53 compositions in answer to the advertisement published in October last year. Out of the total 53 compositions received 14 were chosen as the best by the court of arbitration, made up of young students of the Music Academy. All fourteen compositions were performed at the festival.

Out of the seventeen singers participating in the festival, five were singing in the festival for the first time: Stanka

Krajnik, Damir Koren, Vasja Matjan, Andreja Zupančič, and Breda Kodelaž. These are probably the names of the future Slovene pop-singers, though some of them will still have to practice quite a lot. Among the best pop-singers at the festival were Andreja Zupančič and Damir Koren.

In the first part of the festival we were listening to the playing of the orchestra called »Septimi«, which accompanied the pop-singing beginners. The musical arrangements too were written by young authors — only beginners: Damijan Tozon, Srečko Mihelčič and Miran Antauer. The performance of the young orchestra, »Septimi« was very good, though there was a great difference between that and the musical arrangements of the older composers, whose performance took place in the second part of the festival. Also the names of the singers singing in the second part of the festival were well known to the public. The orchestra was that of our well known composer and conductor, Jože Privšek.

The first prize — a television set was received by the author of the composition — Ironičen pogled (Ironic Look). The author of the composition is the 21 year old composer and student of the Music Academy, Damijan Tozon, who told us that the rewarded composition is his first work. Damijan Tozon is also the piano and organ player in the youth orchestra »Septimi«. The lyric of the first prize composition, Ironičen pogled, was written by Mirjam Tozon.

The second prize was given to the composition Listje (Leaves) composed by Igor Bric. The lyric for the composition was written by Franci Kocijan, and the third prize went to the pop-song, Tujka (Stranger Girl) — lyric and melody written by Djuro Pensež.

HOUSEWIVES' COMPETITION

The hotel Slon, which is one of the oldest Ljubljana hotels has its own national restaurant where one can be served with original Slovene dishes as well as dishes from the other Yugoslav republics. To make the menu of the home dishes still more rich and diverse, the managers of the hotel Slon organized the first housewives' competition of such a kind last

The youth organization of Grenoble invited many representatives from several European countries to the famous Olympic Games in Grenoble. On the picture a group of young sportsmen from Yugoslavia

year. The housewives had to cook different special home dishes of their own area before a board of specialists. The competitors were awarded with lovely prizes. Since the competition some of the dishes have become regular specialities on the hotel Slon's menu. Among the new dishes is, for instance, the so called »prekmurski bogvač«. Because last year's housewives' cooking competition was so successful, another competition is going to be organized this year. We are very glad that so many of our housewives, especially those from the country showed such great interest in the competition.

KAJUH'S MEMORIAL ROOM

This year will be the 24th anniversary of the death of the young partisan poetry writer, Karel Destovnik Kajuh. A ceremony in honour of the young poet killed in the war and a newly arranged memorial room will be organized in the Secondary School at Šoštanj.

THE ANNIVERSARY OF THE POSTOJNA CAVE

Our world known Postojna cave will celebrate its 150th anniversary this year. The inhabitants of Postojna are amidst great preparations to make the celebration as ceremonious and festive as possible. Also our other speleology organizations are willing to help in the preparations. Besides other most interesting arrangements, there will also be opened an exhibition under the title: »150 Years of Speleology Exploring in Slovenia«.

BOHINJ, POHORJE AND KRANJSKA GORA

Slovene skiers are still the best skiers in Yugoslavia — they are continuously taking part in international championships, yet if we do not count the ski-jumpers, they are still at the tail of the European best skiers. Still, we can say that their endeavor is resulting in showing a great and evident success. The result is also well seen in the traditional international ski-racing at Bohinj, where Jožica Bavče from Ravne na Koroškem was placed first among the junior girl competitors. And we can congratulate to Filip Kalan, who was placed second, though competing with the most excellent Italian and Polish ski-runners in the junior man ski-racing competitions. In the big competitions for the »Pohorski alpski pokal« the best places were taken by Austrian and French girls. The Yugoslav girl competitions with Majda Ankele at the head of the them were unfortunately not equal to the world's ski-runners elite, which was so well represented at the competition on Pohorje. At the beginning of March there was a similar international man ski-runners competition at Kranjska gora.

EUROPEAN CHAMPIONSHIP IN FIGURE-SKATING

The young pair, Barbara Senk and Mitja Šketa represented Yugoslavia in European Championship in figure-skating at Västerå in Sweden. The 16 years old Barbara participated in the European championship for the first and Šketa for the second time. Though only beginners they were placed seventeenth and left behind the French, Norwegian and Polish pairs. Unfortunately their figure-skating was not good enough for the Olympic Games in Grenoble.

75 YEARS OF SLOVENE ALPINE ASSOCIATION

Every Slovenian will be very proud of hearing that 27th Januar is the 75th anniversary of the foundation of the Slovene Alpine Association. Many cultural celebrations will be organized in honour of the anniversary. The first celebration will take place at the Tivoli Hall in Ljubljana. The

The bee-house, with the painted beehive endings are an interesting speciality of Slovenia. The bee-house, you see on the picture, stands near the house at Muljava near Stična where one of the Slovene most famous writers, Josip Jurčič was born. Many years ago Josip Jurčič's grandfather used to sit in front of the bee-house and told his grand-child, Josip stories of the remote times. Many of them were later remembered in Jurčič's story tales and translated to foreign languages today

Kropa, a little town in Gorenjsko is an old settlement known for its home iron manufacture. Once so famous iron products of Kropa are only the remainders of the past Kropa iron manufacture today. There are no more black-smith's workshops working by the means of water current. Only some individuals are still interested and occupied with the so called art smith's trade

program of the celebration will also be broadcasted by radio and television. But the central celebration performances will be organized in the »dolina Vrat«, under the magnificent Triglav. We do not doubt that the celebration will also be visited by some of our emigrants, former enthusiasts of our beautiful mountains.

CARNIVAL (KURETOVANJE) AT PTUJ

The traditional carnival (kurentovanje) took place on Shrove Sunday, 25th February at Ptuj. For the carnival there is great interest every year not only in Slovenia but also in the neighbouring countries, especially in Austria. Also this year thousands of visitors came to Ptuj to meet the carnival masqueraders from Ptuj, Ptujsko polje and Dravsko polje, Slovenske gorice, and Haloze performing old carnival-time customs and habits known in these places for centuries. In the morning, the carnival (kurentovanje) took place in the Sports Stadium and, in the after-noon a long carnival procession walked down the streets of ancient town Ptuj. The carnival

procession was very interesting, especially for its many different groups of masqueraders in ancient fancy-dresses. The masqueraders came from all parts of Slovenia and there was also a special carnival group who came from Koroško.

LES CONVALESCENTS DE SUEDE ET D'AUTRICHE À OPATIJA

Les agences de tourisme ont loué à Opatija plus de 200 lits, qui seront utilisés jusqu'à la fin du mois de novembre de cette année par des hôtes de Suède et d'Autriche. Il s'agit là de convalescents légers, dont la guérison sera activée, selon l'avis des médecins, par l'emploi des propriétés curatives de la mer et du climat de la côte. Le premier groupe de malades est arrivé à la mi-février par avion à l'aéroport de Pula.

LES YUGOSLAVES CONSTRUISENT UNE ROUTE EN SYRIE

Au début de février, quatre entreprises yougoslaves de construction, dont aussi l'entreprise Tehnogradnje de Maribor, ont

commencé à construire une route automobile moderne en Syrie. Il s'agit d'une section de la route qui reliera toute la Syrie du nord au sud. La valeur des travaux de la section que construisent les entreprises yougoslaves, s'élève à environ 6 millions de dollars. La route doit être terminée en 15 mois.

LE JUBILÉ DE LA GROTTTE DE POSTOJNA

Notre fameuse grotte de Postojna fêtera cette année au mois de mai son 150e anniversaire. Les habitants de Postojna se préparent à fêter ce jubilé solennellement. Toutes nos organisations spéléologiques les y aideront. A Postojna on organisera entre autre aussi une exposition avec le titre: «150 ans de recherches spéléologiques en Slovénie».

ŠKOFJA LOKA — VILLE AU POINT DE JONCTION DE DEUX VALLÉES

Déjà au dernier siècle du précédent millénaire, l'empereur allemand Oton II avait fait don du vaste territoire des val-

ZAČETKI SLOVENSKE BESEDE V KNJIGI

Že ob redkih slovenskih zapiskih smo spoznali, da je bila slovenska beseda od najstarejših časov sèm zapisana na visoki ravni, zmeraj po šegi časa in seveda ob izraznih možnostih domače jezikovne zakladnice. Spoznali smo, da nam že prvi zapiski spreminjajo predstavo, ki je nastala kot nasledek občutka majhnosti in nepoučene misli o nerazvitosti spričo tujega obilja pri narodih, ki so v zgodovino stopili številnejši od Slovencev.

Besedila prve slovenske knjige, ki je v drugi polovici 16. stoletja začela svojo bogato pot, so napisana drugače kot zapiski v 15. stoletju iz dveh razlogov. Prvi razlog je pač ta, ker je renesansa, to je obdobje človekovega »ponovnega rojstva«, terjala, da bodi zapisana beseda preprosta in razumljiva ljudem; iz te zahteve se je pri protestantih izoblikovala temeljna zahteva, da bodi ljudem razumljiva tudi verska knjiga, sveto pismo. Drugačna pa je slovenska beseda tudi po zunanji podobi. Primož Trubar je namreč v zavesti, da ustvarja Slovincem začetno književnost, skrbel za pravopis, ki je slovenskim glasovom ustrezal bolj od pravopisa prejšnjih spomenikov. Pisavo je seveda vzel po tuji šegi (prvi knjigi sta v frakturi-gotici, pozneje je uporabljal latinske pismenke po italijanskem zgledu), črkopis pa je poenostavil v skladu s slovensko besedo.

V zavesti, da ustvarja s protestantskimi verskimi knjigami trajno knjižno izročilo, je skrbno izbral za osnovo svojega pisanja jezik, ki ga je bil uporabljal v govornih nastopih pri pridigah, predvsem v Ljubljani, ki je bila deželno središče Kranjske, od srede 15. stoletja škofijski sedež ter že takrat največje mesto v vseh slovenskih deželah. Jezik tako pomembnega naravnega osredja slovenskih pokrajin in obenem v stoletju renesanse tudi živega kulturnega žarišča je bil seveda zaradi svoje splošne razumljivosti za knjigo najbolj primeren. Ker pa je imel ta jezik nekatere značilnosti dolenjskega narečja in ker je Trubar posebej za svojimi nemškimi vzorniki naglašal »kmetiškost« svoje besede, je bil izvor Trubarjeve besede do nedavnih spoznanj slovenske jezikovne zgodovine prikrit. Še nekaj je treba poudariti: mestna govorica je bila razsežna v izraznih plasteh in tako je Trubar iz njenih možnosti lahko izbral tisto plast, ki je ustrezala času in njegovemu osebnemu hotenju. Njegov jezik je kar se da naraven in neposreden in čisto nič izumetničeno tuj. Za natančno besedo mu je, vseeno mu je, če je to tujka — takrat je bilo v navadi, da so si izposojali iz nemščine —, in za preprosto. Komaj kje beremo skromen besedni okrasek, namesto podob, ki so tako pogoste v prejšnjem obdobju, mu služijo besede, imena, ki jih porablja v stalnih zvezah. Tako mu Turki ne pomenijo samo resnične in neposredne, doživljene nevarnosti, marveč so že več, so simbol za sovražnika našega, tukajšnjega človeka. Svojo ljubezen do slovenskega ljudstva je izpovedoval s pretresljivimi, skoraj materine skrbi polnimi besedami o ubogih Slovencih. Žal so kasneje vse te skromne in skrite Trubarjeve izraze čustva razumeli v drugačni luči, namreč v luči spoznanja slovenske majhnosti — njegove besede pa še danes nismo prav vajeni gledati kot besedno umetnino, temveč kot jecljav poskus prvega zapisa.

In vendar je že v prvi knjigi Trubarjeva beseda ujeta v zakone trdne renesančne zgradbe, kakor jo je Trubar ob obeh tujih zgledih, nemškem in italijanskem, izoblikoval po svojem slovenskem občutku. Ta zgradba mora imeti po večini bogate člene, tako da ne prepričuje z eno besedo, temveč z urejenim tokom besedja. Nekaj podobnega smo spoznali že v prejšnjem stoletju, le da je zdaj tega več in da učinkujejo ti členi drugače. Cerkvenim besedilom, to je besedilom, ki so pisana za poseben namen, se pozna, ali jih je pisec s svojo ustvarjalno močjo povzdignil med besedne umetnine — ali pa so bili to le dobri spisi. Trubarjevo delo nas opozarja, da moramo spoznati Trubarja za velikega nadaljevalca izročila slovenskega visokega cerkvenega slovstva.

V navadi je sicer bolj povzdigovati druge protestantske pisce, toda zlasti jezikovni slog vseh drugih protestantskih piscev kaže, da so se vsi učili pri prvem in se po njem zgledovali.

Breda Pogorelec

NA POŠTI

»Prosim dve znamki za petindvajset.«

»Zakaj po petindvajset, Ellen? Letalska pošta stane gotovo več!«

»Znamka za pismo v jugoslovanskem poštnem prometu je petindvajset dinarjev,« pove nameščenka za okencem. »Letalska pošta pa ima za razne države razne tarife.«

»Ti dve znamki potrebujem za pismi, ki ju bom pisala Miletu in Marjanči v Portorož — ne več več, da sem jima obljubila? Tole pismo babici bom oddala pa z letalsko pošto.«

»Priporočeno?« vpraša nameščenka.

»Ni treba, kar navadno.«

»Prosim, bi hoteli še pogledati — je prišlo kakšno pismo na ime John Sušnik, pošto no ležeče?«

»Tako. Sadnik, Sitar, Sotlar — ne, za Sušnik nimam nič. Morda bo jutri kaj.«

»Stricu Tinetu lahko pošlješ brzojavko, dedek, da prideva jutri ob pol dvanajstih z vlakom, jaz pa bom medtem telefonirala v koncertno poslovalnico, ali imajo še vstopnice za nocojšnji koncert.«

»Pa imaš kovanec za dvajset dinarjev?«

»Imam. In ti — imaš pero, da boš napisal brzojavko?«

»Eh, bom kar s temle svinčnikom,« zagode dedek in potegne robec iz žepa. »Vročje pa je tukaj, da človeku kar lije za vrat!«

SLOVENE FOR YOU

Arranged by Nada Vitorović

AT THE POST OFFICE

"Two 25-dinar stamps, please."

"Why 25-dinar ones, Ellen? Air mail certainly costs more than that."

"A letter stamp in the Yugoslav postal service is 25 dinars," tells them the clerk behind the window. "Air mail has different postal rates for different countries."

"I need these two stamps for the letters I'm going to write to Mile and Marjanca to Portorož — don't you know I've promised them. And I'll send this letter to my granny by air mail."

"Registered?" asks the clerk.

"No, it won't be necessary, just regular mail."

"Please would you see if there is a poste-restante letter for John Sušnik?"

"Just a moment. Sadnik, Sitar, Sotlar — no, there is no letter for Sušnik. There may be one tomorrow."

"You may send a telegram to uncle Tine, grandfather, and tell him we are coming by train at 11:30 a. m. tomorrow; meanwhile I'm going to phone the concert agency and ask whether they have any tickets left for tonight's concert."

"Do you have a 20-dinar coin?"

"I do. And you — do you have a pen for writing the telegram with?"

"Oh, I'm going to write it with this pencil," mumbles grandfather pulling a handkerchief out of his pocket. "It certainly is hot in here, perspiration just keeps running down one's neck."

Numeral

Cardinal Numbers

The number 1 has a special form for each gender, numbers 2—4 have one form for masculine and a common form for feminine in neuter genders.

1 êden (èn), êna, êno	14 štirinájst
2 dvá, dvé	15 petnájst
3 tríje, trí	20 dvájset
4 štírje, štíri	21 ênaindvájset
5 pét	22 dváindvájset
6 šést	30 trideset
7 sédem	100 stó
8 ósem	101 stó êden (èn), stó êna, stó êno
9 devét	200 dvésto
10 desét	1000 tísoč
11 enájst	2000 dvá tísoč
12 dvanájst	1000 000 milijón
13 trinájst	1000 000 000 milijárda

The numbers 15—19 are formed in the same way as the numbers 11—14, 23—29 as 21 and 22, and 40—90 as 30.

Declension

The declension of *eden* (*en*) agrees with that of adjectives (*enega*, *enemu*, etc.). *Dva* is inflected as the pronoun *ta* in Dual (only the feminine and neuter forms are *dve: ti* in the Nom. and Acc.). *Trije*, *tri* is in subordinate cases inflected as *ta* in Plural. *Štirje*, *štiri* is in subordinate cases inflected as adjectives in Plural (the Acc. has only the form *štiri*). The declension of the next numbers agrees with the declension of adjectives in Plural, with the exception of the Nominative and Accusative cases which are here always alike. The number *sto* is not inflected. The number *tisoč* is also rarely inflected, when it is, it agrees with the declension of *deset*. *Milijon* is inflected as a masculine noun, and *milijarda* as a feminine.

The numbers 1—4 are followed by nouns in the Nominative if the number itself is in the Nom.: *en človek*, *dve mizi*, *trije stoli*, *štiri okna*. From *pet* on numbers are followed by nouns in the Genitive Pl. if the number is in the Nom. or Gen.; otherwise the case of the noun agrees with the case of the number: *pet knjig*, *petih knjig*, but *petim knjigam*, *s petimi knjigami*.

LE SLOVÈNE A VOTRE PORTÉE

Adapté par Viktor Jesenik

A LA POSTE

«S'il vous plaît, deux timbres à vingt-cinq.»

«Pourquoi à vingt-cinq, Hélène? La poste aérienne coûte sûrement plus!»

«Le timbre pour une lettre dans le trafic postal yougoslave est de vingt-cinq dinars.» dit l'employée derrière le guichet.

«Mais la poste aérienne a des tarifs divers pour les divers Etats.»

«J'ai besoin de ces deux timbres pour les lettres que j'écrirai à Mile et à Marjanca à Portorož — tu ne sais plus que je leur ai promis? Et je remettrai cette lettre pour grand-mère par avion.»

«Recommandé?» demande l'employée.

«Ce n'est pas la peine, ordinaire.»

«S'il vous plaît, voudriez-vous encore regarder — est-il arrivé quelque lettre au nom de Jean Sušnik, poste restante?»

«Tout de suite. Sadnik, Sitar, Sotlar — non, pour Sušnik je n'ai rien. Il y aura peut-être quelque chose demain.»

«Tu peux envoyer un télégramme à l'oncle Tine, grand-père, que nous arrivons demain à onze heures et demie par le train, moi entre-temps je téléphonerai au bureau des concerts s'ils ont encore des billets pour le concert de ce soir.»

«Mais as-tu une pièce de vingt dinars?»

«Oui. Et toi — as-tu un stylo pour écrire la dépêche?»

«Eh! Je vais tout simplement écrire avec ce crayon.» grommelle le grand-père et il tire son mouchoir de la poche. «Mais il fait chaud ici au point que ça vous coule dans le cou!»

Adjectifs numéraux

L'adjectif numéral 1 a des formes particulières pour chaque genre, tandis que les adjectifs numéraux de 2—4 ont une forme pour le masculin en une forme commune pour le féminin et le neutre.

1 êden (èn), êna, êno	14 štirinájst
2 dvá, dvé	15 petnájst
3 tríje, trí	20 dvájset
4 štírje, štíri	21 ênaindvájset
5 pét	22 dváindvájset
6 šést	30 trideset
7 sédem	100 stó
8 ósem	101 stó êden (èn), stó êna, stó êno
9 devét	
10 desét	1000 tísoč
11 enájst	2000 dvá tísoč
12 dvanájst	1000 000 milijón
13 trinájst	1000 000 000 milijárda

Les adjectifs numéraux de 15—19 sont formés de la même manière que les adjectifs numéraux de 11—14, ceux de 23—29 comme 21 et 22, et ceux de 40—90 de la même manière que l'adjectif numéral 30.

Déclinaison: *Eden* (*en*) se décline comme un adjectif (*enega*, *enemu*, etc.); *dva* se décline comme le pronom *ta* au duel (pour le féminin et le neutre seulement, au nom. et à l'acc., reste la forme *dve: ti*); il en va de même pour les cas subordonnés de *trije*, *tri*. *Štirje*, *štiri* se décline aux cas subordonnés comme un adjectif au pluriel (A. seulement *štiri*). Les adjectifs numéraux suivants se déclinent comme les adjectifs au pluriel (le N. et l'A. sont toujours égaux et différents de l'adjectif). *Sto* est indéclinable. De même *tisoč* ne se décline pas dans la plupart des cas; quand il se décline, la déclinaison est semblable à celle de *deset*. *Milijon* se décline comme un substantif masculin, *milijarda* comme un substantif féminin.

Les adjectifs numéraux de 1—4 sont suivis du substantif au nominatif (si l'adjectif numéral est aussi au nominatif), à partir de cinq le substantif est au génitif pluriel (si l'adjectif numéral est au nominatif ou au génitif), dans les autres cas, le substantif est au même cas que l'adjectif numéral (*pet knjig*, *petih knjig*, mais: *petim knjigam*, *s petimi knjigami*).

lées de Selca et de Poljane aux évêques de Freising. Ceux-ci avaient besoin d'un centre économique et administratif, où leurs sujets apporteraient une partie de leurs récoltes. Ils le choisirent en quelque sorte au milieu de leur propriété, au point de jonction des deux vallées. Ici, une petite ville commença bientôt à croître. Au treizième siècle, ils firent construire aussi un château, résidence de l'administrateur des biens épiscopaux. Au pied du château croissait la petite ville, dont les habitants obtinrent bientôt leurs droits de cité, se libérant au moins partiellement du pouvoir seigneurial.

Pour les évêques de Freising, qui furent les maîtres de la ville et des deux vallées pendant 830 ans, la propriété de Škofja Loka fut une grande source de revenus. Lorsqu'en 1803 l'évêque d'alors apprit que le gouvernement avait saisi la propriété entière de Loka, il eut un coup d'apoplexie.

LES ALENTOURS

Au-dessus de la ville s'élève le mont de Lubnik, au sommet duquel se trouve un chalet de montagne. Celui-ci fut incendié au cours de la dernière guerre, parce qu'il recevait les Partisans, mais il fut rénové par la suite.

En direction de Kr̃anj, on arrive après une heure de marche à Crngrob, connu par sa belle petite église gothique et davantage encore par ses fameuses fresques. La fresque la plus remarquable est celle qui représente le Christ en croix, et autour de lui il y a 47 images représentant les travaux qu'il ne faut pas faire le dimanche.

Mais dirigeons-nous vers la vallée de Selca, où serpente la Selšćica. Le premier village important est Praprotno, d'où la route bifurque dans les hauteurs de Loka vers Sv. Tomaž, où se trouve une aimable petite église, connue par son beau panorama. Près du village de Bukovica, la vallée s'élargit dans le Selško polje, qui se termine près du village de Selca, qui a donné son nom à la vallée. Le premier village suivant est Studeno, puis Češnjica, mentionnée pour la première fois déjà en 1291. De là, jusqu'au sommet du Ratitovec il y a trois heures de marche.

Dans le village de Rudno, la route bifurque vers Dražgoše, village connu par les

sévères combats qui y furent livrés durant la Seconde Guerre mondiale. Après un dur combat contre les Partisans, les Allemands occupèrent le village, fusillèrent tous les hommes et emmenèrent les femmes et les enfants en captivité. Ils anéantirent aussi la belle église baroque, d'où ils permirent cependant d'emmener quelques objets de valeur. On connaît surtout l'autel baroque doré, conservé aujourd'hui au musée de Škofja Loka.

La localité la plus intéressante de la vallée est Železniki. Elle remonte au 14e siècle, lorsque les forgerons du Frioul s'y installèrent. Ils y fabriquaient surtout des clous; plus tard, la ferronnerie fut ruinée par l'industrie mécanisée. En souvenir il n'y est resté qu'un haut-fourneau de l'année 1422.

De l'autre côté de Škofja Loka s'ouvre la vallée de Poljane. Dans cette localité on peut visiter la maison natale de l'écrivain Josip Tavčar et celle des peintres Janez et Jurij Šubic. Un peu plus loin se trouve Visoko, ferme remarquable qui fut pendant quelque temps aussi la propriété de l'écrivain Tavčar, qui lui consacra son oeuvre «Les chroniques de Visoko».

La plus grande localité de cette vallée est Žiri, centre industriel, connu aussi à l'étranger, avant tout par ses chaussures de qualité, exécutées par l'usine Alpina.

A Škofja Loka, nous avons un certain nombre d'auberges et de restaurants; il en est de même dans tous les autres lieux d'une certaine importance, et vous ne serez décuspresque dans aucune maison portant l'inscription «Gostilna». Sur la ville et les environs, vous pouvez aussi trouver plus de détails dans le livre de France Planina «Škofja Loka avec les environs».

ŠKOFJA LOKA AUJOURD'HUI

Au vieux noyau médiéval de Škofja Loka s'est joint jusqu'à nos jours toute une agglomération d'immeubles d'habitation modernes et de petites villas. Dans la ville il y a déjà aujourd'hui assez d'usines qui emploient les habitants des deux vallées et aussi d'ailleurs. La plus grande est probablement l'Usine de Réfrigérateurs de Loka (LTH), où l'on fabrique diverses installations frigorifiques pour le ménage et l'hôtellerie. A la deuxième place se rangent les Filatures de Haute Carniole,

puis viennent les usines de Confection Kroj, de chapeaux Šešir, de couvertures, etc.

A Železniki se trouve une des usines ISKRA, qui exporte la plupart de ses produits, divers appareils électriques, petits moteurs électriques à l'étranger, avant tout aux U.S.A.

En Slovénie et aussi hors de ses frontières, on connaît l'entreprise touristique de transport Transturist, qui eut de grands succès au cours de ces dernières années. Ensemble avec la société touristique de Škofja Loka, cette entreprise a organisé le pique-nique traditionnel des émigrés de cette année. C'est précisément avant ou après ce pique-nique du 4 juillet que vous reconnaîtrez le mieux la ville elle-même et ses alentours.

LE CARNAVAL A PTUJ

Le dimanche gras, 25 février, eut lieu à Ptuj le carnaval traditionnel. Pour cette manifestation il y a tous les ans beaucoup d'intérêt non seulement en Slovénie, mais encore dans les pays voisins, surtout en Autriche. Cette année aussi, les habitants de Ptuj, des plaines de Ptuj et de la Drave, de Slovenske gorice et de Haloze ont présenté à des milliers de spectateurs leurs vieilles coutumes du carnaval, qui se sont enracinées là aux anciens temps. Dans la matinée, le carnaval se déroula sur le stade sportif, alors qu'il y eut l'après-midi un grand cortège de carnaval avec le groupe des carêmes-prenants affublés de masques antiques qui sont de coutume dans cette partie de la Slovénie, avec la participation de groupes d'autres régions slovènes et d'un groupe de carnaval spécial de Villach en Carinthie.

COMPÉTITION DES MÉNAGÈRES

L'hôtel Slon à Ljubljana, qui est un des plus anciens hôtels de Ljubljana, possède depuis quelques années aussi son restaurant national, servant des plats slovènes originaux et des plats d'autres républiques yougoslaves. Pour enrichir encore la carte des plats du pays, l'hôtel a organisé l'an dernier la première compétition des ménagères slovènes, au cours de laquelle les concurrentes préparaient devant une commission spéciale les plats du pays, des

endroits d'où elles étaient originaires. Des prix leur furent également décernés. Certains de leurs plats se trouvent maintenant bien souvent sur la carte du restaurant. Parmi ceux-ci il y a aussi le «bograč» du Prekmurje. Comme la compétition des ménagères de l'an dernier fut une réussite, l'Hôtel Slon a décidé de l'organiser à nouveau cette année. L'intérêt est grand parmi nos ménagères, surtout à la campagne.

LE PREMIER FESTIVAL DE MUSIQUE LÉGÈRE DES JEUNES

En janvier eut lieu à Ljubljana le premier festival de musique légère des jeunes, organisé par le Comité municipal de l'Union de la jeunesse de Slovénie. Au concours publié en octobre 1967 on avait reçu 53 compositions d'auteurs de moins de 26 ans. Le jury, composé de jeunes auditeurs de l'Académie de musique, choisit 14 oeuvres qui furent exécutées au festival.

Parmi les 17 chanteurs du festival il y eut 5 nouveaux: Stanka Krajnik, Damir Koren, Vasja Matjan, Andreja Župančič et Breda Kodela. Ce sont les noms des futurs chanteurs slovènes, dont certains devront évidemment encore beaucoup travailler. Parmi les meilleurs de ce groupe au festival mentionnons Andreja Župančič et Damir Koren.

Dans la première partie du festival, c'est l'orchestre Septimi qui accompagna les chanteurs débutants. Les arrangements musicaux ont aussi été faits par de jeunes compositeurs débutants: Damijan Tozon, Srečko Mihelčič et Miran Antauer. L'orchestre des jeunes Septimi a bien joué. Il va de soi cependant qu'il y eut une différence sensible entre leurs arrangements et ceux des compositeurs plus âgés, qui firent les arrangements pour la seconde partie du festival, lorsque les chansons furent chantées par des chanteurs déjà connus avec l'orchestre de Jože Privšek.

Le jury décerna le premier prix — un téléviseur — à la composition Un regard ironique. Le compositeur en est l'étudiant de l'Académie de musique, Damijan Tozon, âgé de 21 ans, dont cette composition est la première oeuvre. Celui-ci joue aussi du piano et des orgues dans l'orchestre

Septimi. Le texte de la chanson fut écrit par Mirjam Tozon.

Le deuxième prix fut décerné à la composition d'Igor Bric Les feuilles, dont le texte est de Franci Kovačič, et le troisième prix à la chanson L'étrangère, dont le texte et la musique sont de Djuro Penzež.

Nada Kraigher a commencé à écrire relativement tard. Son premier livre parut en 1963, puis elle en publia un nouveau chaque année, comme si elle voulait rattraper le temps perdu. Les thèmes de ses romans sont la foi en l'honnêteté et le problème de la femme — son égalité en droits et son droit au travail, qui lui fait plaisir et l'intéresse.

Ela Peroci et Branka Jurca sont des écrivains de la jeunesse. Toutes deux écrivent sur la vie des enfants d'aujourd'hui. Elles ont publié déjà plusieurs recueils d'histoires pour les enfants. Les contes d'Ela Peroci ont paru dans de nombreux pays européens et ils sont rangés aussi dans l'anthologie internationale, où sont représentés tous les auteurs du monde.

Les deux dernières de notre liste — Ada Škerl et Saša Vegri — sont poètes. Les poèmes d'Ada Škerl parlent surtout d'amour et de mort, de tristesse et de désir inassouvi. Saša Vegri aussi écrivit d'abord des poèmes sur l'amour, maintenant elle se préoccupe de plus en plus des problèmes de la vie d'aujourd'hui, de l'angoisse de l'homme que la civilisation pousse hors du monde des sentiments et des valeurs qui mènent à l'humanisme.

8 PORTRAITS DE FEMMES DE LETTRES SLOVÈNES

Si l'on dressait la liste des écrivains slovènes d'il y a cinquante ans, on n'y trouverait que trois noms de femmes. Aujourd'hui la liste des femmes de lettres slovènes s'est bien allongée. Il y en a trop pour que l'on puisse écrire sur toutes; nous en avons donc choisi huit. Nous vous dirons ci-après quelques mots sur leur vie et leur oeuvre, leur création et leurs entreprises.

A première vue, leur vie est tout comme celle de chaque autre femme: pleine d'occupations quotidiennes avec leurs enfants, à leur lieu de travail, à la maison.

Il ne leur reste que peu de temps pour écrire; la plupart du temps seulement tard le soir ou tôt le matin.

Une d'entre elles fut Ilka Vaštetova, qui écrivit une série de romans tirés de notre passé, de la vie de nos grands hommes: Valvasor, Vodnik, Prešeren et Trdina. Pour la seule préparation et la rédaction du roman sur Prešeren elle dut travailler cinq longues années.

Mimi Malenšek écrit aussi des romans historiques et, à côté des thèmes historiques, elle est attirée aussi par la période de notre libération nationale et le temps présent. Dans toutes ses oeuvres elle désire présenter l'homme tel qu'il est, dans la lumière et l'ombre, dans le bien et le mal.

Mira Mihelič a traduit jusqu'ici environ 40 livres, écrit 9 romans, 6 pièces de théâtre et plusieurs livres pour les enfants. Dans ses romans elle présente le monde de la bourgeoisie slovène, qui est né, s'est épanoui et a péri dans la brève période entre les deux guerres. Deux de ses romans sont traduits en serbo-croate et un aussi en bulgare. Son plus grand succès fut la pièce «Le monde sans haine», qui fut jouée par toute la Slovénie et la Yougoslavie, en Tchécoslovaquie et même par nos compatriotes en Amérique.

BOHINJ, POHORJE, KRANJSKA GORA

Les skieurs slovènes, qui sont toujours les meilleurs skieurs de Yougoslavie, sont continuellement en compétition. Cependant, à l'exception des sauteurs, ils se rangent toujours en queue de l'élite européenne. Mais leurs efforts montrent déjà un visible progrès. Ainsi, à la compétition internationale traditionnelle des courses de fond à Bohinj, parmi les jeunes vainquit Jožica Bavče de Raven na Koroškem. Parmi les juniors, Filip Kalan fut deuxième parmi les excellents coureurs italiens et polonais. A la grande compétition de la «Coupe Alpine du Pohorje», les meilleures places furent remportées par les Autrichiennes et les Françaises. Les concurrentes yougoslaves avec Majda Ankele en tête n'étaient pas encore à la hauteur de l'élite mondiale, réunie à Pohorje. Au début de mars il y eut une compétition internationale analogue pour les hommes à Kranjska gora.

NOTICIAS

RECONVALECIENTES DE SUECIA Y AUSTRIA EN OPATÍA

Las agencias turísticas de Opatía han alquilado 200 camas las que serán ocupadas hasta fines de noviembre por huéspedes de Suecia y Austria. Se trata de enfermos reconvalecientes y según la opinión de los médicos, su salud se mejorará con el empleo de las cualidades sanadoras del mar y el clima de ese lugar. El primer grupo de enfermos llegó en avión, a mediados de febrero, al aeropuerto de Pula.

ESTE AÑO EN LJUBLJANA; EL MÁS RENOMBRADO CASAMIENTO CAMPESINO

El casamiento campesino siguiendo viejas costumbres eslovenas que se transformó en el acontecimiento turístico más popular de Ljubljana, será este año especialmente interesante. Como para este acontecimiento existe gran animación en otros países, sus organizadores determinaron que este año sea mucho mayor. La fecha fue postergada para mayo cuando se inicie la temporada turística. El casamiento durará cuatro días, se iniciará el 9 de mayo, fecha gloriosa para Ljubljana pues el 9 de mayo fue independizada. Este año se casarán siguiendo viejas costumbres eslovenas, diez parejas de: Alemania Oriental, Francia, Suecia, Checoslovaquia, Italia, EEUU, Austria, Túnez, Serbia y Eslovenia. La elección de las parejas la dirigirán en los distintos países, agencias turísticas y redacciones de conocidos diarios. En Eslovenia dirigirá la elección el diario Ljubljana que recogerá votos de sus lectores.

Novedad será también ésta: cada pareja vestida con trajes típicos de su país será acompañada por cortejos de compatriotas también en trajes típicos. Se calcula que en los cortejos se verán alrededor de ochocientos trajes folklóricos.

La fiesta se iniciará con despedidas de solteros. La despedida de solteros tendrá lugar en el Motel de Medno cerca de Ljubljana y la de solteras en Ljubljana. Al día siguiente, 10 de mayo, se llevará a cabo un gran programa en la Sala Tivoli en el cual actuarán cantantes, folkloristas, humoristas de los lugares natales de las parejas elegidas.

El sábado 11 de mayo las parejas y sus acompañantes atravesarán la ciudad y se dirigirán al lugar donde se llevará a cabo la ceremonia de casamiento. Luego de la ceremonia tendrá lugar en la Sala Tivoli el almuerzo en el que actuarán grupos folklóricos de Yugoslavia y del extranjero.

Por la noche habrá un acontecimiento deportivo: la carrera de la amistad. El 12 de mayo las parejas con sus acompañantes e invitados presenciarán el «Štehvanju» vieja costumbre eslovena que mostrarán habitantes de Ziljska dolina en Koroška.

Podemos decir y afirmar que el casamiento campesino de este año en Ljubljana será nuestra más renombrada atracción turística, Nuestra ciudad se prepara entusiastamente.

ANIVERSARIO DE LA GRUTA DE POSTOJNA

Nuestra famosa gruta de Postojna festejará en mayo de este año 150 años. Los habitantes de Postojna se preparan para festejar solemnemente este aniversario. Ayudarán en la celebración todas nuestras organizaciones grutísticas. En Postojna entre otras cosas, tendrá lugar una exposición que llevará el título: «150 años de la exploración de grutas en Eslovenia».

NUESTRAS ESCRITORAS Y POETIZAS

Si hojeáramos la lista de escritoras eslovenas de cincuenta años atrás, encontraríamos en ella tres nombres femeninos. Hoy día la lista de escritoras eslovenas es bastante más larga. Demasiadas son para escribir de todas, por eso, elegimos solo ocho. Diremos algunas palabras sobre su trabajo y vida, sobre sus creaciones.

A primera vista es su vida como la de cada mujer; llena de tareas cotidianas, con los niños, el trabajo, el hogar. Para escribir quedaba poco tiempo, la mayoría de las veces en las altas horas de la noche o en las madrugadas.

Una de ellas fue Ilka Vaštet que escribió numerosas novelas de nuestro pasado, sobre la vida de nuestros grandes hombres: Valvasor, Vodnik, Prešeren y Trdin. Solo para preparar y escribir la novela sobre Prešeren empleó cinco años.

También Mimi Malenšek escribe novelas históricas. Junto a temas históricos le

atraen también la época de las luchas por la independencia y el presente. En todos sus trabajos quiere mostrar al hombre tal cual es, en la luz y en la oscuridad, en lo bueno y en lo malo.

Mira Mihelič ha traducido, hasta ahora alrededor de 40 libros y escrito 9 novelas, 6 comedias y libros para niños. En las novelas muestra el mundo burgués esloveno que nació, floreció y decayó en la corta época entre las dos guerras. Dos de sus novelas están traducidas en serbio-croata y en búlgaro. El mayor éxito lo logró con el drama «Mundo sin enemistad» que fue representada por toda Eslovenia y Yugoslavia, en Checoslovaquia y también entre nuestros compatriotas en América.

Nada Kraigher comenzó a escribir relativamente tarde. Su primer libro se publicó en el año 1963, y desde entonces, cada año, aparece uno nuevo como si quisiera recuperar el tiempo perdido en los años anteriores. Los problemas de la mujer, su igualdad y derecho al trabajo, son temas que la satisfacen e interesan y los vuelca en sus novelas.

Ela Peroci y Branka Jurca son dos jóvenes escritoras. Las dos escriben sobre la vida del niño actual. Las dos ya publicaron colecciones de cuentos infantiles. Los cuentos de Ela Peroci se extendieron por numerosos países europeos y están también en la antología internacional, en la cual se encuentran todos los escritores mundiales.

Las dos últimas de nuestra lista, Ada Škerl y Saša Vegri son poetizas. Las poesías de Ada Škerl cantan, sobre todo, al amor y la muerte, a la tristeza y no cumplidos deseos. También Saša Vegri al comienzo escribió poemas amorosos, ahora le interesan más los problemas de la vida actual la presión que se ejerce sobre el nombre que la civilización aleja del mundo de los sentimientos y valores que llevan al humanismo.

OB 8. MARCU

**Slovenske
književnice
o svojem
delu**

Mira Mihelič

Marička Znidaršič

Ela Peroci

Mimi Malenšek

Ada Skerl

Branka Jurca

Nada Kraigher

Saša Vegri

Slovenske književnice o svojem delu

Če bi prelistali seznam slovenskih književnikov izpred petdesetih let, bi našli na njem le tri ženska imena: Pavlino Pajkovo, Ljudmilo Poljančevo in Zofko Kvedrovo. Danes je seznam slovenskih književnic precej daljši. Preveč jih je, da bi pisali o vseh, zato smo izbrali le nekatere in jih zaprosili, naj povedo nekaj besed o sebi, o delu in življenju, o ustvarjanju.

Na prvi pogled je njihovo življenje prav tako kot življenje sleherne ženske, polno vsakdanjih skrbi z otroki, v službi, doma. Za pisanje jim ostaja le malo časa; največkrat le pozne nočne ure ali zgodnja jutra. Katera je tedaj tista sila, ki jih spodbuja k pisanju? Ali je talent ali pridnost ali želja po ustvarjanju?

»Mnogo ljudi nosi v sebi željo po pisateljevanju,« je rekla o tem pisateljica **Mimi Malenšek**. »Marsikdo ima tudi talent. Tisti, ki hoče pisati, pa mora imeti ob tem še potrebno izobrazbo in mnogo, mnogo pridnosti in vztrajnosti.«

Pisateljica Mimi Malenšek ima o tem bogate izkušnje. Ko je pisala svojo trilogijo — roman o Trubarju, Hrenu (naslov romana je Inkvizitor) in Gallusu (Poslušaj, zemlja!), je morala preučiti vso zgodovino reformacije in protireformacije, prebrskati neštete dokumente in prebrati dolgo vrsto knjig. Ko je pisala o Gallusu, se je morala poglobiti v njegovo glasbeno delo, obiskala je tujino — Dunaj in Prago — kjer je živel in delal in se sama vživeti v tedanjo dobo, kulturo in življenjske navade.

»Doba protestantizma je za Slovence nad vse pomembna,« pripoveduje Mimi Malenšek. »Takrat smo šli prvič v korak z Evropo, dobili smo prve slovenske tiskane knjige, in tedanja doba dokazuje, da Slovenci nismo narod brez zgodovine. Če že nismo imeli velikih vojskovodij, smo imeli ljudi, ki so ustvarjali kulturo. Trubar in Hren sta na domačih tleh širila ideje, ki sta jih bila pobrala v svetu; Jakob Gallus Carniolus pa je naše ideje sadil v svet. Žlahtnil je evropsko glasbeno kulturo z glasbo, ki jo je zajel na slovenskih tleh. Gallus je eden tistih sinov slovenske

zemlje, ki doma niso imeli možnosti za razvoj in so zato odhajali v svet ter s svojim znanjem in talentom bogatili tedanjo srednjeevropsko kulturo.«

Poleg zgodovinskih tem pa jo privlači tudi doba narodne osvoboditve, prav tako pa tudi sedanji čas. V vseh svojih romanih, pa naj bodo zgodovinski ali iz današnjih dni, želi prikazati človeka, takšnega kot je, v svetlobi in temi, v dobrem in zlu. Prikazati hoče svojo vero vanj, ga približati in tudi opravičiti.

Mira Mihelič je doslej prevedla okrog 40 knjig, spisala 9 romanov, 6 iger za gledališče in več knjig za otroke. Poleg tega je bila več let predsednica društva književnikov, še zdaj vodi v tem društvu komisijo za zveze s tujino in je predsednica slovenskega PEN kluba. Mnogo potuje po Jugoslaviji in tujini in če še napišemo, da je mati petih otrok, se samo od sebe porodi vprašanje, kdaj in kako zmore to velikansko delo.

»Prevajanje — to je moj kruh,« je povedala Mira Mihelič, »moje vsakdanje delo in moja šola. S prevajanjem sem si obogatila besedni zaklad in se priučila lepoti izražanja. Društveno delo in potovanje mi prinašajo srečanja z novimi ljudmi in novimi kraji; to mi širi pogled na svet in me notranje bogati. Kot večino ustvarjalcev, tudi mene delo nikoli do kraja ne zadovolji, zato iščem druge smeri, v katerih se dopolnujem in izpovedujem. Pa tudi snov, ki jo obravnavam, zahteva različno literarno obdelavo. Čas med vojno in po vojni, na primer, je bil tako dramatičen, da so se mi same po sebi rodile tri drame. Prilike in neprilike današnjih dni so rodile komedijo. Svet in doživetja mojih otrok in spomini na lastno mladost, so mi navdihnili zgodbe za otroke.

In romani? V romanih izpovedujem sebe in svoj čas, svoja spoznanja o življenju in vero v vrednost življenja.

Skozi usode izmišljenih junakov nam pisateljica slika dramatični zgodovinski razvoj in konflikte, ki so uravnavali usodo naše družbe od sredine prejšnjega stoletja do današnjih dni. Dva od njenih romanov sta prevedena v srbohrvaščino, eden pa tudi v bolgarščino. Največ mednarodnega

uspeha pa ji je prinesla drama »Svet brez sovraštva«, ki so jo igrali po vsej Sloveniji in Jugoslaviji, na Češkem in Slovaškem in celo naši rojaki v Ameriki.

Nada Kraigher je začela pisati razmeroma pozno. Njena prva knjiga je izšla leta 1963, zatem pa vsako leto nova, kot bi hotela dohiteti zamujeno iz prejšnjih let.

»Mislim, da nisem ničesar zamudila,« me popravi pisateljica, »kajti zdi se mi, da le človek, ki je že dozorel, lahko nekaj pove ali napiše. Drugače je s poezijo. Pesnika navdahne trenutna impresija, dober roman pa lahko vzklije le iz izkušenj in življenjskih spoznanj pisatelja.«

Življenje Nade Kraigherjeve je polno spoznanj in doživetij. Bila je borka v narodnoosvobodilni vojni — od tod njena prva knjiga, knjiga spominov na »Pet temnih svetlih let«. Razočaranja in nesoglasja v zakonu je opisala v napol avtobiografskem romanu »Začarani krog«. Pred leti je nekaj časa živela na Ceylonu — tamkajšnje življenje ji je navdihnilo potopisni roman »Nina na Ceylonu«, ki ga je namenila svoji zvedavi vnukinji in vsem vedoželjnim otrokom. V romanu »Moj Lonja« pa opisuje življenjske stiske svoje generacije, tiste generacije, ki se je že pred vojno bojevala za svetle ideale socializma.

Sama svetla in polna vere v življenje, izpoveduje vero v človeka in njegovo moč.

»Človek, ki je živel za neke cilje, ne more propasti. Ohranil bo svoje poštenje in pravičnost ne glede na to, kako se svet obrača. Z vero v svoje cilje, s svojimi ideali — s svojo Lonjo v srcu — bo znal premostiti vse težave, bo premagal strah — ta je najhujši sovražnik; ta edini lahko zmore človeka in mu zamori Lonjo v srcu.«

To — vera v poštenje človeka, in problem ženske — njene enakopravnosti in pravice do dela, ki jo veseli in zanima — to sta témi, ki jih Nada Kraigher razkriva v svojih romanih. Stil njenega pisanja je moderen, nametan in živ, kot je živa ona sama, polna življenja in volje do dela in do reševanja problemov, ki jih življenje nalaga današnjemu človeku in predvsem ženi.

Ela Peroci je mladinska pisateljica mednarodnega slovesa; mnoge njenih zgodb sodijo danes že v klasiko mladinske literature, saj so bile uvrščene tudi v mednarodno antologijo, v kateri so zastopani avtorji z vsega sveta.

Knjige z njenimi zgodbami — 14 knjig — tiskajo v večini evropskih držav in so prevedene v vse jugoslovanske in domala vse evropske jezike.

Navdih za svoje zgodbe je Ela Peroci našla v življenju svojih otrok. »Svet mojih dveh deklic in njunih tovarišev,« pripoveduje Ela Peroci, »je tako napolnil moje življenje, da sem ob njem pozabila na vse okrog sebe in tudi nase. Vsak večer sta mi otroka pripovedovala o svojih doživetjih čez dan, skupaj z njima sem doživljala njuno veselje in njuno žalost. Ob tem sem spoznala, da se vsak trenutek v otroškem svetu lahko spremeni v pravljico. Treba ga je le malo polepšati in obogatiti s fantazijo.

Kadar pišem, pišem počasi. Najprej razpletem vso zgodbo v mislih, potem šele sedem k pisanju. Pa kljub temu mi gre delo počasi izpod rok. Tudi ves mesec sem gradila pravljico, tudi po nekaj dni sem iskala pravo besedo. Kajti otroku mora biti misel podana jasno in enotno, da jo razume.«

Zato so pravljice Ele Peroci kot poezija. V njih ne smeš nič spremeniti, nič spustiti. Vsaka beseda v njih ima svoje mesto in svoj pomen. Čeprav je spisala tudi dve knjigi za odrasle bralce — pesmi v prozi »Rišem dan« in zgodbo doraščajočega dekleta v prvih dneh vojne »Po šoli me počakaj«, se zmerom znova vrača v svet otroka. Otrokom je namenjeno tudi njeno pisanje za radio in televizijo.

Tudi **Branka Jurca** je mladinska pisateljica. Pri nas jo pozna vsak otrok. Predvsem po njenih delih pa tudi osebno, saj obiskuje šolarje po vsej Sloveniji in jim prebira svoje zgodbe.

Pred vojno je začela s pisanjem za odrasle. Po vojni pa piše predvsem za otroke.

»Tudi zdaj me še včasih zamika pisati za odrasle, vendar sem zaenkrat še vsa ubrana v svet otroka, v njegove sanje, tisko in veselje, v upanja in razočaranja.

Mnogo sem živila med otroki kot mati in kot učiteljica in vsepovsod sem našla dovolj snovi za pisanje.«

Tako so nastale zbirke zgodb za manjše otroke, ki se še dvigajo na perutih fantazije. Zadnja leta pa jo je zamikal svet starejših otrok, njihove dogodivščine v šoli, doma, s tovariši. Otroci od desetega do štirinajstega leta so najbolj hvaležni bralci, a tudi zelo kritični. Prav njim je pisateljica Branka Jurca namenila dve daljši povesti, v katerih je z izrednim poslušom ujela utrip in značaj današnjega otroka.

»Biti učiteljica, je zame najlepši poklic,« pripoveduje Branka Jurca. »Nikoli si nisem želela biti kaj drugega. To je živ, ustvarjalen poklic. Učiteljica ustvarja otroka in otrok ustvarja njo. Vsaj mene je delo s šolarji obogatilo in me navdihnilo za marsikatero idejo, ki sem jo prenesla v svoje zgodbe.«

Pesnico **Maričko Žnidaršič** smo bralcem v Rodni grudi že predstavili v letu 1966. Doslej je izdala štiri pesniške zbirke. Njena četrta zbirka »Ugasla luč«, ki je izšla ob njeni petdesetletnici, je nekakšen pregled njenega pesniškega ustvarjanja. Veliko njenih pesmi je prevedenih v tuje jezike. Njena zbirka »Nalomljena veja«, ki jo je izdala l. 1957, je prevedena celo v grščino.

Marička Žnidaršič je polna naravnih talentov in z občutljivo, mehko ubrano notranjostjo. Vsako doživetje, lepota in sreča, žalost in razočaranje, vzbudi zven v njeni duši. Njena pesem poje večinoma v umerjeni obliki, zato se je priljubila širokemu krogu bralcev.

»Pišem le o tistem, kar doživim in občutim,« pripoveduje pesnica. »Zato je največ mojih pesmi posvečenih Notranjski, kjer sem se rodila in preživela večji del svojega življenja.«

Pesnica **Ada Škerl** je kot občutljiv mestni otrok, s temno senco spominov na grenko mladost brez očeta. Zavest, da jo je življenje prikrajšalo za očetovo ljubezen, je vsa njena čustva uglasila v mol. Navzven sicer vesela, razkriva svoja prava čustva v poeziji. Večina njenih pesmi poje

o ljubezni in o smrti, o žalosti in neizpolnjenem hrepenenju.

Sama je o tem povedala takole: »Zmerom pišem le o tistem, kar občutim, kar mi narekuje vest. Med vojno sem pisala programske pesmi, a tudi te so zrastle iz tistega, kar je tedaj živelo v meni. Prav tako, kot se mi zdaj porajajo pesmi o Vietnamu, o grozi vojne in o nesmiselnih žrtvah, ki jih terja vojna pošast.«

Doslej sta izšli dve njeni zbirki »Senca v srcu« in »Obledeli pasteli«. Ker je njena pesem izpovedna, je prav, da pustimo govoriti njej sami, oziroma njeni pesmi, ki jo danes objavljamo.

Saša Vegri — to je njen psevdonim — je najmlajša na našem seznamu. Mlada, živa, vsa prežeta s tisko in problemi današnjega sveta, prav nič ne spominja na pesnico. In vendar piše pesmi že od otroških let.

Danes so njene pesmi izraz življenja, pisane v vsakdanjem, neprivzdignjenem jeziku, brez rim in brez ustaljene pesniške oblike, pa so prav zato, ker so del življenja, bralcu dojemljivejše in bližje.

V prvih začetkih je bila tema njenih pesmi predvsem ljubezen. »Pozneje,« pripoveduje pesnica, »me je življenje postavilo pred kup problemov: čemu živim, zakaj sem, kam vodi življenje, kakšen je moj prostor na svetu? Ne domišljam si, da rešujem kdo ve kaj; dovolj mi je občutek, da ne hodim mimo življenja, da sem povezana z ljudmi. V današnjem življenju je marsikaj narobe; predvsem to, da ljudje ne živijo iskreno, da se nepremišljeno podrejajo normam in se slepo pridružujejo množici, ki naj jih usmerja. Človek ni stroj. Civilizacija pa izključuje človekova čustva, zanikuje vrednote življenja, ki vodijo v humanizem.

Zakaj pišem poezijo? V pesmi strnem en sam problem, ki me trenutno zasleduje, me spremlja med delom in me ne izpusti, dokler ga ne iztisnem iz sebe. Ko je pesem napisana, jo spravim v predal, da tam dozori ali odpade.«

Tako so pesmi Saše Vegri dolgo zorele v predalu, dokler se končno le ni odločila in jih objavila. Zdaj so izšle že tri njene zbirke. Vse tri so vzbudile mnogo zanimanja, predvsem med mladino.

Jana Milčinski

SLOVENSKA KNJIGA V SVETU

Ada Škerl

Saj vem

Saj vem, življenje, ki ga zdaj živim,
je smešno žalostni obešenjak
na veji izgubljenih iluzij,
z očmi, ugašajočimi v somrak
in s srcem, ki še išče sončni sij.
In s srcem, ki z njim vetru govorim.

Saj vem, prav vsi rojeni smo pogojno,
dokler — za vsakogar tako znenada —
krvavo rdeči semafor ne blisne: STOP!
Tokrat zaman je slednja lažna nada,
da je slovo še daleč in še dalje grob.
Tokrat ukaže smrt: »Na mestu voljno!«

Marička Žoldaršič

Lepota

Zapisala sem ti svoje srce
in svojo dušo,
zapisala takrat,
ko oko še ni poznalo črk
in nisem še jemala peresnika v roko.
Čemu črke in črnilo,
kadar se piše s krvjo?

O, Lepota.
zdaj ti sledim
na vsakem koraku,
sledim kakor pes,
ki je obdan z zvestobo
in sledi v srečo in nesrečo
svojemu gospodarju.

O, Lepota.
Zapisala sem ti svoje srce
in svojo dušo.
Tvoja velika oznanjevalka bom,
dokler mi smrt ne odvzame glas
in pretrga mojo pesem.

Saša Vegri

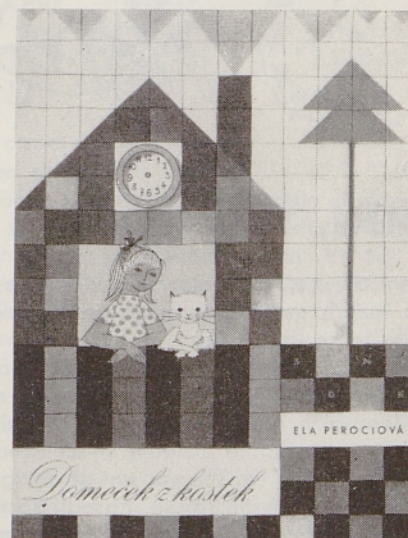
Uspavanka strahu

Kakor kruh in jedi
jemljeta moje želje
in jih brezbrizno puščata kjerkoli.
Razsipljeta mi čas
po vseh kotih vrta
in me neutolažljivo kličeta,
kadar leze polž po poti
ali je kak odpadel list
podoben čolnu.
Skrivam se pred njima
z navidezno brezčutnostjo,
ali preprosto
za vežnimi vrati,
da mi ne bi razmetala vsega,
kar hočem obdržati zase.
A sledita me
do ograje mojega pogleda
in se tam utaborita
pod jesensko nebo
in moje oči:
majhna, hrabra,
in radovedna.
V trenutku
ju radovednost
prežene na rob pločnika
in tečeta za psom
ali avtomobilom,
kot da bi tekla v moje naročje.
In jaz tečem za njima,
zmedena in prestrašena,
tečem, a ju nikoli ne dohitim.

Če primerjamo Slovenijo z velikim svetom ali če primerjamo slovenski narod z narodi-velikani tega sveta, se nam morda na prvi pogled zazdi, da kar izgineta. Toda tudi sama zemlja, planet, na katerem živimo, izgine, če jo primerjamo z neskončnostjo vesolja, in vendar je za ljudi ogromna, polna lepote in nasprotij, radosti in trpljenja, vsega, kar lahko občuti in obseže na milijarde človeških src. Tako je tudi Slovenija za Slovence velik svet, ne majhen; in kakor da nam je narava hotela to potrditi, je nasula na to prgišče zemlje vse svoje lepote. Res, včasih človek razumeti ne more, kako je mogoče, da najdemo na tem malem kosu sveta toliko različnih podob pokrajin; planine, morje, kras, gozdove, panonsko nižino imam, skratka vse, kar lahko pokaže Evropa v velikem, najdemo tudi v mali Sloveniji. Tako se Slovencu zdi, naj je še toliko let na tujem ali naj je videl še toliko sveta, da se z njeno lepoto in milino ne more kosati skoraj nobena druga dežela pod soncem; lju-bezen do te male, tolikokrat teptane, zatirane in poniževane dežele mu tiči globoko v srcu. In če je kdaj koga omajala v njegovem prepričanju, da mora biti ponosen na to, da je Slovenec, grenka misel, da so Slovenci eden najmanjših narodov v Evropi in na svetu, potem bi mu moral ponos in stokratni meri znova zrasti ob misli, da smo Slovenci kljub vsemu vzdržali in kljub svoji majhnosti veliko napravili. Kljub strahotnemu potujčevalnemu pritisku, ki je trajal dolga stoletja, kljub naši revščini, ki je gnala naše najboljše sinove in hčere zdoma v tujino in čez daljno morje, kljub temu, da smo na enem največjih križpotij Evrope, na prepihu, kjer se srečujejo razni mogočni vplivi in sile, kljub vsemu temu nas ni odpihnilo ali zmlelo. Kar je po stoletjih trpljenja ostalo, si je ustvarilo, če že ne gmotnega bogastva, pa bogastva kulture in umetnosti, ki stopa, dasi v velikem svetu še neznan, s svojimi najboljšimi dosežki v korak z umetnostjo sveta. Da imamo, kakor smo majhni in so naša sredstva skromna, v Sloveniji popolno univerzo, več poklicnih gledaliških hiš, ducat sodobnih založb, muzeje, galerije, skratka vse, kar spada k sodobnemu kulturnemu žvljenju velikega naroda, tujci kar verjeti ne morejo. Naši slikarji dobivajo mednarodne nagrade za

svoja dela na velikih svetovnih razstavah. In slednjič so začela tudi dela naših pesnikov in pisateljev prodirati v svet.

Nam Slovencem ni bila naša knjiga nikdar samo lepa knjiga z umetniško vrednostjo, temveč je bila zmeraj tudi naša najboljša narodna obramba. Knjiga nam je pomagala živeti in obstati, kakor je naša pesem tolažila srca tistih, ki jim knjiga ni bila dostopna. Toda pokazati svetu, kdo so, kaj so ustvarili in kaj pomenijo naši veliki pesniki in pisatelji, vključiti jih med velike ustvarjalce sveta, utrditi s tem tudi samo ime Slovenije, sam pojem slovenskega naroda med narodi sveta, ni tako lahka stvar, ravno zaradi jezika. Slovenske knjige, ki bi jih želeli svetu predstaviti, je treba prevesti v enega ali več svetovnih jezikov in ni dovolj, da to delo opravi nekdo, ki enega teh svetovnih jezikov brezhibno govori in piše, ne, to mora opraviti prevajalec, ki je sam kos pisatelja ali pesnika, če že ni poklicen pisatelj ali pesnik. Najti nekoga, ki je to in ki hkrati vsaj razume slovenski, pa je približno tako lahko, kakor najti iglo v seneni kopici. In vendar se je sčasoma tukaj ponudila priložnost sodelovanja med slovenskimi pisatelji prevajalci in prevajalci, ki so hkrati pesniki in pisatelji svojega naroda, in tako smo dobili predvsem zadnja leta več naših knjig, prevedenih v angleščino, francoščino, nemščino in italijanščino, da ne govorim o slovenskih delih, ki so izšla v bratskih slovanskih jezikih, zakaj tu je bilo razumevanje jezikov zmeraj lažje in se je razmeroma veliko že prej prevajalo. Vsekakor smo zadnje čase imeli najlepši uspeh z izvrstnim prevodom pesmi Srečka Kosovele. Izbor teh pesmi je izšel v francoščini in v francoski pesniški jezik jih je prelil mlad francoski pesnik Marc Alyn, ki je bil pred leti naš gost v Sloveniji — takrat je obiskal Kras in Kosovelovo domačijo in se navdušil za pesniško delo tega prezgodaj umrlega, mladega, toda velikega slovenskega pesnika. Knjiga je izšla v znameniti zbirki »Poetes d'aujourd'hui«, v kateri izhajajo samo najboljši pesniki svetovnih literatur. Tako je naš Kosovel stopil v krog svojih tovarišev iz velikega sveta in tako je slovenska poezija postala pojem med poznavalci svetovne poezije. V angleščini pa je izšlo več dobrih izborov novejšje slovenske poezije, in pesmi. Samo ponosni smo bili zmeraj

premalo na to, kar smo — zdaj pa bodimo še ponosni!

Kmalu bo v Parizu izšel izbor slovenskih novel, prav tako v eni svetovno renomiranih zbirk, pod pokroviteljstvom in s pomočjo UNESCO. Za uresničenje vseh teh načrtov, ki jih je poleg že omenjenih še mnogo, pa je treba veliko dela, veliko potrpljenja in tudi iznajdljivosti. Pa to smo Slovenci zmeraj bili, delavni in potrpežljivi, tudi to nam je pomagalo obstati, poleg ljubezni do naše dežele, jezika in knjige.

Knjige z zgodbami mladinske pisateljice Ele Peroci tiskajo v večini evropskih držav in so prevedene v vse jugoslovanske in evropske jezike. Njene stvaritve spadajo v klasiko mladinske literature, saj so bile uvrščene tudi v mednarodno antologijo, v kateri so zastopani avtorji z vsega sveta

OT BE ROCI BE RITE

V neznani deželi poiščimo še neznane junake in z njimi skupaj poiščemo zaklad.

Kje je ta zaklad?

Zaklad je sredi neznanega temnega gozda.

Kakšen je zaklad?

Zaklad je majhen zlat ključ.

Ela Peroci:

V TEMNI, TIHI GORI

V temni tihi gori živi bela miš z zlato krono na glavi. Pogovarja se v vseh jezikih sveta. Pogovarja se z vsakomer, ki pride k njej, pogovarjala bi se ure in ure.

Nekoč je v temnem gozdu zgubila zlati ključ, s katerim je zaklepala temno tiho goro. Ni ji bilo žal za zlatim ključem. Gore je poslej odklepala in odklepala z navadnim ključem, tako še danes. Ne sluti, kaj vse bi lahko z zlatim ključem odklenila.

Na nogometnem igrišču na eni strani gore, na eni strani srebrne reke pa so se zbrali fantje. Posedli so in gledali svoje igrišče.

Naše igrišče je tako majhno, je rekel prvi fant.

Naša žoga je tako nepomembna, je rekel drugi.

Zajezdimo bele konje in zdirjajmo z njimi v neznane dežele, je rekel tretji.

Mogli bi ga skriti v žepu, mogli bi ga skriti v roki, mogli bi ga nositi s seboj in bili bi vedno srečni.

Z zlatim ključem bi odpirali vsa vrata sveta, vse neznane dežele, odprli bi veselje, odklenili globine morja, odklenili bi gore. In v gori bi našli belo miš s krono. Pogovarja se v vseh jezikih sveta in nekoč je v temnem gozdu zgubila zlati ključ, ki ga iščemo. Ni ji žal za zlatim ključem, ker ne ve z njim kaj odkleniti. Odklepala in zaklepala je z zlatim ključem samo svojo goro.

A mi bi poiskali križpotja v veselju, je rekel prvi fant. Našli bi ljudi na novih zvezdah.

V globinah morja bi poiskali divjo svetlobo, strašno temo in tiho cvetje, je rekel drugi fant.

Odklenil bom kdaj človeku srce, je rekel tretji fant, da najdem v njem novo veselje in nove globine morja. Še rajši bi našel v tem širnem svetu prijatelja.

Zajezdili so fantje bele konje in oddirjali z njimi v temni gozd do temne gore. Tam so najprej poiskali belo miš s krono na glavi, da bi se pogovorili z njo.

V vseh jezikih sveta, prosimo, so ji rekli fantje.

Da, vem, jim je rekla miš, in moj zlati ključ potrebujete. Ne vem, kje sem ga zgubila.

Našli ga bomo, so ji obljubili fantje.

Če ga najdete, ga obdržite. Naj vam prinese srečo.

Pogovarjali so se z njo še ure in ure.

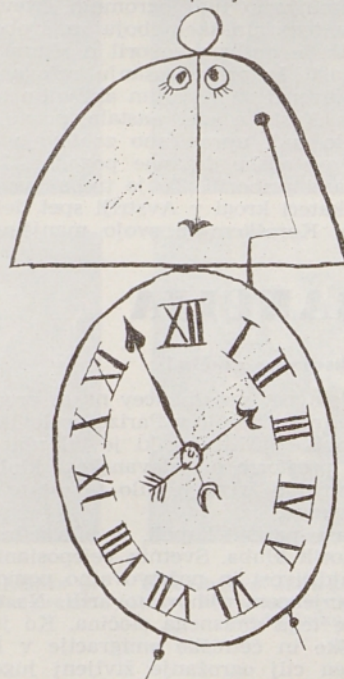
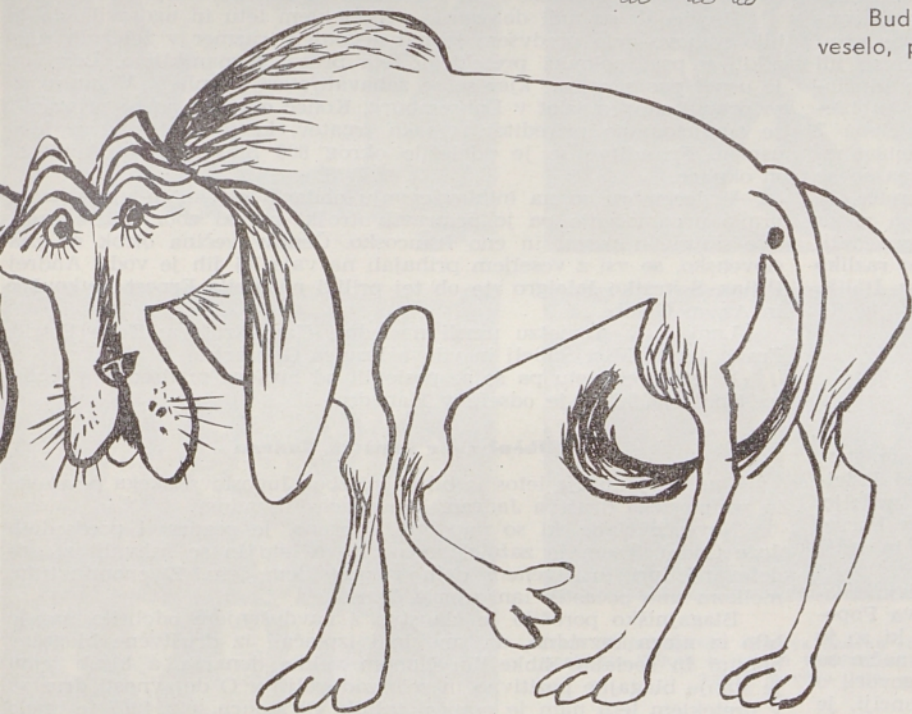
Zima Vrščaj:

SREBRNA BUDILKA IN STENSKA URA

Kadar ni očeta in mame, kliče otroke budilka.

Enkrat jih pokliče, če je v televiziji pravljica. Enkrat jih pokliče tudi, če je čas za kosilo. Budilka pokliče, otroci kosilo pogrejejo in ga pojedo. Kmalu po kosilu spet pokliče budilka. Tedaj vzamejo otroci šolsko torbico in gredo v šolo.

Budilka kliče tudi takrat, kadar je treba iti spat. To ravno ni veselo, pa mora biti. Za spanje kliče budilka trikrat.

Ko kliče prvič, se otroci umijejo.

Ko kliče drugič, se slečejo.

Ko kliče tretjič, skočijo v posteljo in brž odejo do brade.

Ko so otroci pri stari mami, tam ni budilke. Tam je velika stenska ura z zlatim nihalom in steklenimi vrati do tal.

Otroci se igrajo pri stari mami ves dan. Ko nastane noč, pogleda oče na stensko uro in reče:

Zdaj pa gremo domov.

Ne gremo, mu rečejo otroci. Pri stari mami je lepo. Se nismo še vsega igrali.

Se boste še jutri igrali in še pojutrišnjem in še mnoge druge dni, reče oče. Zdaj pa domov!

Pri stari mami ni budilke, rečejo otroci in se igrajo naprej. Oče in mama sta huda, otroci pa se igrajo kar naprej.

Ampak otroci, reče stara mama, domov morate, spat!

Saj ni budilke, kričijo otroci in se igrajo.

Tedaj stopi stara mama k veliki stenski uri. Odpre steklena vrata, ki segajo do tal, počasi navije uro z velikim, starinskim ključem, resk, resk, resk in stopi korak nazaj.

Poslušajte in čakajte, reče tiho otrokom.

Bimm, bimm, bimm, bimm, zveni, zveni, zveni tako lepo, tako lepo, da otroci samo gledajo.

O, kako postanejo potem zaspani! Kar stoje bi zaspali. Domov pojdimo, prosijo očeta in mamo, domov spat, domov!

Domov! Domov!

Agrež Franc, Francija

ČUVAJ MURI

Naš čuvaj je Muri,
ki ob vsaki uri
rep med noge stiska,
kadar se zabliska.

A ko sije sonce,
vpije na vse konce,
jaz sem junak,
nihče mi ni enak!

NA KOROŠKEM

25-letnica partizanske borbe na Koroškem

V soboto 3. februarja je bil v Celovcu občni zbor Zveze koroških partizanov. Na občnem zboru je govoril tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter, ki je med drugim poudaril, da se letos spominjamo začetka oborožene borbe proti fašizmu, obenem se pa spominjamo tudi ogromnih žrtev, ki so jih koroški Slovenci žrtvovali v tem junaškem boju za svobodo in človeško dostojanstvo. Govornik je obširno govoril o aktualnih problemih koroških Slovencev, zlasti še pri vprašanju reševanja člena 7 državne pogodbe. Koroški Slovenci so s svojim aktivnim bojem mnogo prispevali k temu, da je Avstrija spet nastala, pozneje pa so se aktivno vključili vanjo. Zato tudi upravičeno zahtevajo pravice, ki jim pripadajo po 7. členu avstrijske državne pogodbe, ki so si ga s svojo partizansko borbo sami priborili. To je treba jasno povedati, je dejal dr. Zwitter, ker nekateri krogi v Avstriji spet delajo razliko med slovensko manjšino na Koroškem in svojo manjšino v Italiji.

FRANCIJA

Obsojamo zločin!

Stotine jugoslovanskih delavcev, uslužbencev naših predstavništev, delegacije naših izseljenskih društev se je v Parizu poslovilo od 22-letnega delavca iz Makedonije Laze Mitreva, ki je bil ubit v nedeljo, 18. februarja zvečer, ko je v prostorih jugoslovanskega kluba v Parizu eksplodirala bomba. Poleg smrtne žrtve je bilo takrat težje in lažje ranjenih še dvajset Jugoslovancev.

Po slovesu od pokojnika v pariški kapeli, je bila žalna komemoracija v poškodovanih prostorih kluba. Svetnik veleposlaništva Popović je posebej poudaril iznajdljivost in požrtvovalno pomoč, ki so jo takoj po eksploziji nudili ranjencem njihovi tovariši. Na ta način so preprečili še hujše posledice tega gnusnega zločina. Ko je govoril o razbojniški dejavnosti ustaške in četniške emigracije v Franciji, je Popović opozoril, da je njen cilj ogrožanje življenj jugoslovanskih državljanov in spodkopavanje tradicionalnega jugoslovansko-francoskega prijateljstva ter je izrazil prepričanje, da bodo francoske oblasti izpolnile svojo obljubo in končno onemogočile zločinsko delovanje zakletih sovražnikov socialistične Jugoslavije. Teroristični zločin najostreje obsojajo tudi naši izseljenci. Mnoga društva so poslala sožalna protestna pisma našemu poslaništvu v Parizu z zahtevo, da energično posreduje, da francoske oblasti izsledijo zločince ter jih kaznujejo.

Družinski večer

Dne 7. januarja je naše združenje v Sallauminesu priredilo družinski večer. V lepo okrašeni in topli dvorani na Epinette se nas je zbralo nad dvesto članov in članic z otroki, na katere tudi dedek Mráz ni pozabil. Obdaril je vse, tudi odrasle. Seveda tudi presenečenj ni manjkalo, za kar pa dedek ni odgovoren. Pri pripravah za dedka Mráza se je najbolj izkazala kot prejšnja leta naša dolgoletna članica Franja Prekova. Tako je prireditve potekala v popolno zadovoljstvo mladih in starejših. Seveda ni manjkalo tudi pesmi, saj je to že v navadi pri nas Slovenceh, da si radi, ko smo skupaj, zapojemo kakšno staro pesem, ki nam obuja spomine na mlada leta.

Tudi za tiste, ki se radi zavrtje, je bilo poskrbljeno. Zavrteli smo priljubljene plošče iz Jugoslavije, za katere imajo največ zaslug naši mladi odborniki. Tako nam je večer kar prehitro minil.

Vsa prireditve je potekala v najlepšem redu, za to gre zahvala celotnemu odboru ter visoki disciplini članstva, ki si razumljivo želi še več takšnih prireditev. Društvo si prizadeva, da po možnosti pomaga bolnim in potrebnim članom. Tako smo, kakor vsako leto na družinskem večeru razdelili 800 frs podpore.

Naše društvo želi pomnožiti svoje vrste. Vabimo vse tukajšnje Jugoslovane, ki se še niso odločili, da se včlanijo v naše združenje. Za zaposlene je letna članarina 600 starih frs, za upokojene in vdove pa polovico manj.

Justin Čebul, predsednik udruženja

Novice iz Aumetza

Na zadnjem občnem zboru Slovenskega delavskega društva v Aumetzu so izvolili nov odbor društva. Novi predsednik je Martin Gorišek, podpredsednik Ernest Petkovšek, tajnik Tone Pišlar, pomočnik tajnika Jože Peternel, blagajnik Jože Gorišek, člani odbora pa so še: Gabrijel Jamnik, Ivan Gubenšek in Janez Pozlep.

Pregledali so tudi delovanje v preteklem letu in ugotovili, da je bilo njihovo delo predvsem zaradi negotovih razmer v železnih rudnikih v prvi polovici preteklega leta precej pomanjkljivo. Lepo pa je uspel pustni večer, kjer so se zabavali stari in mladi. V juniju so pripravili skupen izlet v Luksemburg. Konec oktobra pa so pripravili že tradicionalno prireditev, vinsko trgatve, ki je spet nadvse lepo uspela. Prireditve se je udeležilo okrog 800 Slovencev iz Aumetza in okolice.

V decembru so na miklavževanju obdarili otroke in upokojene, pravo presenečenje pa je pripravil otroški pevski zbor, ki je zapel dve slovenski pesmi in eno francosko. Čeprav večina otrok ne zna slovensko, so vsi z veseljem prihajali na vaje, ki jih je vodil Andrej Pišlar. S kratko šaloigro sta ob tej priliki nastopila Ernest Petkovšek in Anton Golob.

Lani so v Aumetzu umrli naslednji člani društva: Tone Petrič, Franc Jereb, Mici Šubelj in vdova Franca Gantarja.

V letošnjem letu pa so se poslovili od bivšega predsednika Antona Godlerja, ki se je odselil v Kanado.

Občni zbor društva Jadran

Dne 21. januarja letos je bil občni zbor Jugoslovanskega pevskega in podpornega društva Jadran, Merlebach-Freyming.

Navzoče člane, ki so napolnili dvorano, je pozdravil predsednik Jože Čadej. Vsem je zaželel srečno novo leto in se zahvalil za sodelovanje pri društvenem delu v preteklem letu. Z enominutnim molkom smo počastili lani umrle člane.

Blagajniško poročilo je članstvo v navdušenjem odobrilo, saj je bilo iz njega razvidno, da smo lani izplačali iz društvene blagajne bolnim in socialno šibkejšim članom veliko denarja, a kljub temu je stanje blagajne pozitivno in zelo zadovoljivo. O dejavnosti društva v preteklem letu nam je poročal tajnik. Ob koncu leta 1967 je imelo društvo Jadran 515 članov. Imeli smo deset smrtnih primerov. Na vseh pogrebih smo umrle člane spremljali z društveno zastavo. V zadnji pozdrav smo jim na grob položili venec, pevski zbor pa jim je zapel žalostinke, razen v dveh primerih, ko so bili pevci na dopustu v Jugoslaviji.

Prireditve smo imeli 11. junija ter 13. in 14. julija, vsakokrat na prostem. Ljudje so prišli od blizu in daleč. Razpoloženje je bilo odlično. Vsak je lahko že od daleč slišal vesele zvoke instrumentov. Vabil je tudi prijeten vonj odojkov, ki so se sukali na ražnju.

Na binško nedeljo smo priredili banket za pevce in društveni odbor, dne 18. junija pa smo za članstvo organizirali lepo uspeli izlet v Nemčijo, in sicer v Bingen-Rüdesheim v lepi renski dolini. Z drugimi društvi smo slovesno praznovali jugoslovanski državni praznik 29. november. Ker je večji del članov rudarjev, smo praznovali tudi rudarski praznik sv. Barbare 4. decembra in priredili banket. Na miklavževanju je bilo obdarovanih 150 otrok do 14. leta starosti. Dne 25. decembra smo priredili družinski večer. Po pozdravnem govoru je zapel pevski zbor. Vsi so bili pogoščeni. Sledila je zelo bogata tombola. Ob tej priložnosti je bilo obdarovanih nad dvesto upokojenec in vdov. Ob zvokih domačih poskočnic orkestra Charlija Skrube smo se zabavali pozno v noč.

Z društveno zastavo smo se udeležili tudi različnih drugih praznovanj in povork. Sodelovali smo tudi pri organizaciji skupinskega potovanja v Sloveniji v času dopustov. Takšno skupinsko potovanje v Slovenijo imamo v načrtu tudi letos. Zdaj nam je znano le to, da bomo rudarji imeli kolektivni dopust letos od 8. do 29. julija. Priprave za potovanje je so v teku.

Na občnem zboru smo izvolili nov odbor. Izvoljeni so bili: za častnega predsednika Ilija Kostelac in Ferdinand Pintar, za prvega predsednika Jože Čadej in za drugega predsednika Ciril Črnigoj, za prvega tajnika Jože Zdravič in za drugega tajnika Anton Skruba, za prvega blagajnika Franc Cindrič in za drugega blagajnika Franc

To sliko nam je poslal naročnik Ivan Nemanič iz Toronta: lani je z bratoma obiskal strica v ZDA, ko je slavil zlato poroko. Slavja so se udeležile tudi tri tete. Stric in tete že nad pet desetletij žive v ZDA in še nikoli niso prišli na obisk v Slovenijo. Morda se pa letos srečamo?

Na letni seji pevskega zbora Zarja v Clevelandu so se zborovi pevci posebej priklonili štirim dolgoletnim zaslužnim Zarjanom — Franku Elersicu, Andrewu Turkmanu, Jennie Faturjevi in Franku Kokalu. Vsi štirje so prejeli plakete s spominskim besedilom

Moški pevski zbor Triglava ob nastopu na proslavi dneva republike v Merlebachu lani

Clani Prijateljskega društva Jadran iz Alsdorfa pri Aachenu. Slikali so se ob veselem skupem praznovanju novega leta

Z letošnjega občnega zbora pevskega društva Triglav, Merlebach-Freyning. Novo izvoljeni odbor s predsednikom Viktorjem Moitaro

Zakonca Jarc — lastnika prijetne gostilne Pri krojni v Platengartu pri Stuttgartu, kjer se radi shajajo Slovenci

Skupina Slovencev z lanske vinske trgatve v Aumetzu

Clani odbora Slovenskega kanadskega društva v Edmontonu

Vodenik. Za preglednike računov: Karl Črnc, Štefan Adamič in Jože Rovšek. Zastavonoše: Franc Albiani, Anton Močivnik in Franc Podobnik, pevovodja Avgust Rohr. V odboru so še: Franc Povh, Kristel Leskovšek in Ivan Dolinšek. Društveni lokal je v restavraciji Bach v Freyminngu.

Jože Zdravič, tajnik

Trije prazniki Jugoslovanskega pevskega društva Jadran

Proslavo dneva republike je lani za vse Jugoslovane v Merlebachu organiziralo pevsko društvo Triglav v lepo okrašeni dvorani. Predsednik društva Viktor Moltara je pozdravil goste in vse navzoče, med njimi jugoslovanskega generalnega konzula iz Strasburga Dušana Ibročiča s soprogo, župana mesta Merlebach dr. E. Namurja, častnega predsednika društva Jadran Ilijo Kostelca, predsednika tega društva Jožeta Čadeja in druge.

Slavnostni govor je imel jugoslovanski generalni konzul Dušan Ibročič, za njim pa je spregovoril župan Merlebacha dr. Namur. Koncertni del programa, ki je bil zelo pester in kvaliteten, so izvedli: moški pevski zbor društva Triglav, mešani pevski zbor društva Jadran, orkester Akordeon cluba Jernej Dolanc, kot gost iz Freyminnga pa je nastopil tamburaški orkester. Kot solist pa se je junaško postavil poleg očeta, ki ga je spremljal na harmoniko, desetletni pevec Zdenko Blatnik. Največ občudovanja je požel novo ustanovljeni otroški pevski zbor pevskega društva Triglav, ki mu dirigira Eugen Diem. V njem poje že tretji rod tukajšnjih slovenskih izseljencev. S svojo partizansko pesmijo so nadvse navdušili poslušalce.

Dne 7. januarja je priredilo naše društvo v dvorani Pignol v Freyminngu družinski večer. Predsednik V. Moltara je duhovito vodil program. Harmonika in boben sta v ritmu valčkov in polk razgibala plesalce. Vsa čast kuharicam, ki so poskrbele za okusno večerjo, ki smo jo zalili z dobro kapljico. Na programu je bila tudi tombola z lepimi dobitki. Kakor prejšnja leta, društvo ni pozabilo na upokojene člane, ki so prejeli vsi enaka denarna darila.

Dne 21. januarja je imelo naše društvo ob zadovoljvi udeležbi članstva svoj letni občni zbor. Najprej smo z enominutnim molkom počastili spomin lani umrlih članov. Iz letnega poročila smo razvideli pestro dejavnost društva v preteklem letu. Imeli smo zabave na prostem, društvo pa je sodelovalo tudi pri skupnih manifestacijah z drugimi francoskimi društvi. Sledila je izvolitev novega odbora. Soglasno so bili izvoljeni:

za častnega predsednika madame Alphonse Bignol in dirigent Eugen Diem, za predsednika Viktor Moltara, za podpredsednika Mirko Štrukelj, za prvega tajnika Daniel Fugger, za drugega tajnika Jože Skušek, za glavnega blagajnika Alojz Moltara, za blagajnika Jean Polak in Jean Kukovičič, za revizorja Rudolf Moravec in J. Sturm, za pomočnika Dominik Čufer in Franc Kosec, za zastavonoše Josef Ziegler in Eugen Burget, za oficirja zastave Rudolf Moravec in Viktor Štibelj, v odbor za prireditve Jacques Dupre in Claude Jošt, dirigent zbora Eugen Diem.

Ponovno izvoljenemu predsedniku Viktorju Moltari je s tem že osemnajstič zaupano vodstvo pevskega društva Triglav. Dosedanji tajnik društva Franc Peterlin, ki je že 37 let član društva in odličen tenorist, je zaradi bolezni oddal tajniške posle, ki jih je dolgo vrsto let opravljal vestno in z vso požrtvovalnostjo. Obljubil pa je, da bo po svojih močeh še vedno rad pomagal in svetoval.

Daniel Fugger, tajnik

NEMČIJA

Slovenec radi veseli

Slovenci smo radi veseli, zato nas je zelo navdušil nastop ansambla bratov Avsenik, ko so lani v novembru gostovali med nami v Stuttgartu. Njihove prijetne domače melodije niso navdušile le nas Slovencev, ki smo se zbrali od blizu in daleč, ampak so jim močno ploskali tudi domačini. Hvala, dragi Avseniki, in kmalu spet pridite med nas!

Slovenci se najraje zbiramo v gostiščih, ki jih vodijo naši ljudje. Eden takšnih prijetnih zbirališč je tudi gostišče »Pri kroni« v

Platenartu, 20 km od Stuttgarta. Gostišče spretno vodita zakonca Jarc. Domača kuhinja, kjer ne manjka tudi pristnih kranjskih klobas, pristna kapljica in vesela glasba, poskrbe, da je gostišče vedno polno. Pred nedavnim sta Jarčeva slavila domač praznik — rojstni dan in obletnico poroke. Seveda smo jima čestitali, muzikantje pa so jim poklonili šopek. Tudi slikali smo ju. Sliko prilagam, da tudi drugi spoznajo naša slovenska gostilničarja iz Nemčije.

J. Jakopin

BELGIJA

Jubilejna prireditev

Slovenska skupnost v Charleroi bo imela letos konec aprila kulturno prireditev, ki bo že petnajsta po vrsti, to je od leta 1954. Nastopajoči se že pridno pripravljajo, vsi Slovenci iz Charleroi in okoliških krajev pa se vesele, da se bodo spet zbrali ter se ob domači besedi, pesmi in muziki poveselili.

Umril je mož

Silikoza je pretrgala nit življenja znanemu in povsod priljubljenemu pionirju slovenskih organizacij v Belgiji, **Johanu Korberju**, upokojenemu rudarju, ki je 23. decembra lani umrl po dolgotrajnem trpljenju. Pokojni je bil doma iz Polzele na Štajerskem. Mnogo prijateljev ga je spremlilo na zadnji poti. Tudi iz oddaljenih rudnikov so prišli. V imenu društva sv. Barbare se je ob grobu poslovil od njega Jean Smrke.

O pokojnem Korberju ni treba dosti pisati, saj so ga vsi poznali in radi imeli. Bil je dober prijatelj, prijeten družabnik, vedno pripravljen vsakomur pomagati. Bil je ustanovitelj in prvi predsednik Jugoslovanskega podpornega društva, ki je bilo prvo naše društvo v Eisdenu. Kot neumoren delavec na socialnem in kulturnem polju si je tudi med domačini pridobil globoke simpatije.

Zadnja leta ni mogel več iz hiše. Mnogo je bral. Zadnje pošiljke slovenskih knjig, darilo Slovenske izseljenke matice, se je zelo razveselil. Dejal pa je, da jih je preveč, za društveno knjižnico sicer ne, ampak zanj, kajti ne bo jih več utegnil vseh prebrati. Slutil je, da se izteka njegova življenjska pot.

Hvaležni smo mu za vse, kar je storil za nas in ohranili ga bomo v hvaležnem, svetlem spominu. Njegovi ženi, ki mu je vedno stala ob strani, mu prej pomagala pri socialnem in kulturnem delu in mu zadnja leta v boleznih skrbno stregla, kakor tudi njegovima sinovoma, naše globoko sožalje.

Naj bi naša mati Slovenija poslala med naše izseljence še več takšnih sinov!

D. P.

Še en slovenski grob

V Houthalenu je lani 24. decembra umrl Jože Kapler. Pokojni je bil doma iz Dolnjega Apnenika pri Krškem, kjer se je rodil 24. februarja 1904. Njegova soproga Lojzka je naša dolgoletna naročnica. Ob hudi izgubi ji izrekamo iskreno sožalje!

ZDA

Priznanje zaslužnim pevcem Zarje

Na letni seji pevskega zbora Zarja v Clevelandu, ki je bila 7. januarja, so se zborovi pevci posebej poklonili štirim dolgoletnim zaslužnim Zarjanom — Franku Elersichu, Andrewu Turkmanu, Jennie Faturjevi in Franku Kokalu. V znak hvaležnosti in posebnega priznanja za dolgoletno prizadevno delo so jim izročili plakete s spominskim posvetilom.

Vsi štiri so pomembni sodelavci Zarje. Vsak po svoje so pripomogli, da je Zarja vsako leto ponovno in na novo zažarela, še lepše in svetlejšje kot prejšnje leto, brez presledka nad četrt stoletja.

Frank Elersich in Andrew Turkman, oba rojena v Clevelandu, sta pri zboru že od prvega leta velike gospodarske krize pred 36 leti, ob času, ko je šla tudi Zarja skozi viharje in ognjeni krst; Jennie

AVSTRALIJA

Iz dela našega društva

Slovensko društvo Sydney je ob desetletnici dela med rojaki v tem mestu in okolici ter ob stoletnici slovenskih narodnih taborov v domovini, na katerih so zagoreli prvi plameni slovenske narodne zavesti, priredilo v nedeljo 21. januarja letos »drugi slovenski tabor« v Marayongu pri Blacktownu. Na programu je bila slovenska maša z ljudskim petjem, mladinska športna tekmovanja ter prosta zabava s plesom ob domači harmoniki. Ob petih je bilo taborno zborovanje, ki ga je vodil V. Mrdjen, mednarodni nogometni sodnik iz Ljubljane, ki je bil pred desetletjem vodja prvega slovenskega tabora v Avstraliji. Taborno zborovanje obsegalo kulturni program mladine in kratke nagovore. Nato so predvajali film Kekec, ki ga je poslala matica. Povabljeni so bile tudi narodne noše.

Slovensko društvo Sydney pripravlja na željo mnogih članov za letos letalski izlet v Slovenijo. Cene so izredno znižane. Odpotovali bodo 1. junija, vrnil pa se bodo po treh mesecih. Predsednik društva je J. Čuješ, tajnica pa A. Vodopivec. Na taboru so pred predavanjem filma Kekec predvajali voščilo matice na magnetofonskem traku. Slovensko društvo Planika iz Geelonga je tudi predvajalo film Kekec in ga nato poslalo v Sydney. Predsednik društva Planika je Ivan Mejač, blagajnik pa Ivan Kranjc.

VPRAŠANJA – ODGOVORI

Vselitev v lastno hišo

V Mariboru imava z ženo enostanovanjsko hišo, ki sva jo kupila pred štirimi leti. Hiša pa je bila že takrat natrpana s štirimi družinami, ki ne skrbijo za red in higieno v njej. Z najemninami, ki jih prejema, ne moreva kriti niti stroškov za vzdrževanje, popravila in drugo. Nekateri stranke so v hiši že več kot 20 let. Do danes sva z ženo zaman čakala, da bi se katera izmed njih izselila, obrnila sva se na Stanovanjski urad v Mariboru, ki pa pravi, da s privatnimi stanovanji ne upravlja, iskala sva stanovanje privatno, pa nič. In tako gre leto za letom. Midva z ženo in sinčkom pa se želiva vrniti po sedmih letih dela v Nemčiji končno že enkrat domov. Prošiva vas za nasvet, kaj naj storiva.

A. P. R. Bissingen, Nemčija

Predvsem vam svetujemo, da sodno odpoveste tistemu najemniku v vaši hiši, za katerega menite, da ima največ možnosti, da si preskrbi drugo stanovanje. S tem mu onemogočite, da bi stanovanje zamenjal ali pa oddal kak prostor v podnajem in tako že nekako povečate možnosti, da najemnik s stanovanjem ne razpolaga več tako kot prej in začne sam iskati drugega. Vendar pri nas že vsa leta po vojni zakon štiti najemnike stanovanj in je prisilno izselitev stranke mogoče doseči le v primeru, da ji nudite drugo ustrezno stanovanje.

Razumemo vaše težave in željo, da bi se lahko vselili v svojo hišo, vendar se čudimo, da ste jo kupili, če ni bilo v njej nobene praznega prostora. Že pred več meseci smo svetovali v Rodni grudi, naj naši izseljenci nikar ne kupujejo hiš z zasedenimi stanovanji, četudi so cenejše, kajti prav nihče jim ne more garantirati, da se bodo lahko v tako hišo kdaj vselili.

Če menite, da bi kdo izmed stanovalcev vašo hišo lahko kupil, bi bilo najbolje, da mu jo ponudite in prodate; zanj bo vseeno večje vrednosti kot je za vas, ker je vsaj že v njej. K izkupičku boste priložili še nekaj prihrankov pa si kupili drugo stanovanje ali hišico. To bi bila morda še najboljša rešitev.

Fatur in Frank Kokal, sta tudi rojena v ZDA, rasla pa sta v stari domovini. Jennie v lepi Loški dolini, kjer ima svojo ljubo mamo, France Kokal pa v ponosni Gorenji vasi v Poljanski dolini. K zboru sta prišla nekaj let pozneje kot Elersich in Turkman. Kdo ne pozna vedrega, zvočno uglajenega kvarteta in sočne ljubke solospesve ter duete Jennie Faturjeve in Franka Kokala, ki jih pogosto srečujemo tudi na drugih odrih. Poleg pevske, ima Frank Kokal tudi igralsko žilico, kar dobro vedo pri naših dramskih društvih, saj ga povsod spoštujejo. Mi pa vemo, da je zrasel pri Zarji in si ga upravičeno lastimo.

Da so imenovani res asi naše Zarje, so dokazale tudi volitve naše letošnje letne seje. Izvoljeni so bili: za predsednico Jennie Faturjeva, za podpredsednika Andy Turkman, za blagajnika Frank Elersich, za nadzornika Frank Kokal. Druga podpredsednica je Jennie Mramor, tajnica Jean Krainz, hčerka Jennie Faturjeve.

Tem iskrenim in pridnim kulturnim delavcem pristrčno čestitamo.

Zarja ima za seboj zelo uspešno delovno leto. Imela je tri koncerte v narodnih domovih v Barbertonu in Detroitu in 29. oktobra v društvenem domu v Euclidu, kjer je prihitelo na koncert okrog 550 obiskovalcev, precej več, kakor pa je v dvorani prostora. Tudi izid pevske prireditve spomladi je bil zadovoljiv. Med udeleženci je bilo posebej dosti mladine. Posamezni zborovi pevci so pogosto nastopali na raznih prireditvah po naši naselbini ter tudi pri Progresivnih Slovenkah v Chicagu. In kaj imamo v bodočih načrtih? Pevski večer 23. marca in koncert 27. oktobra letos v društvenem domu v Euclidu. Dne 18. maja pa bo Zarja gostovala v narodnem domu v Barbertonu pod pokroviteljstvom tamkajšnjih društev.

Leo Poljšak

Zaslужnim Zarjanom kakor tudi celotnemu zboru tudi naše tople čestitke. Naj bi Zarja še dolgo vrsto let tako živo žarela na kulturnem nebu naše ameriške Slovenije.

Uredništvo

KANADA

Kako smo ustanovili naše društvo

Doma sem iz Mirne na Dolenjskem, v Kanado pa sem se izselil z družino leta 1957. V Edmontonu smo se naselili leta 1960. Tu se ukvarjam z zidarsko obrtjo. Zaposlenih imam 6 do 7 delavcev. Ta poklic tukaj kar dobro uspeva, seveda je pa treba trdo delati. Leta 1963 sem bil z družino na obisku v Sloveniji.

Naše Slovensko kanadsko društvo v Edmontonu smo ustanovili v marcu leta 1963. Na ustanovnem sestanku je bilo navzočih 20 do 25 ljudi. Prvi občni zbor smo imeli v aprilu. Za društvenega predsednika smo izvolili Ljubljancana Klemena Franka. Začetek je bil seveda skromen, toda družabne prireditve so kmalu poživile društveno delo. Organizirali smo plese, piknike, martinovanja po starih slovenskih običajih itd. Blizu tisoč dolarjev čistega dohodka v prvem letu ni bilo tako malo. Naslednje leto smo za predsednika izvolili Tonija Tomča doma od Črnomlja. Spet smo imeli vrsto prireditev. Med počitnicami smo za otroke organizirali ob jezeru počitniški piknik.

Število članstva je stalno naraščalo. Tudi v blagajni so se pripevki množili. V juniju 1967 smo kupili 3 akre zemlje, na kateri sta stali dve šolski poslopji, poleg je drsališče, topolov gozd in obsežen prostor za parkiranje. S prostovoljnimi delom smo eno šolo preuredili v društveno dvorano, ki ima 150 sedežev in plesišče. Od junija dalje imamo vse društvene prireditve v lastnih prostorih. Le silvestrovali smo v najeti dvorani, ker je bila naša premajhna.

Zemljišče in zgradbe smo plačali z društvenim denarjem, pet tisoč dolarjev so prispevali člani, za ostanek pa se je društvo zadolžilo. V juliju je bilo naše društvo po zakonu registrirano. Sedaj imamo blizu 125 članov, kar je kar lepa številka. Upamo in želimo, da bi nas bilo še več. Za zdaj predvsem gojimo družabnost. Nimamo še raznih skupin, kakor pevske, igralske, folklorne, toda v bodočih načrtih imamo tudi te. Tudi potomcev imamo precej, ki bi potrebovali kakšen tečaj slovenskega jezika.

Slavko Zupet, Edmonton

Dobro ste zagrabili pri vašem društvu in prepričani smo, da se vam bodo s skupnimi prizadevanji uresničili tudi bodoči načrti, kar vam iskreno želimo!

Uredništvo

BRIDKO JE BITI POZABLJEN

Nemalo je družin, kjer prav na praznične dneve svojih žena in mater najraje pozabijo, zato pač, ker na praznovanje rojstnih dni in godov ostalih družinskih članov največ mislijo prav matere in žene, svoja praznovanja pa skromno zamolče.

Ali je prav, da so pozabljeni prav tisti, ki velikokrat čisto brez pretiravanja, podpirajo tri vogale pri hiši, kakor pravi pregovor? Dnevi minevajo, in vsi so enaki. Kako enolično je to, kakor da nosiš dan na dan isto obleko. Kakor da hodiš po dolgi, dolgi cesti in čeprav je morda ravna, si od njene dolge enoličnosti že ves bolan.

Naj vam povem zgodbo o Francki. Že nekaj let je, kar je umrla. Bila je hišnica v veliki stari hiši, kjer sem odrasčala. Ko se je z možem in tremi otroki priselila, je bila mlada in lepa. Velike temne oči je imela in bujne lase, ki si jih je spletene v svitku spenjala na tilniku. Mož je bil delavec in je rad pil. Neredko je zapil ves zasluzek in je potem prirobantil domov, kakor da je temu kriva družina. Nekajkrat je pograbil sekuro in grozil Francki, da jo bo ubil. Zbežala je okrog hiše, on pa za njo. Tako sta se lovila, dokler se ni utrudil, šel v posteljo in zaspal. Francka je imela trdo življenje, brez vsakih praznikov. Njeni otroci so bili kakor drugi. Radi so jedli, trgali obleko, se pretepali in potepali. Francka je trdo delala od jutra do pozne noči. Prala je za druge. Vse dneve je preslonela nad čebrom in roke je imela vse razjedene od luga. Jemala je tudi rejenčke v oskrbo, da bi laže živeli. To so bili večji del nezakonski otroci, ki so jih matere in očetje od časa do časa obiskovali ob večerih, skrivaj, nekaterih pa sploh ne, ker takrat je bil nezakonski otrok nekaj sramotnega. Francka pa se je na male navezala z vsem srcem, vedela je, da so potrebni ljubezni prav toliko kot kruh in jim jo je dajala, kolikor je mogla. Čeprav je bilo pri hiši veliko siromaščine, ni pozabila na rojstne dneve v družini in ne pri rejenčkih. Ob vsakem rojstnem dnevu je spekla marmeladni kolač ali rožičevo potico, ker je to bila pač najcenejša sladica. Ob moževem rojstnem dnevu mu je kupila zavojček tobaka in papirčke ter mu pripravila konjski golaž s polento, kar je imel posebno rad. Na njen rojstni dan se pa nikoli nihče ni spomnil.

Pa so leta minila. Odselili smo se in Francko sem videla le še od časa do časa. Mož ji je umrl in otroci so zrasli in se razkropili po svetu. Kar dobro jim je šlo, a imeli so svoje družine in niso utegnili misliti na mater. Za najmanjšim pa ji je bilo posebej hudo: odšel je v Nemčijo in se ni več oglasil. Mnogo noči je prejkala za njim.

Francka je bila zgrbljena drobna starka, ko sem jo zadnjičkrat videla pred štirimi leti v marcu. Srečanje je bilo nehotno, čisto slučajno. Iskala sem neko znanko in na seznamu hišnih prebivalcev našla tudi njeno ime. Sveda sem jo obiskala.

Našla sem jo v majhni podstrešni sobici. Pletla je in me gledala s kratkovidnimi očmi. »Lenarim, samo lenarim,« je obtoževala samo sebe, igle pa so švigale. Pletla je jopico za vnučko, ki rada smuča, mi je pozneje povedala. Pokazala mi je slike sina in hčerke in njenih družin. Lepo so živeli. Da, tudi avtomobile so imeli. Če jo kdaj obišejo, sem jo vprašala. Opravičujoče se je nasmehnila: Zaposleni so — pa ne utegnejo. In kaj bi sploh počeli pri ubogi naglušni starki? Vnučka Mirjana kdaj priskače tako mimogrede, kadar želi, da ji hitro splete pulover,

čepico ali šal. Petnajst let ima in športnica je. A Tone se ne oglasi iz Nemčije. On je njena skrb. Da bi le vedela, da je zdrav, nič drugega. Nekateri so pripovedovali, da so ga srečali, da mu je dobro. A kako jim verjeti. Da bi ji pisal vsaj kartico...

Mrak se je pletel za edinim ozkim oknom, ko je potrkalo. Visok mlad mož je vstopil iz zavrtkom in majhnim šopkom v roki. Še preden je spregovoril, je Francka rekla: »Najbrž ste se zmotili, Dobravčevi stanujejo pod menoj.«

Mladi mož pa se je zasmeljal in odkimal: »O ne, prav k vam sem prišel, Francka!«

Od začudenja je razprla usta in očala so ji zdrsula z nosu. On pa je že stopil k njej in jo objel: »Ljuba, draga Francka, kaj me ne poznate? Jaz sem Stanko, vaš rejenček.«

Potem ji je povedal, da je slučajno nekaj dni v Ljubljani, ker živi v drugem mestu, pa se je spomnil svoje Francke, ki mu je bila v otroških letih mama. Prišel ji je voščiti za rojstni dan, ki ga je nedavno imela.

Ne, Francka še nikoli v svojem življenju ni imela kakšnega svojega praznika. Morda, ko je bila otrok in je dobila pest rožičev. A pozneje nikoli. In rože, ki jih je prinesel Stanko, so prve, ki jih je kdaj dobila. Njeni otroci in vnuki, o, da, saj so dobri, a so zaposleni, a otroci, hodijo v šolo in pozabijo. A Stanko, njen nekdanji mali Stanko, se je spomnil svoje stare Francke.

Kar samo se ji je smejalo, iz oči pa so ji tekale solze, ki jih ni čutila. Še nikoli nisem videla takšne in tako čudežno srečne Francke.

Zakaj sem vam povedala to resnično zgodbo? Zato, ker je med nami po vsem svetu še veliko takšnih Franck. Tihih, dobrih Franck, ki nikoli ne praznujejo, ki ne doživijo nobene drobne radosti, ki bi bila čisto njihova, samo zanje, ki so pozabljene prav od tistih, ki nanje ne bi smeli pozabiti.

Pri matici velikokrat dobimo pisma, v katerih nam pišejo matere, žene in celo odrasčajoči otroci: »Moj sin se je izselil že pred letom in ni od njega nobenega glasu. Tako sem v skrbeh. Da bi se le oglasil in bi vedela, da živi...«

»Moj mož je odšel v Nemčijo in nato menda v Avstralijo. Zadnjičkrat nam je pisal lani. Sama sem s štirimi otroci. Težko delam, a preživljamo se. Vendar ne morem razumeti, zakaj se Tone ne oglasi. Bil je dober mož in oče, bojim se...«

»Prosim, poiščite mi očeta,« nam je pisalo trinajstletno dekle iz Pomurja. »Ne vem, ali je zdaj v Franciji ali Kanadi. Od nas je odšel pred tremi leti in obljubil, da nam bo pisal in se kmalu vrnil. Pa nič. Mama je hudo bolna in dedek so umrli. Jaz hodim v šolo in Hanzek je sam za vse. Saj se bo pretegnil. Iskali smo že po Rdečem križu zastoj. Prosimo, sporočite po Rodni grudi, naj se nam oglesi...«

Majhen je ta svet in vendar včasih strašno velik. Mnogi se v njem izgube kakor šivanka v senu. Veliko, veliko jih pa tudi pozabi, da so tam, od koder so odšli, pustili tiste, ki jih imajo radi, ki jim verjamejo in so zanje v skrbeh.

Kako bridko je biti pozabljen! Pomislite kdaj na to. Leto ima še veliko dni. In v vsakem je prostora za veselje, za droben cvet radosti, ki ga lahko poklonite tistim svojim ljudem, ki s skrbo in hrepenenjem čakajo nanj... Ne odlašajte!

MATERIN GROB

Že v zgodnji mladosti
sem te izgubila,
v prelestni pomladi
je solza moja močila tvoj grob,
mamica moja.

V tujino sem šla,
od tvoje gomile vzela slovo;
cvetke so glavice sklonile,
lučke na grobu ugasnile,
mamica moja.

Neznana bol se v srce je vselila;
od tvojega groba me na tuje spremila,
bolečina mnogih samotnih let,
preizkušenj, trpljenja —
mamica moja.

Skozi vsa leta in iz vseh teh daljin
moja roka išče tvoj grob;
kot v nežni mladosti bi
ob njem izjokala vse svoje bridkosti —
mamica moja.

SPREHOD SKOZI VAŠA PISMA

Draga gospa Poldica Podgornik!

Zelo smo se razveselili vašega pisma in vaših pesmic. Eno od teh z veseljem objavljamo. Vaše priznanje, da ste zadovoljni z Rodno grudo in za lepe besede v njej, nam je v veliko zadoščenje in oporo pri našem delu. Hvala. Oglasite se spet, mi pa bomo ob drugi priložnosti spet objavili kakšno vašo pesmico.

Ali boste obiskali Slovenijo? V Beli krajini, od koder je doma vaš mož, še posebej v Metliki, je zdaj spomladi zelo lepo! Sprejmite vi in vaš soprog naše prisrčne pozdrave!

Zima Vrščaj

Draga Marica Fiala!

Pišete, da ste vneta bralka Rodne grude, ki vam je edino razvedrilo v tujini, kjer živite že petindvajset let. Med vojno ste bili izseljeni v Nemčijo, od tam ste se izselili v Čehoslovaško, kjer ste si ustvarili dom. Ob Rodni grudi se spominjati tovarišev, s katerimi ste trpeli v tujih deželah. Ob njej obnavljate tudi svoj materini jezik, ki vam je nadvse drag in ga ne boste pozabili. Veseli smo, da vam je Rodna gruda ljub prijatelj, ki vam nudi razvedrilo, obuja spomine in kramlja z vami v domači besedi. Vaši želji, da bi pisali kaj o Ptujju, bomo ustregli. Prav v tej številki boste našli dve sliki in poročilo o kuretovanju v Ptujju, ki je pomembna vsakoletna folklorna in turistična prireditve. Ko letos s soprogom obiščeta Jugoslavijo, oglasita se tudi na našem uradu, da si sežemo v roke in pokramljamo. Na svidenje!

IS.

Draga Jennie Marinšek!

Hvala za lepe besede o Rodni grudi, o kateri pravite, da ne bi mogli biti brez nje, čeprav je lani minilo že 46 let, kar ste zapustili domovino. Zelo vaju oba z možem zanimajo novice in slike iz Slovenije. Želite, da bi objavili sliko vasi Dravljane pri

I. ljubljani, da bi vaši otroci spoznali vaš rojstni kraj. Kakor drugi kraji, so danes tudi Dravljane na zunaj precej drugačne kakor so bile včasih. Postale so košček Ljubljane, ki se hitro razvija in širi na vse strani. Velikih kmetij skoraj ni več. Mnogo domačij so prezidali, marsikje so kozolce spremenili v garaže, na nekdanjih njivah so zrasla naselja stanovanjskih hišic. Nekdaj so bile

Novo mesto

Dravljane znane po žeganju, ki je bilo vsako leto 15. septembra pri sv. Roku, ki je farni patron. Od blizu in daleč so se takrat zbrali romarji, oštirji in branjevci pa so seveda veliko zaslužili.

Ker si tako želite sliko Dravelj, bomo naredili posnetek ali dva in ju objavili čimprej. Čestitamo vam k uspešnemu društvenemu delu, saj pišete, da ste že mnogo let tajnica društva SNPJ v vašem kraju — Gallupu v New Mexico. Lepe pozdrave vam in soprogu!

IS.

Draga Antonija Parlič!

Pišete, da je v letošnjem Slovenskem izseljenskem koledarju premalo slik slovenskih krajev, da ste pri tem posebej prikrajsani Štajerci in Prekmurci. Vsem je pri najboljši volji težko ustreči, čeprav si uredništvo koledarja in Rodne grude pri tem pošteno prizadevata. Koledar in revija sta že objavila veliko slik s Štajerske in Prekmurja in jih bomo tudi v bodoče. Aprilska številka Rodne grude bo v glavnem posvečena Pomurju. Objavila bo od tam veliko slik ter člankov in reportaž, da bodo naročniki in bralci iz tistih krajev zadovoljni. Tudi v marčevi številki boste našli nekaj slik in vesti s Štajerske, seveda pa moramo objavljati slike in novice iz vseh strani Slovenije, da vsaj v glavnem ustrezemo željam čimveč naročnikov. Iskrene pozdrave!

IS.

Dve veseli od Franceta Magajne:

SPREMEMBA PRIIMKA

V tisti četrtini stoletja, ki smo jo primorski Slovenci preživeli kot državljani Italije, se je dogodilo nešteto za nas bridkih zgodbic. Ni ga človeka na Primorskem, ki jih ne bi znal nekaj povedati. Med te zgodbe se je tu in tam vrnil tudi kakšen humorističen ocvirek, ob katerem smo se radi nasmejali.

Naj vzamem kot primer prisiljeno spremembo naših priimkov. V Dolnjih Vre mah živi družina Hrvatič. Tudi ta je takrat dobila odlok, da so ji od nasilnih Slovanov pokvarjeni priimek brezplačno spremenili v njegovo prvotno blaglasno italijansko obliko in se bodo odslej pisali Corbatti. Pri tem niso pozabili opozoriti na petstolirsko kazen, če bi se člani te družine temu človekoljubnemu odloku upirali.

Ko je domača gospodinja svoj novi priimek glasno prebrala, se je zgrozila in nato je kakor lintvern zletela na občino in je tamkajšnjega laškega tajnika, ki je pri spreminjanju slovenskih priimkov imel velike zasluge, pošteno po slovensko ozmerjala. Ker je ni razumel, je poklical na pomoč občinskega slugo, da je tolmačil. Hrvatičeva mama je z odločnimi besedami dokazovala, da je njena hiša poštena in da nima prav nič skupnega s »Corbatti«. S temi rečmi imajo Slovenci kaj malo opravka. »Corbatti« so tam v Trstu, kjer vse ulice smrdijo po grehu. Žal, vsi njeni dokazi in jeza niso nič pomagali...

PREBRISAN GREŠNIK

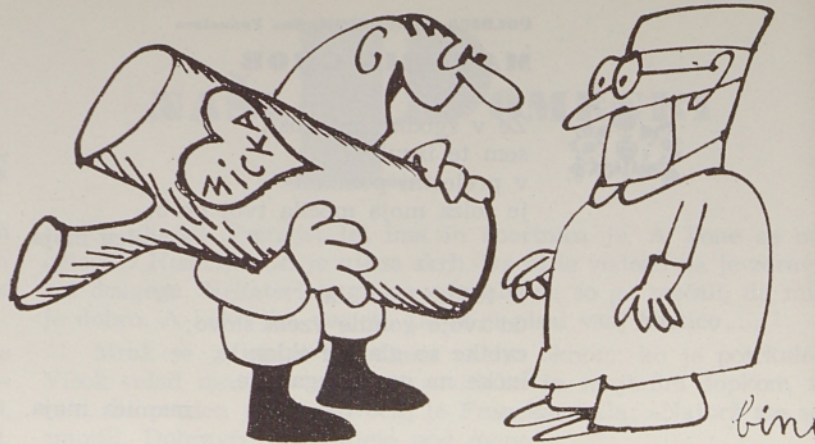
Pred pol stoletja in še prej je v Trstu izhajal tednik pavlihovskega tipa. Imenoval se je Škrat. Eno smešnico sem si zapomnil iz njega, ker mi je bila takrat — mulcu iz drugega razreda osnovne šole — strašansko in gromozansko všeč:

Velik grešnik kleči pred okencem spovednice in našteva svoje lopovščine. Naštevava jih lepo po vrstii, a na nov in nezasišan način:

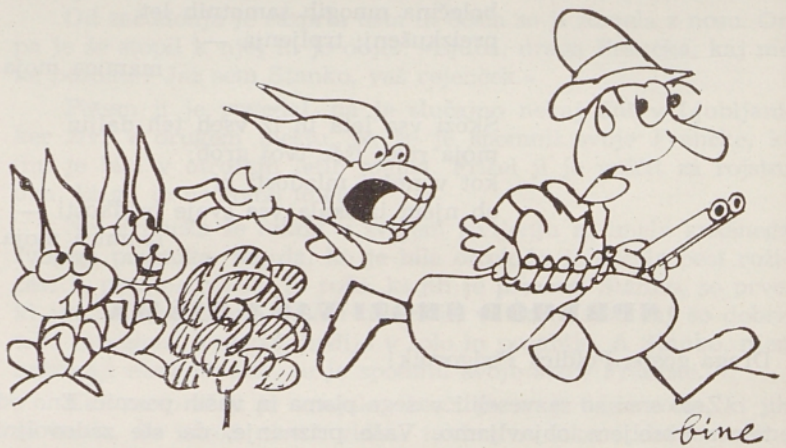
»Nekaj malega sem molil in nekaj malega sem klel — pa sva glih.«

»Malo sem kradel in malo sem ubožcem dajal — pa sva glih.«

»Večkrat sem se lagal in večkrat sem tudi resnico govoril — pa sva glih.«

Prosim gospod dohtar, tole srce mi presadite, drugega nočem!

Kot poskusnem zajcu so mu na kliniki presadili tigrovo srce

»Enega sem ubil in enega sem na svet spravil — pa sva glih.«

Takrat pa je spovednika pograbila sveta jeza in zavpil je nad nemarnežem, da je odmevalo po vsej cerkvi: »In bog te je dal in hudič te bo vzel, pa bosta spet glih!«

Š A L E

— Francka, si slišala, da je Peteršiljevka podedovala po možu pet milijonov? Ali si ne želiš, da bi bila na njenem mestu?

— Kaj pa misliš, ljubi Jože, jaz hočem biti vdova samo za teboj!

— Polde, vstani, enajst je že. Sram te bodi!

— Mama, ali me ne more biti kar v postelji sram?

Zdravnik: Ste poslušali moj nasvet in spali pri odprtem oknu? Je prehlad minil?

— O, seveda je, ampak moja ura in denarnica tudi.

Na izletu v Postojnski jami razlaga učiteljica: — Posebna znamenitost Postojn-

ske jame je močeril ali človeška ribica, ki živi samo v kraških jamah. Ker živi vedno v temi, je slepa.

Janezek: — Ali ji zato, ker je slepa, ljudje mečejo v vodo same dinarje?

Jurček je bil prvič v cirkusu, ko se je vrnil, je navdušeno rekel očetu:

— Očka, ko bom velik, hočem biti pri-tlikavec.

Lipe kliče Nejčka: — Pridi, se greva igrat.

Nejček: — Samo nekaj minut počakaj zunaj. Mami moram pomiti posodo. Bom brž krožnik razbil.

Babica je peljala svojo štiriletno vnučko na sprehod na Grad. Težko je hodila v strmino in je stokala: — Oh, te moje uboge stare kosti!

Vnučka jo je usmiljeno vprašala: — Ali si jih pri mesarju kupila? Naj ti jih vendar zamenja.

Na željo naročnice Marthe Zrim iz Whyalle, South Australia, objavljamo sliko njenega rojstnega kraja Mengša

ISKRENO SE ZAHVALJUJEM

Iskreno se zahvaljujem za Rodno grudo, v kateri je slika moje rodne vasi. Sporočam vam spremembo naslova, vi pa sporočite kako je z mojim računom. Ne želim, da bi mi ustavili pošiljanje tudi, če sem kaj v zaostanku s plačilom. Ob prvi priliki bom vse poravnal. Pri nas v Južni Afriki je še vse po starem. Trudimo se za vsakdanji kruh in kar nas je Slovencev, se pridno obiskujemo med seboj.

J. Klenovšek iz Johannesburga

NAD REVIJO SEM ZELO NAVDUŠEN

Prejel sem pošiljko Rodne grude in vam sporočam, da sem nad njo zelo navdušen. Vpišite me med redne naročnike in pošiljajte revijo na navedeni naslov. Naročnino poravnam v kratkem. Lepo vas pozdravlja

Rudolf Zarjan iz Reisholza pri Düsseldorfu

POVSOD PO SVETU JE PRILJUBLJENA VAŠA REVIJA

Pošiljam vam naročnino za Rodno grudo in prispevek za tiskovni sklad. Sem naročnik vaše revije že od začetka in bom ostal tudi v bodoče. Kakor povsod po svetu, je tudi pri nas vaša revija zelo priljubljena. Za to se imamo zahvaliti v prvi vrsti vašemu uredništvu, ki s trudom in požrtvovalnostjo urejuje list. Upam, da se naslednje leto spet vidimo in želim, da bi še mnogo let utrjevali vezi med izseljenci in domovino. Veliko uspehov!

Joško Jerkič iz Euclida, Ohio, ZDA

POŠILJAM NOVE NASLOVE

Hvala za pismo, revijo in koledar. Sodeloval bom z vami, kolikor bom utegnil. Zdaj smo zelo zaposleni, ustanovili smo novo slovensko društvo. Prilagam vam nekaj novih naslovov: rojaka Konrad Maister in Leopold Kladnik želita naročiti Rodno grudo. Tudi v bodoče vam bom pošiljal naslove naših rojakov, da jim boste lahko poslali na ogled vašo revijo. Poročal vam bom tudi o našem kulturnem delu. Prav lepo vas pozdravlja

Rudolf Kelbich iz Venezuele

ČEPRAV SEM ROJENA V AMERIKI, RADA BEREM RODNO GRUDO

Poslala sem vam naročnino za Rodno grudo in naročam revijo in koledar tudi za leto 1967. Moj mož je letos nameraval obiskati Jugoslavijo, imel je že vse urejeno za potovanje, a žal mu je načrte prekrizala prerana smrt. 22. maja je umrl zaradi srčne kapi. Jaz še nikoli nisem bila v Jugoslaviji, starši so bili Slovenci. Čepprav sem rojena v Ameriki, rada berem Rodno grudo in se zanimam za novice v Sloveniji. Vse v uredništvu lepo pozdravljam.

Anna Vlasič iz Badena, Pa. ZDA

HVALA ZA REVIJO S TAKO PESTRO VSEBINO

Lepo se zahvaljujem za redno pošiljanje Rodne grude, ki ima tako zanimivo, pestro vsebino in krasne slike naših lepih krajev. Z željo, da vam naslednje leto z možem stisneva roko v pozdrav naših domačih tleh, vas lepo pozdravlja!

Milena in Fred Mavko iz Avstralije

RODNA GRUDA MI JE ZELO PRI SRCU

Zahvaljujem se za Rodno grudo, ki mi je zelo pri srcu in želim, da bi tudi v bodoče tako lepa. Pošiljam tudi naročnino za revijo in za koledar ter vas lepo pozdravljam.

Janko Košuta iz Nemčije

NAROČNINA ŽE VNAPREJ

Zahvaljujemo se vam za redno pošiljanje Rodne grude, ki nas vedno razveseli. Nam, ki živimo v tujini, pomeni materni jezik veliko več, kot tistim, ki so doma. Če smo z letošnjo naročnino, ki vam jo pošiljamo, bolj pozni, vam pa za leto 1968 že vnaprej pošiljamo naročnino za Rodno grudo iz Slovenski izseljenski koledar. V prihodnjem letu nas čakajo velike skrbi, ker si bomo zgradili hišo.

Želimo vam v bodoče še veliko uspeha in da bi nas razveseljevali z lepimi slikami in dopisi kot do sedaj, ko nam vsaka številka prinese košček domače zemlje in spominov.

Marija in Štefan Zekš, Smithfield, Avstralija

REVIJE SVA OBA Z ŽENO VESELA

Sporočam vam, da vašo revijo Rodno grudo v redu prejemam in da sva je oba z ženo zelo vesela. Pošiljava vam naročnino in vas lepo pozdravljava!

Ivan Dežman iz Londona

ČEPRAV SEM ŽE V LETIH, RAD BEREM

Pošiljam vam pet dolarjev za naročnino Rodne grude, ki jo želim odslej redno prejemati. Sem že v letih, dvainosemdeset jih imam, pa še bolan sem in kljub temu rad berem in si tako krajšam čas. Pozdravljeni!

Louis Tlaker iz Hatleya, Wisconsin, ZDA

LEPE POZDRAVE BRALCEM RODNE GRUDE

Pošiljam vam naročnino za Rodno grudo, ki jo z veseljem in zanimanjem prebiram. Pošiljam prav lepe pozdrave vsem bralcem Rodne grude in vam, vaša

Marja Sopouchova, iz Češke

ZELIM VSE LETOŠNJE ŠTEVILKE RODNE GRUDE

Prosim, sporočite, koliko znaša naročnina RODNE GRUDE in vas obenem prosim, da mi pošljete vse letošnje številke. Vesel bom, če boste ustregli moji želji. Se že vnaprej zahvaljujem in vas lepo pozdravljam.

Francois Ciler iz Montreala, Kanada

Z RODNO GRUDO SMO ZADOVOLJNI

Z revijo Rodno grudo smo zelo zadovoljni, ker iz nje zvemo veliko novic iz domačega kraja in drugod po Sloveniji pa tudi iz življenja naših ljudi na tujem. Posebej pa smo še zadovoljni zato, ker nam tudi odgovorite na vprašanja, če kateri potrebuje nasvetov.

Karlina Vintar, Nemčija

HVALEŽNA SEM ZA VSE, KAR STE IN BOSTE NAPISALI ZA NAŠE ROJAKE

Zahvaljujem se za sporočilo, da ste moji nečakinji Julki Stevens v Angliji že poslali SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR in jo zabeležili med redne naročnike RODNE GRUDE. Želim, da bi v letošnjem letu pridobili veliko novih naročnikov in to ne samo med našimi rojaki v tujini, temveč tudi med ljudmi, ki srečno živijo v naši domovini. Posebno želim, da bi RODNA GRUDA, ta lepa, bogata revija, prišla med tiste ljudi, ki ne znajo pravilno ceniti kruha, ki jim ga daje naša domovina. RODNA GRUDA bi pripomogla k temu, da bi ti ljudje gledali svojo domovino z očmi naših rojakov, ki tavajo in trpijo nekje v svetu, v premnogih primerih z zelo grenkim kosom kruha v rokah. Čutim in trpim z vsemi ljudmi, ki so vzeli v roko bridko popotno palico in zato sem vam iz srca hvaležna za vse, kar koli ste in boste napisali v razvedrilo in tolažbo našim rojakom po svetu.

Anica Vodopivec iz Ajdovščine

ZNOVA SI ŽELIM VAŠI PUBLIKACIJI

Pred šestimi leti sem bil naročen na Rodno grudo in Slovenski izseljenski koledar. Oboje sem odpovedal zaradi selitve, ko sem si ustvaril družinico. Nekega dne pa so mi prišle pod roko stare številke Rodne grude in vaši koledarji. Pregledoval sem jih in si znova zaželel vaši publikaciji. Prosim, da me spet vpišete med redne naročnike Rodne grude in Slovenskega izseljenskega koledarja. Moja žena je naročena na »Našo ženo«. Radi beremo naše slovenske liste. Ko pošljete račun, nakažem naročnino. Vnaprej se vam zahvaljujem in želim veliko uspehov pri delu.

Albin Kovačič iz Kanade

DOMOTOŽJE JE TEŽKO, ZATO ŽELIM PREJEMATI RODNO GRUDO

Spet je leto naokrog. Marsikomu, posebno nam v tujini, je prineslo več bridkih kot veselih dni. No, kljub temu se ne smemo pritoževati preveč, pričakujemo pa le, da nam to leto prinese več dobrih in prijetnih dogodivštev. Domotožje je težko, zato želim tudi naprej prejemati Rodno grudo. Priporočam se za nadaljnja stalna obširna poročila in vesele novice iz naše lepe Slovenije. Naročam tudi Slovenski izseljenski koledar 1966 in prilagam naročnino. Pošljite mi, prosim, še eno slovensko knjigo za znesek, ki je ostal od naročnine. Z lepimi pozdravi!

Albert Kravanja iz Nemčije

OBA SVA ŽE V LETIH

Pošiljam vam ček za obnovev naročnine za koledar in Rodno grudo. Oboje z mojem rada prebirava, samo bojiva se, da ne bova dolgo več, ker sva že oba stara.

Joseph in Antonia Vadnjak, New Smyrna Beach, Florida

DVAKRAT SEM BIL OPERIRAN NA OČEH

Pošiljam vam deset dolarjev za naročnino za Rodno grudo in koledar. Če sem še kaj dolžan, mi sporočite. Lani sem imel dve operaciji na očeh. Bili sta nujni, saj sem v nekaj tednih skoraj izgubil vid. Najprej sem odlašal in mislil, da se bo zboljšalo, potem pa sem moral v bolnišnico v Montreal. V družini smo imeli tudi svatbo. Mlajša hčerka se je poročila ter nato z možem, ki je rudniški inženir, odpotovala v ZDA, kjer je on zaposlen. Hčerka je učiteljica. Lani smo obiskali svetovno razstavo EXPO v Montrealu in se seveda še posebej pozanimali za jugoslovanski paviljon. Upravnik nam je dal Rodno grudo. Bil sem vesel tega domačega pozdrava. Zdaj sem upokojen in ker imam dovolj časa, sva z ženo sklenila, da greva obiskat Slovenijo. Ker pa prejemam brezposelno podporo za eno leto, sem moral obisk odložiti za leto 1969 — ko se vidimo, če bo zdravje. Do takrat pa nas bo vezala in spominjala na domače kraje lepa Rodna gruda.

M. Videtich, Noranda, Quebec

ZELO TEŽKO JO PRIČAKUJEM

Pred dnevi mi je prišla v roke lanska dvanaajsta številka Rodne grude. Prav rada jo berem, čeprav s povečevalnim steklom, ker sem bila operirana na očeh. Škoda, da mi ni prej prišla v roke. Pred nekaj leti mi jo je prinesla Mrs. Anna Mlekush iz Pa, ko je prišla obiskat 90-letnega očeta Antona Reharja, ki je umrl star 94 let. Res, po pravici povedano, da vsako številko zelo težko pričakujem, ker tako dolgo časa traja preden pride z navadno pošto do nas. Vse tako rada berem in gledam slike iz naše lepe Slovenije. V Ameriki sem že 57 let, stara pa sem 84 let ter sem že nad 25 let priklenjena na bolniški voziček. Pa še zmerom po malem delam in pomaga.

Sprejmite vsi delavci tam pri Rodni grudi najepše pozdrave!

Margareta Tomsha, Valey, Wash.

HVALA ZA REDNO POŠILJANJE REVIIJE

Pošiljam vam naročnino za Rodno grudo in koledar za leto 1968. Kar ostane, naj bo za tiskovni sklad. Lepo se vam zahvaljujem za redno pošiljanje revije, ki je zanimiva.

Ernest Januš, Castrop, Nemčija

VSAK ČLOVEK MORA Z VESELJEM PREJETI V ROKE VAŠ TISK

Prejel sem KOLEDAR za leto 1966. To je res lepa knjiga in vsak človek mora z veseljem prebirati vaš tisk. Tudi RODNA GRUDA je tako priljubljena, da jo vsak mesec z veseljem sprejemem. Želim, da bi tudi v tem letu bila tako zanimiva in zato vam pošiljam naročnino, kar pa je odveč, izročite zavodu za slepe ali podobno. Pozdravlja vas vaš

Ignatz Resetich iz ZDA

Z RODNO GRUDO SI HRANIMO ŽIVCE

Vsem pri Slovenski izseljenski matici želim srečno in veselo leto 1966 in mnogo napredka pri vašem tisku. Prilagam naročnino za Rodno grudo, s katero si hranimo naše živce v tujini. S spoštovanjem

D. Drakulic

JOŽEF VIPAVC

vam omogoča, da na zelo enostaven in ugoden način nabavite za sebe, za svoje in prijatelje v domovini in širom po svetu

vse vrste strojev in tehničnih pripomočkov svetovno znanih tvrdk po konkurenčnih cenah. Izkoristite ugodno priložnost in zahtevajte naše ponudbe! Odgovarjamo takoj, pošiljke odpremljamo hitro na zaželeno naslove.

Za vse informacije pišite na naslov:

JOŽEF VIPAVEC
Export-Import

7 Stuttgart — S.,
Böblingerstrasse 164
Deutschland
Telefon 60 43 62

ROJAKI V NEMČIJI!

Od 3. maja 1968 dalje imate vlak za Jugoslavijo vsak petek, vsako soboto pa se vrača v Nemčijo. Na razpolago je spalni vagon. Vožnja prek Ljubljane do Reke in nazaj je 131,50 DM.

Prijavite se na naslov:

JOŽE JAKLIČ
413 MOERS a/RH.
Alsenstr. 27 b
DEUTSCHLAND

Mali oglasi Mali oglasi Mali o

Prodajam ali dam v najem za daljšo dobo re-
novirano stanovanjsko hišo z ali brez arondira-
nega zemljišča v Portorožu. Izredno lep razgled
in mila klima.

Štefan KERŠMANC, Kamnik, Trg talcev 8,
Jugoslavija.

Tovarišica, ki se želi spoznati zaradi ženitve
ali skupnega življenja s 66 let starim vdovecem,
brez otrok, naj se javi. Naj bo zdrava, simpa-
tična, dobra gospodinja, primerne starosti. Za-
želena fotografija. Sem zdrav, imam hišico, avto
in pokojnino. Nameravam se vrniti v domovino.

Joseph INKRET, La Loge aux Chevres,
10 VENDEUVRE, France.

Prodajam hišo z dvema komfortnima stanova-
njima, centralno kurjavo na olje, garažo, veliko
teraso ob glavni asfaltirani cesti. Parcela velika
2400 m², ograjena, z negovanim sadovnjakom,
majhno gospodarsko poslopje je primerno za obrt
ali rejo perutnine v večjem obsegu.

Cena primerna.

Drago ŠMID, Medvode 3.

IMPOL

INDUSTRIJA METALNIH POLIZDELKOV
SLOVENSKA BISTRICA

proizvaja:

pločevino, trakove, rondela in rondelice,
palice, cevi in profile,
žico, varilno žico in pletene elektro-vodnike,
okna, vrata, fasade in nosilne konstrukcije iz
aluminija in vseh standardnih aluminijevih
zlitin.

Slovenski izseljenski koledar

dobite lahko še pri **SLOVENSKI IZSELJENSKI MATICI**
LJUBLJANA, Cankarjeva 1/II.
Jugoslavija

Rojaki v ZDA, ki želite prejeti koledar čimprej, pišite na
naslov:

PROSVETA 2657-59 So. Lawndale Ave. CHICAGO, Ill. 60623
ali na naslov: **TIVOLI IMPORTS** 6407 St. Clair Ave.
CLEVELAND, Ohio 44103

GORENJSKI SLAVČEK

Ali ste že slišali čudovito slovensko opero
„GORENJSKI SLAVČEK“, polno narodnih
glasbenih motivov in lepih melodij?

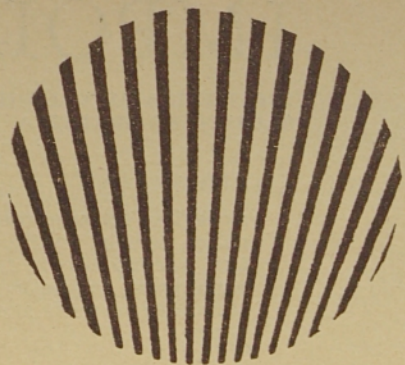
Slovenska izseljenska matica

vam jo nudi na dveh long play ploščah. V svojem domu
lahko slišite najboljše pevce in orkester ter zbor ljublan-
ske Opere. Ne zamudite izredne priložnosti. Plošči sta v
lepem ovitku z gorskim motivom slikarja Pavlovca na na-
slovni strani, na ovitku pa je tudi tiskana vsebina opere
v slovenskem in angleškem jeziku. Cena za obe plošči je
s poštnino vred v monotehniki 7.5, v stereo pa 8.5 USA
dolarja ali protivrednost v drugi valuti oziroma dinarjih

Denar nakažite na naš tekoči račun **BANQUE GENERALE**

Ljubljana 501-620-5-32040-10-4 ali pa v pismu s čekom na naslov:

Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva 1/II.

ČSA

**Kadar potujete iz Avstralije
v stari kraj,
potujte z letali bratske družbe**

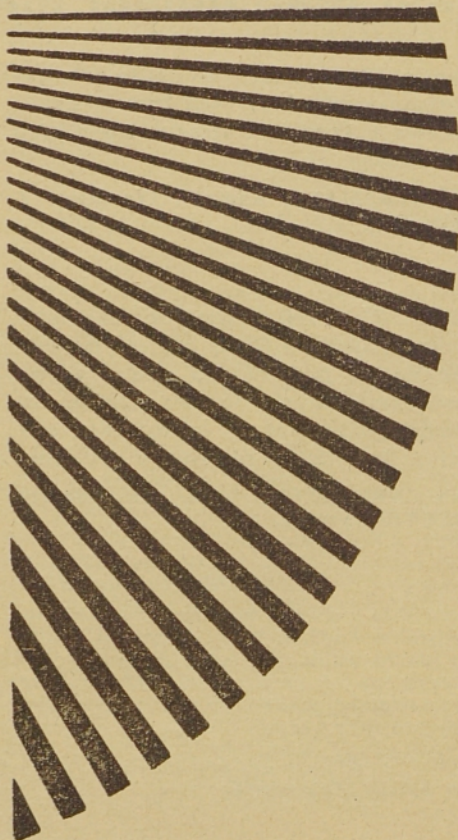
ČSA

**(Češkoslovaški
aerotransport)**

**Kadar povabite k sebi
v Avstralijo sorodnike
ali prijatelje,
poslužujte se letal
bratske družbe**

ČSA

**(Češkoslovaški
aerotransport)**

Ive Šubic: Vinharje (1967 olje)

Ive Šubic: Vaška pravljica (1959 olje)

Ive Šubic: Sosedje (1959 olje)

Glavni trg v Škofji Loki (foto: Janez Zrncec)

Transturist

Rojaki, ki potujete po stari domovini in ostali Evropi, zaupajte se nam!

Transturist

vam nudi vse vrste turističnih uslug — prevoze in izlete z lastnimi najmodernejšimi avtobusi, hotelske rezervacije v lastnih in tujih hotelih, vse vrste vozovnic, karte za prireditve, lov in ribolov in druge.

Centrala:

L J U B L J A N A

Šublčeva ulica 1

telefon 20 316

telex YU ALPEX 34528

Poslovalnice:

**Ljubljana, Bled, Bohinj, Radovljica,
Škofja Loka, Domžale, Piran**

Podrobnejše informacije v ZDA pri

August Kollander World Travel

6419 St. Clair Ave.

CLEVELAND, Ohio 44103

Zahtevajte prospekte!